

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΓΡΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Έκδοσις

Το βιβλίο διακρίνεται από την διδακτικὴν βιβλίον

διὰ τῆς πενταετίας 1905-1910

καὶ διὰ τὴν 1921

Τιμὴ πρὸς μετὰ τῶν βιβλιοπώλων ὄρ. 2.40

ΕΚΔΟΣΤΗΣ

Β. Σ. ΠΑΡΑΒΕΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, Ἐδραπύδου 5

Ἐν Ἰστιάδῃ, πενταετησίαν

1921

E284

2
B

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β. ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἐγκριθὲν

Ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων
διὰ τὴν πενταετίαν 1905—1910
Καὶ διὰ τὸ 1921

Τιμὴ πρὸς μετὰ τοῦ βιβλιοσήμερου δρ. 2.80

ΕΚΔΟΤΗΣ
Κ. Σ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, Ἐδριπίδου 6
Ἐν Τριπόλει, κεντρικὴ πλατεῖα.
1921

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἐγκυρῶς

Ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων
διὰ τὴν πενταετίαν 1905—1910



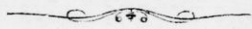
ΕΚΔΟΤΗΣ
Κ. Σ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, Ἐθελίδου 6
Ἐν Τριπόλει, κεντρικὴ πλατεία.

1921



ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ



ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Προσευχὴ εἰς τὴν Παναγίαν.

Δός μοι, Δέσποινα Μαρία,
Δός μοι τὴν βοήθειάν σου,
Καί ποτέ, ποτέ μακράν σου,
Μὴ μ' ἀφήσης, Παναγία.

Χάριζέ μοι τὴν υἰείαν,
Κάμε με καλὸν παιδίον.
Νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖον,
Ν' ἀγαπῶ τὴν εὐταξίαν.

Ἄκουε μέ προθυμίαν
Τὴν φωνὴν τῆς προσευχῆς μου
Καί εἰς τοὺς καλοὺς γονεῖς μου
Δίδε πᾶσαν εὐτυχίαν.

Ἄλ. Κατακουζηνός

2. Τὸ φίλεργον ρυάκιον.

Πλησίον ἐνὸς χωρίου ἦτο μικρὰ πεδιάς. Διὰ μέσου τῆς πεδιάδος ταύτης ἔρρεε μικρὸν ρυάκιον.

Μίαν ἡμέραν ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον ἦλθεν εἰς τὸ ρυάκιον διὰ νὰ παῖξῃ. Ἐστάθη εἰς τὴν ἔχθην τοῦ ρυακίου καὶ εἶπε· «Ἰοῦ τρέχεις καλὸν ρυάκιον; Διατί τρέχεις τόσον ταχέως; Μείνε ὀλίγον νὰ παίξωμεν». Τὸ ρυάκιον ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του. Δὲν ἔδωκε καμμίαν ἀπάντησιν εἰς τὸ παιδίον.

«Διατί, καλὸν μου ρυάκιον», εἶπε τὸ παιδίον, δὲν ὀμιλεῖς; Δὲν σοι ἀρέσουν τὰ παιγνίδια;». Τότε τὸ ρυάκιον εἶπε πρὸς τὸ παιδίον·

«Καλὸν μου παιδίον, καλὰ εἶναι τὰ παιγνίδια καὶ μοι ἀρέσκουν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀφήσω τὴν ἐργασίαν μου, διὰ νὰ παίξωμεν. Πρέπει νὰ τρέχω ἐκεῖ κάτω νὰ κινήσω τὴν πέτραν τοῦ μύλου. Ἐπειτα πρέπει νὰ ποτίσω τὰ τρυφερά ἀνθὰ τῆς πεδιάδος. Δὲν ἀκούεις τὰ ἀρνάκια πῶς φωνάζουν βραχνὰ βραχνὰ ἀπὸ τὴν δίψαν των; τρέχω νὰ ποτίσω καὶ αὐτά. Βλέπεις φίλε μου, ὅτι ἔχω πολλὴν ἐργασίαν καὶ δὲν εὐκαιρῶ διὰ παιγνίδια».

Τὸ παιδίον ἔφυγεν ἀπὸ τὸ ρυάκιον καὶ ἦλθεν εἰς τὸ πλησίον δάσος. Ἐκεῖ παρατήρησεν ὅτι τὰ πτηνά, τὰ ἔντομα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ζῶα ἔτρεχον τὸ

καθὲν εἰς τὴν ἐργασίαν του. Κανέν δὲν ἔμενεν ἀργόν.
Ἐφυγε λοιπὸν ἐκ τοῦ δάσους καταλυπημένον.
Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του διῆλθε πάλιν πλησίον
τοῦ ρυακίου.

Τὸ ρυάκιον ἐνόησε τὴν ὀκνηρίαν τοῦ παιδίου
καὶ τῷ εἶπεν·

« Ἄκουσε, παιδί μου ἡ ὀκνηρία εἶναι ἐλάττωμα
πολὺ κακόν. Φρόντισε νὰ τὴν διώξης τώρα εἰς τὴν
μικράν σου ἡλικίαν. διότι θὰ σὲ κάμη δυστυχῆ
μίαν ἡμέραν. Παρατήρησε· βλέπεις ἄλλο παιδί
νὰ μένη ἀργόν; Τὰ ζῶα ἀπὸ τοῦ μεγαλυτέρου
μέχρι τοῦ μικροτέρου ὅλα ἐργάζονται ὅλα κινου-
νται. Δὲν ἐντρέπεσαι σὺ μόνον νὰ περιφέρῃσαι
ἄεργον; Σὲ συμβουλεύω, παιδί μου, νὰ ἀγαπή-
σης τὴν ἐργασίαν καὶ ὄχι τὴν ὀκνηρίαν».

Τὸ παιδίον ἔφυγε κατεντροπισμένον. Ἐσκέ-
φθη ὅτι καλὰ τὸ συνεβούλευε τὸ ρυάκιον. Ἀπὸ
τότε ἐγένεν ἐπιμελὲς καὶ οὐδέποτε ἔλειψεν ἀπὸ τὸ
σχολεῖον.

3. Ἡ νοικοκυρούλα.

Πρῶι πρῶι θὰ σηκωθῆ.

Ἄφ' οὗ κτενίσῃ τὰ μαλλιά της.

Ἄφ' οὗ πλυθῆ, ἀφ' οὗ ντυθῆ.

Εὐθύς θὰ πιάσῃ τὴ δουλειά της.

Νοικοκυρούλα χαροπῆ,

Τὴν ὀκνηρίαν δὲν γνωρίζει,
Μὲ τὴν πολλὴν τῆς προκοπῆ
Αὐτὴ τὸ σπίτι τῆς στολίζει.

Μὰ τῆς ἀρέσει πειὸ πολὺ
νὰ κάμνη μάρκας νὰ στρηφῶνη,
καὶ νὰ κεντᾶ με μαλλί
Καὶ νὰ δουλεύη πάντα μόνη.

Ἀκούραστη κ' ἐργατική,
τὸ βράδυ κάμνει καὶ νυκτέρι.
Ἐστὸ ἔργον τῆς προσεκτικὴ
Ὅτι δουλειὰ κι' ἀν' πῆς τὴν ξέρει.

Καὶ μεσ' ἑς τὸ σπίτι ὄλη χαρὰ
Τὴν ἀγαποῦνε τὴν μικρούλα
Καὶ τῆς τὸ λένε καθαρὰ.
«Εἶσαι καλὴ νοικοκυρούλα».

4. Τὰ δύο ὄννια.

Εἷς σιδηρουργὸς κατεσκεύασεν ἐκ τοῦ ἰδίου
σιδήρου δύο ὄννια. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἠγόρασεν
αὐτὰ εἰς γεωργός. Ὁ γεωργὸς ἔθεσεν τὸ ἓν εἰς
τὸν ἀχυρῶνα, τὸ δὲ ἄλλο εἰς τὸ ἄροτρον καὶ ἐκαλ-
λιέργει τοὺς ἀγρούς του.

Ὅτε ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του, ἔφερε καὶ

τοῦτο τό ὄννιον εἰς τόν ἀχυρῶνα. Πόσον διέφερε τὸ
ἐν τοῦ ἄλλου ! Τὸ μεταχειρισμένον ἔλαμπεν ὡς
καθρέπτης, ἐν ᾧ τὸ ἄλλο ἦτο ἐλεινὸν ἀπὸ τὴν
σκωρίαν,

Τὸ ἐσκωριασμένον ὄννιον παρεξενεύθη διὰ τὴν
λάμπην τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τῷ εἶπε·

« Διὰ τί, ἀδελφέ μου, λάμπεις τόσον πολύ, ἐν ᾧ
ἐγὼ εἶμαι ἐλεινὸν καὶ ἄθλιον; Ἄπο τὸν ἴδιον σί-
δηρον δὲν μᾶς κατεσκευάσεν ὁ σιδηρουργός; Σὺ
εἰργάζεσο, ἐν ᾧ ἐγὼ ἔμμενον ἐδῶ, εἰς τόν ἀχυρῶνα.
Ἐπρεπε λοιπὸν σὺ νὰ εἶσαι ἐλεινὸν καὶ ἐγὼ νὰ
λάμπω ».

Τὸ λαμπρὸν ὄννιον ἀπεκρίθη· « Ναί, ἀπὸ τὸν
ἴδιον σίδηρον κατεσκευάσθημεν, ἀλλὰ δὲν γνωρίζεις
ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται λάμπει καὶ προ-
κόπτει, καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται, γίνεται ἐλε-
εινός, ἀδύνατος καὶ ἄχρηστος ».

5. Ἡ μέλισσα.

Ἡ μέλισσα πετᾷ,
ἐπιμελής, ἐργατική,
Πετᾷ ἐδῶ, πετᾷ ἐκεῖ,
 πετᾷ, πετᾷ,
ἢ μέλισσα πετᾷ.

Δὲν κάθεται ποτέ,
ἀνοίγει τὰ μικρὰ πτερά,
τὸ ἔργον τρέχει μετὰ χαρά.

Ποτέ, ποτέ
δὲν κάθεται, ποτέ.

Καὶ σὺ καλὸ παιδί,
ποτέ μὴ χάνῃς τὸν καιρὸν,
ποτέ μὴν εἶσαι ὀκνηρὸν,
 παιδί, παιδί,
καὶ σὺ, καλὸ παιδί.

Ἄλ. Κατακουζηνός

6. Μενέδημος και Ἀσκληπιάδης.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον νόμον νὰ τιμωρῶνται οἱ ἄεργοι ἄνθρωποι.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἔζων εἰς τὰς Ἀθήνας δύο νέοι, ὁ Μενέδημος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης.

Οἱ δύο οὗτοι νέοι κατήγοντο ἐκ πτωχῶν οἰκογενειῶν, καὶ ὁμοῦ ἐφοίτων τακτικὰ εἰς τὸ σχολεῖον ἐνεδύοντο καὶ ἐτρέφοντο καλῶς.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν ὅτι ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης ζῶσιν ἐκ τῆς κλοπῆς καὶ κατήγγειλαν αὐτούς.

Οἱ δικασταὶ ἐκάλεσαν τοὺς δύο νέους νὰ ἀποδείξωσι τίνα ἐργασίαν κάμνουσιν. Οἱ δύο νέοι παρεκάλεσαν τοὺς δικαστὰς νὰ καλέσωσιν ὡς μάρτυρα μυλωθρὸν τίνα. Ὁ μυλωθρὸς ἐκλήθη ἀμέσως καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ Μενέδημος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης καθ' ἑκάστην νύκτα ἐργάζονται εἰς τὸν μύλον τοῦ ἐπὶ πληρωμῆ.

Οἱ δικασταὶ ἐπήνεσαν τοὺς δύο ἐργατικούς καὶ ἐπιμελεῖς νέους καὶ ἐχάρισαν εἰς αὐτούς διακοσίας δραχμάς.

— Ἡ δουλειὰ ἡ τροφή δὲν ἔχει
— ἂν εἶς ἀργός, ἡ τροφή σου.

7. Ὁ Γεροθωμᾶς.

Ὁ Γεροθωμᾶς εἶχε γονεῖς πλουσίους. Ὅτε

ἦτο μικρός, ἀντί νά ὑπακούῃ εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν γονέων του, ὑπήκουεν εἰς τοὺς κακοὺς φίλους του καὶ δὲν ἐπήγαιεν εἰς τὸ σχολεῖον.

Οἱ γονεῖς του μὲ κάθε τρόπον προσεπάθησαν νά τὸν διορθώσωσιν, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐπέιθετο· ἐξηκολούθει νά χάνῃ τὸν καιρὸν του εἰς τὰς κακὰς συναναστροφάς.

Μετά τινα ἔτη ἀπέθανον οἱ γονεῖς του ἐκ τῆς λύπης των. Ὁ Θωμᾶς ἐξηκολούθησε νά διασκεδάζῃ μὲ τοὺς φίλους του καὶ νά ἐξοδεύῃ ἀσώτως τὰ χρήματά του.

Ὁ Θωμᾶς ζῆ ἀκόμη. Πόσον δμως δυστυχῆς εἶναι! Ἐπειδὴ τὰ χρήματα ἐσώθησαν, οἱ φίλοι του τὸν ἐγκατέλειπον, δὲν τὸν συναναστρέφονται· κάμνουν μάλιστα πῶς δὲν τὸν γνωρίζουσιν.

Ὁ Θωμᾶς τώρα χωρὶς φίλους, χωρὶς χρήματα καὶ χωρὶς ἐπάγγελμα συλλογίζεται τὰς καλὰς συμβουλὰς τῶν γονέων του καὶ μετανοεῖ· ἀλλ' εἶναι ἀργά πλέον. Εἶναι γέρον καί, διὰ νά ζήσῃ, πωλεῖ κολλούρια ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ σχολεῖα καὶ συμβουλεύει τὰ παιδιά νά ὑπακούωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των καὶ ὄχι εἰς τοὺς κακοὺς φίλους των.

— Στερονή μου γνῶσι, νά σ' εἶχα πρῶτα!

— Ὅλοιος σκορπᾷ τὸν καιρὸν δὲν τὸν ξαναμαζεύει.

Ὁ ζίζικας καὶ τὸ μυρμηῆκι.

Καλοκαίρι κι' ἀνοιξι
ὅτε ἦσαν τὰ λουλούδια,
ὁ τραλλὸς ὁ ζίζικας
τὴν περνοῦσε μὲ τραγοῦδια.

Τὰ τραγοῦδια ἔπερασαν,
ἦλθαν χιόνια ἦλθαν πάγοι,
καὶ πεινᾷ ὁ ζίζικας
καὶ δὲν ἔχει τί νὰ φάγῃ.

Ἔρχεται στὸν γείτονα
τὸ προβλεπτικὸ μυρμηῆκι:

Τί ὁ μῦθος ἐννοεῖ, κι' ὁ τυφλὸς αὐτὸς τὸ βλέπει.
Μάζευ' ὅταν εἰμπορῆς, γιὰ νὰ ἔχης, ὅταν πρέπῃ.

καὶ ζητεῖ βοήθειαν
ἕναν σπόρον ἢ σκουλήκι.

Τὸ μυρμηῆκι ἔχθαμβον
ἔρωτᾷ, «Καλέ μου γείτον,
δὲν μοῦ λές, τί ἔκαμνες
καλοκαίρι ἔσον ἦτον;»

— «Τραγουδοῦσα φίλε μου,
ἔσον ἦτο καλὴ ὥρα...»

— «Τραγουδοῦσες; Εὐγέ σου!
Χοροπήδα λοιπὸν τώρα...»

9. Τὸ φθινόπωρον.

Φθινόπωρον ἔχομεν κατὰ τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον.

Κατὰ τὸ Φθινόπωρον ἡ ἡμέρα ἀρχίζει νὰ γίνηται μικροτέρα καὶ ἡ νύξ μεγαλυτέρα. Ὁ ἥλιος δὲν εἶναι τόσο καυστικὸς καὶ ὁ ἀήρ γίνεταί ὀροσερῶτερος.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου τὰ ὄρη, οἱ κῆποι καὶ αἱ πεδιάδες εἶναι καταπράσινοι.

Αἱ σταφυλαί, αἱ ἐλαίαι, τὰ κυδώνια, τὰ σῦκα, τὰ ρῶδια, τὰ πορτοκάλια καὶ αἱ ἄλλαι ὀπῶραι.

κρέμανται ὄριμοι ἀπὸ τοὺς κλώνας τῶν δένδρων.

Τὰ ὄβδικά πτηνά κελαδοῦσι γλυκύτατα καὶ νομίζει τις ὅτι ἤλθε πάλιν ἡ ἀνοιξίς.

Ἀλλὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ ἀνεμος γίνεται ψυχρότερος· τὴν πρωίαν καλύπτει τὰ περίξ ἢ ὀμίχλη τὰ χόρτα καὶ τὰ ἀνθη τῶν κήπων, τῶν πεδιάδων, τῶν ὀάσων καὶ τῶν λειμώνων ἀρχίζουσι νὰ ξηραίνωνται. Οἱ καρποὶ τῶν δένδρων ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξαφανίζονται, διότι ἄλλους συνηθροίσαμεν ἡμεῖς. ἄλλοι δὲ ἔπεσαν μόνοι τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὰ φύλλα τῶν δένδρων ὀλίγον κατ' ὀλίγον κιτρινίζουσι καὶ μὲ τὸ παραμικρὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου πίπτουσι ξηρά ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἱ χελιδόνες, οἱ κόσσυφοι, αἱ ἀηδόνες, οἱ ἔρτυγες καὶ τὰ ἄλλα ἀποδημητικὰ πτηνά, ἀφίθουσι τὰ ὄαση καὶ τοὺς κήπους καὶ φεύγουσιν εἰς ἄλλους τόπους θερμότερους. Δὲν ἀκούομεν πλέον τὸ γλυκὺ κελάδημά των.

Οἱ ποιμένες τῶν ὄρεινῶν μερῶν ἀναχωροῦσι μὲ τὰ ποίμνιά των εἰς τόπους, ὅπου ὁ χειμὼν δὲν εἶναι βαρὺς.

Παντοῦ ἡσυχία καὶ γυμνότης. Καὶ μόνον ἡ φωνὴ τοῦ γεωργοῦ ἀκούεται, ὁ ὅποῖος μὲ τὰς πρώτας βροχὰς ἤρχισε νὰ καλλιεργῇ καὶ νὰ σπεύρῃ τοὺς ἀγρούς του.

Ἡ φύσις ἐτοιμάζεται νὰ ἀναπαυθῇ, διὰ νὰ

ἐξυπνήσῃ μὲ νέας δυνάμεις κατὰ τὴν ἀνοιξίν,

10. Ἡ Κυριακή.

Μίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἔχομεν ἀφιερῶσαι εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἡμέρα αὕτη καλεῖται Κυριακή. Κυριακή θὰ εἶπῃ ἡμέρα Κυρίου,

Ὅπως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος νὰ ἐργαζώμεθα, οὕτω καὶ τὴν Κυριακὴν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ μὴ ἐργαζώμεθα.

Διότι κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἀνέστη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διότι καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἓξ ἡμέρας ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, τὴν δὲ ἑβδόμη ἀνεπαύθη. Διότι τὴν ἡμέραν αὐτὴν πρέπει νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια μᾶς ἔδωκε καὶ μᾶς δίδει, καὶ διότι πρέπει νὰ ἀναπαυθῆ μίαν ἡμέραν καὶ τὸ σῶμά μας.

Πρέπει λοιπὸν κατὰ τὴν Κυριακὴν νὰ πηγαίνομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ μετὰ προσοχῆς νὰ ἀκούωμεν τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ψάλτας.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν λαμβάνομεν τὸ ἀντίδωρον καὶ ἡσύχως ἐπιστρέφομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας. Ἐκτὸς τῆς Κυριακῆς δὲν ἐργαζώμεθα καὶ κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς.

Κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτάς ἐπι

σκεπτόμεθα τοὺς συγγενεῖς μας, τοὺς φίλους μας·
ἐπισκεπτόμεθα τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πτωχοὺς καὶ
ἐλεοῦμεν αὐτούς. Ἐξερχόμεθα μετὰ τοῦ πατρὸς
καὶ τῆς μητρὸς μας εἰς περίπατον εἰς τὴν ἐξοχὴν,
διασκεδάζομεν καὶ παίζομεν καλὰ καὶ φρόνιμα
παιγνίδια.

Μόνον οἱ ἄεργοι δὲν αἰσθάνονται χαρὰν κατὰ
τὰς Κυριακὰς καὶ ἄλλας ἑορτάς.

11. Ἡ Κυριακὴ.

Ἡμέρα Κυρίου!
προσέλθετε πιστοί!
Πατὴρ ἐπουρανίου
ἡμέρα σεβαστῆ.

Ἀκούσατε: σημαίνει
ὁ κώδων τοῦ ναοῦ,

μᾶς κρᾶζει, μᾶς προσμένει
ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ.

Τις δῶρ' ἀγάπης φέρων
δὲν σπεύδει πρὸς αὐτόν;
Τις δὲν λατρεύει χαίρων
τὸν μόνον λατρευτόν;

12. Τὸ δάσος.

Πολλὰ μέρη τῆς γῆς εἶναι κατάφυτα ἀπὸ διά-
φορα δένδρα καὶ θάμνους. Τὰ μέρη ταῦτα ὀνο-
μάζονται δάση. Ἡ πεύκη, ἡ δρυς, ἡ ἐλάτη, ὁ
πρίνος εἶναι δένδρα τοῦ δάσους. Ἡ λυγαριά, ἡ
βάτος, ἡ ρίγανη καὶ τὸ θυμάριον εἶναι θάμνοι.
Τὰ δένδρα μὲ τοὺς πυκνοὺς κλάδους των καὶ τὰ
πυκνά φύλλα των σχηματίζουν σκιὰν ὀροσερᾶν.

Τὰ ἄνθη τοῦ θυμαρίου, τῆς λυγχιᾶς καὶ τῶν ἄλλων δένδρων σκορπίζουσι εὐωδία.

Ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων ἔχουσι τὰς φωλεὰς τῶν διάφορα πτηνά, ἢ ἀηδῶν, ὁ κόσσυφος, ὁ ἰέραξ, ὁ ἀετός καὶ ἄλλα. Τὰ πτηνά πετῶσι ἀπὸ τὸν ἓνα κλάδον εἰς τὸν ἄλλον καὶ κελαδοῦσι γλυκύτατα. Αἱ μέλισσαι πετῶσι ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος καὶ συλλέγουσι τὸ γλυκὺ μέλι.

Τὸ ἔδαφος εἰς τὰ δάση εἶναι καταπράσινον ἀπὸ χλόην καὶ ἀπὸ διάφορα ἄνθη. Πηγαὶ διάφοροι ἀναβλύζουσι ὕδωρ δροσερὸν καὶ καθαρὸν ὅ ἀὴρ εἶναι πολὺ δροσερὸς, καθαρὸς καὶ πολὺ ὑγιεινός. Πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ μένητις κατὰ τὸ θέρος εἰς τὰ δάση!

Ἐντὸς τοῦ δάσους ζῶσι καὶ διάφορα ἄγρια τετράποδα ζῶα, ὁ λύκος, ἢ ἀλώπηξ, ὁ λέων, ἢ τίγρις, ὁ λαγός, ἢ ἔλαφος καὶ ἄλλα.

Ἀπὸ τὰ δάση ὁ ἄνθρωπος ἔχει πολλὰς ὠφελείας.

Καθαρίζουσι τὸν ἀέρα, μετριάζουσι τὸ πολὺ φῦχος τοῦ χειμῶνος καὶ τὴν πολλὴν ζέστην τοῦ θέρους.

Κόπτομεν ξύλα, διὰ νὰ θερμαινώμεθα, νὰ μαγειρεύωμεν καὶ νὰ κατασκευάζωμεν κάρβουνα. Ἀπὸ τοὺς κορμούς τῶν δένδρων κατασκευάζομεν δοκοὺς, σανίδας καὶ διάφορα ἐπιπλά τοῦ σχολείου καὶ τῆς οἰκίας.

Δι' αὐτὸ πρέπει ὄχι μόνον νὰ μὴ καταστρέφω-

μεν τὰ δένδρα τοῦ δάσους, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς νὰ
φυτεύωμεν δένδρα διὰ νὰ εὐεργετήσωμεν καὶ τοὺς
ἄλλους καὶ τὸν ἑαυτὸν μας.

13. Τὰ πουλάκια.

Τῆς ἐξοχῆς πουλάκια
ὠραία, ζωηρά,
ς τοῦ δένδρου τὰ κλαδάκια
πετάτε μὲ χαρά.

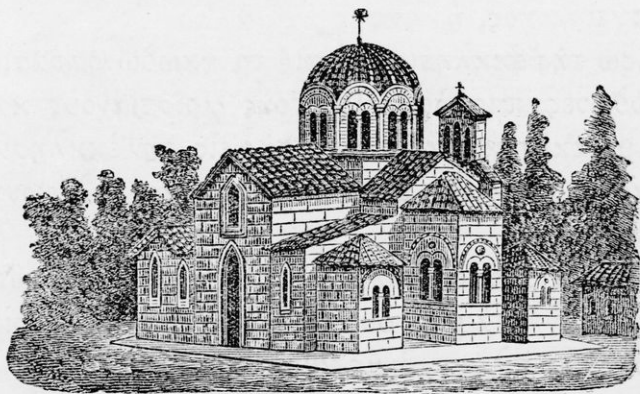
Καὶ χαίρεσθε τὴν φύσιν,
τὸν εὖμορφον καιρὸν
καὶ πίνετε ἔς τὴν βρύσιν
νεράκι καθαρόν.

ὦ! πὼς ἐπιθυμεῦσα
πουλάκια ζωηρά,
κ' ἐγὼ νὰ ἐπετοῦσα
ἔς τοὺς ὄμιους μὲ πτερὰ.

Εἰς πράσινο κλαδάκι,
νὰ παίζω ἀνηγρὸ
κ' ἐγὼ ὅσ' ἂν τὸ πουλάκι
τὴν φύσιν νὰ χαρῶ.

14. Ἐκκλησία.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀποτελοῦμεν μίαν οἰκογέ-



(Ἐκκλησία)

νειαν, διότι ἔχομεν κοινόν πατέρα τόν Θεόν.

Διά τοῦτο συναθροίζομεθα εἰς τήν ἐκκλησίαν
καί κάμνομεν ὅλοι μίαν προσευχήν.

Ἡ ἐκκλησία λέγεται καί ναός

Τήν ἐκκλησίαν κτίζομεν κατά τρόπον. ὥστε
τὸ ἱερόν νά εἶναι πρὸς τὸ ἀνατολικόν μέρος.

Πρὸς ἀνατολὰς βλέπομεν, καί ὅταν προσευχώ-
μεθα.

Ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας εἶναι αἱ εἰκόνες, οἱ πολυ-
έλαιοι, τὰ κηροπήγια, τὸ δεσποτικόν, ὁ ἄμβων.
Ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἀναγινώσκει ὁ διάκονος τὸ
Εὐαγγέλιον, ὁμιλεῖ ὁ ἱεροκῆρυξ.

Εἰς τὸ ἱερόν εἶναι ἡ Ἁγία Τράπεζα, ἐπὶ τῆς
ὁποίας εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον, καί τὰ ἄλλα ἱερά
σκεύη. |

Εἰς τὸ ἱερόν εἰσέρχεται μόνον ὁ ἱερεὺς καί
ἱερουργεῖ.

Ἐξω τῆς ἐκκλησίας εἶναι τὸ κωδωνοστάσιον.
Οἱ κώδωνες προσκαλοῦσι τοὺς χριστιανούς κατὰ
τὴν Κυριακὴν καὶ ἄλλας ἑορτὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ναοὺς κτίζομεν εἰς τὴν ἐξοχὴν καί λέγονται
ἐξωκκλήσια,

Ὅταν εἰσερχώμεθα εἰς κατοικίαν ἀνθρώπου
προσέχομεν νά μὴ δυσαρεστήσωμεν τὸν οἰκο-
δεσπότην ἢ μὲ λόγον ἢ μὲ κίνησιν.

Πόσον περισσότερο πρέπει νά προσέχωμεν,
ὅταν εἰσερχώμεθα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ :

15. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ῥηλά ἐκαί
εἰν' ἐκκλησιά ἐρημική,
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ
δὲν ἔχει φάλτ' οὐδὲ παπᾶ.

Ἐνα κανδηλιθαμπερὸ
καὶ ἓνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης σὰν περνᾷ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ
καὶ μὲ εὐλάβειαν πολλή
τὸν ἄσπρον του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἐπάνω ἔς τὸν σταυρὸν ἐκαί,
εἶναι εἰκόνα μυστική.
μ' αἷμα τὴν ἔγραψ' ὁ Θεὸς
καὶ τὴν λατρεύει ὁ λαός.

16. Ἐρίφιον καὶ λύκος.

Ἐν ἐρίφιον ἐστέκετο μίαν ἡμέραν ἐπὶ ἐνὸς
δώματος. Κάτωθεν τοῦ δώματος διήρχετο εἰς λύ-
κος· τὸ ἐρίφιον ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ καὶ περιπαίζῃ
τὸν λύκον.

Ὁ λύκος εἶδεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τιμωρήσῃ
τὸ ἐρίφιον καὶ ἔφυγεν.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας διήρχετο ὁ λύ-
κος πάλιν ἀπὸ τὸ ἴδιον μέρος. Τὸ ἐρίφιον ἦτο
εἰς τὸν δρόμον καὶ ἔπαιζε, καί, καθὼς εἶδε τὸν
λύκον ἔτρεξε νὰ κρυβῇ, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε,
διότι ὁ λύκος τὸ συνέλαβε. Καὶ θὰ τὸ ἔτρωγεν,
ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ κύων τῆς οἰκίας
ᾤωρησε κατὰ τοῦ λύκου. Ὁ λύκος ἀφήκε κατὰ
γῆς τὸ ἐρίφιον καὶ ἔφυγε.

Τὸ ἐρίφιον ἐσώθη, ἀλλ' ἐδιδάχθη νὰ μὴ ὑβρίζῃ

ἄλλοτε ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ τὸ βλάψωσι.

17. Φωτιστικαὶ ὕλαι

Τὴν ἡμέραν μᾶς φωτίζει ὁ ἥλιος· τὴν νύκτα μᾶς φωτίζουν οἱ ἀστέρες καὶ ἡ σελήνη.

Ἄλλὰ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων καὶ τῆς σελήνης δὲν δύναται νὰ μᾶς φωτίσῃ καὶ ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν μας. Οἱ ἄνθρωποι εὑρον ὕλας τινάς, αἱ ὁποῖαι καιόμεναι παράγουσι φῶς. Αἱ ὕλαι αὗται λέγονται φωτιστικαὶ ὕλαι. Φωτιστικαὶ ὕλαι εἶναι τὸ ἔλαιον, τὸ πετρέλαιον, ὁ κηρός, τὸ φωταέριον. Τὸ ἔλαιον ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐλαιῶν· τὸ πετρέλαιον ἀναβλύζει ἐκ τῆς γῆς, ὅπως τὸ ὕδωρ. Τὸν κηρὸν μᾶς δίδει ἡ μέλισσα. Τὸ φωταέριον ἐξάγεται ἐκ τῆς καύσεως τοῦ γαιάνθρακος. Τὸ ἔλαιον καὶ τὸ πετρέλαιον καίονται διὰ θρυαλλίδος (φυτίλι). Ἡμεῖς ἀνάπτομεν τὴν θρυαλλίδα, αὕτη δὲ ἀπορροφᾷ τὸ ἔλαιον ἢ τὸ πετρέλαιον καὶ παράγεται τὸ φῶς.

Διὰ θρυαλλίδος καίεται καὶ ὁ κηρός.

18. Ὁ τίμιος ἐπαίτης.

Μίαν ἡμέραν τοῦ χειμῶνος εἰς χωλὸς ἐπαίτης εἰσῆλθεν ἐντὸς μιᾶς οἰκίας, διὰ νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην.

Εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην κατῴκει μία γυνὴ πολὺ φιλόανθρωπος. Ἠσθάνετο μεγάλην χαρὰν, ὅτι εἶχε καὶ ἔδιδε κάτι εἰς πτωχὸν τινα.

Ἡ εὐσπλαγχνὸς κυρία ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὀλίγον ἄρτον καὶ ἓν παλαιὸν ἐπανωφόριον τοῦ συζύγου της. Ὁ ἐπαίτης ἠὲ χαρίστηκε τὴν φιλόανθρωπον γυναῖκα καὶ ἔφυγεν.

Ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν καλύβην του, παρετήρησεν ὅτι ἐντὸς ἐνὸς θυλακίου τοῦ ἐπανωφορίου ἦτο λευκὸν χαρτίον. Ἐξεδίπλωσε τὸ χαρτίον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ εὔρε δύο πεντάδραχμα.

Ἀμέσως ἔρχεται πρὸς τὴν εὐσπλαγχνὸν κυρίαν καὶ λέγει πρὸς αὐτήν.

«Καλὴ μου κυρία, ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπανωφορίου, τὸ ὁποῖον μοὶ ἔδωκες, εὔρον τὰ δύο ταῦτα πεντάδραχμα. Λάβε αὐτά».

Ἡ κυρία ἐθαύμασε τὴν τιμιότητα τοῦ πτωχοῦ καὶ εἶπε· «Σοὶ χαρίζω τὰ πεντάδραχμα καὶ σοὶ εὐχομαι εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν νὰ εἶσαι τίμιος».

19. Ὁ ἐπαίτης.

«Γιὰ τὸ Θεό... ἄλλο ψωμάκι,
ἀδελφία μου, γιατί πεινῶ»,
πτωχὸ φωνάζει γεροντάκι,
μὲ δάκρυα ἔς τὸν οὐρανό.

Πολλοὶ περνοῦν ἔμπρὸς χορτάτοι
καλο ντυμένοι κ' εὐγενεῖς.

Ἄ! ὅλοι τοῦ γυροῦν τὴν πλάτη
δὲν τὸν πονεῖ κανεὶς, κανεὶς!

Πλὴν ἄλλος νά! πτωχὸς μὲ ράκη
μοιρῶζεται μ' αὐτὸν ἐκεῖ
ἓνα ξερὸ φελὶ ψωμάκι,
ποῦγε κρυμμένο ἔς τὸ σακί.

— Παιδιά, ὁ νόμος τοῦ ἐλέους | τὸν ἀσπλαγγον μὲ τοὺς ἀθέους
εἶν' ἅγιος καὶ σεβαστός, | θὰ κατατάξῃ ὁ Χριστός.

20. Τὰ νομίσματα.

Ἐντὶ τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα ἐλάβομεν ἀπὸ τὸν βιβλιοπώλην, καὶ ἐντὶ τοῦ κρέατος, τὸ ὁποῖον ἐλάβομεν, ἀπὸ τὸν κρεοπώλην, ἐδώσαμεν εἰς αὐτοὺς χρήματα. Τὰ χρήματα λέγονται καὶ νομίσματα.

Τὰ νομίσματα εἶναι χάρτινα καὶ μετάλλινα. Τὰ χάρτινα ἔχουσι σχῆμα ὀρθογωνίου. Χάρτινα νομίσματα ἔχομεν μονάδραχμον, δίδραχμον, πεντάδραχμον, δεκάδραχμον, εἰκοσιπεντάδραχμον, ἑκατοντάδραχμον, πεντακοσιδράχμον, καὶ χιλιδράχμον.

Μετάλλινα νομίσματα λέγονται, ὅσα εἶναι κατεσκευασμένα ἐκ χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ νικελίου. Ὁ χαλκός, ὁ ἀργυρός, ὁ χρυσός καὶ τὸ νικέλιον εἶναι μέταλλα.

Χάλκινα νομίσματα ἔχομεν εἰκοσιπεντάλεπτον, πεντηκοντάλεπτον, μονόδραχμον (φράγγο) καὶ δίδραχμον (δίφραγγο) καὶ πεντάδραχμον (τάλληρον.)

Χρυσᾶ νομίσματα ἔχομεν πεντάδραχμον δεκάδραχμον καὶ εἰκοσάδραχμον (λίρα).

Νικέλινα νομίσματα ἔχομεν πεντάλεπτον, δεκάλεπτον καὶ εἰκοσάλεπτον

Τὰ μετάλλινα νομίσματα ἔχουσι σχῆμα στρογγύλον καὶ φέρουσιν ἀπὸ τὴν μίαν ὄψιν τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως μας μὲ τὰ γράμματα «Γεώργιος Α΄. βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων» καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην εἶναι γεγραμμένη ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος. Ἄλλα μετάλλινα νομίσματα ἀντὶ τῆς εἰκόνης τοῦ βασιλέως ἔχουσι τὸ ἑλληνικὸν στέμμα

Ἄνευ χρημάτων δὲν δυνάμεθα νὰ οἰκονομήσωμεν τὰς ἀνάγκας μας· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κάμνωμεν καλὴν χρῆσιν αὐτῶν, ὁῦτα δὴ νὰ τὰ ἐξοδεύωμεν, ὅταν εἶναι ἀνάγκη.

Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δαπανᾷ τὰ χρήματα εἰς μάταια πράγματα, λέγεται ἄσωτος ἢ σπάταλος.

Ἡ οἰκονομία εἶναι μεγάλη ἀρετή.

Πολλοί, οἱ ὁποῖοι ἦσαν πλούσιοι, ἐγίναν πτωχοὶ ἐκ τῆς ἀσωτίας των, πολλοὶ δὲ πτωχοὶ ἐγίναν πλούσιοι διὰ τῆς οἰκονομίας των.

«Φασοῦλι τὸ φασοῦλι γεμίζει τὸ σακκοῦλι» καὶ

«φασοῦλι τὸ φασοῦλι ἀδειάζει τὸ σακκοῦλι».

21. Συμβουλαὶ γέροντος.

Ὁ Μίμης ἔχει πάμπαν, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ εἶναι ἐβδομήκοντα ἐτῶν, εἶναι ὑγιέστατος, περιπατεῖ καὶ ἐργάζεται ὡς νὰ εἶναι ἀκόμη νέος.

Μίαν ἡμέραν ὁ Μιμης ἠρώτησε τὸν πάππου του πῶς διετήρησε τὴν ὑγείαν του μέχρις αὐτῆς τῆς ἡλικίας.

«Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ διατηρήσῃ τις τὴν ὑγείαν του». εἶπεν ὁ γέρον· «ἀρκεῖ μόνον νὰ συνηθίσῃ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας νὰ ἔχῃ τάξιν εἰς τὸν βίον του».

Πρέπει ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας νὰ συνηθίσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν. Διὰ τῆς ἐργασίας διερχόμεθα τὸν καιρὸν μας μὲ εὐχαρίστησιν, τρώγομεν, πίνομεν καὶ κοιμώμεθα μὲ ὄρεξιν, ἐν ᾧ ἡ ἀργία φθείρει τὴν ὑγείαν. Ἐπειτα πρέπει τὴν ἐσπέραν νὰ κοιμώμεθα ἐνωρίς καὶ τὴν πρωίαν νὰ σηκωνώμεθα πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Νὰ ἐξερχώμεθα εἰς τὴν ἐξοχὴν, διὰ νὰ ἀναπνέωμεν καθαρὸν ἀέρα. Καὶ τελευταῖον νὰ διατηρῶμεν τὸ σῶμά μας καθαρὸν.

Ἔλα αὐτὰ ἐγὼ συνήθισα νὰ κάμνω ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας καὶ διετήρησα τὴν ὑγείαν μου.

22. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετῆς.

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἔγινε δώδεκα ἐτῶν, παρέλαβεν αὐτὸν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μαρία καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἐορτάσωσι τὸ Πάσχα. Ἡ ἐορτὴ διήρκει ὀκτῶ ἡμέρας. Ἄφ' οὗ παρῆλθον αἱ ὀκτῶ ἡμέραι, ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία

ἤτοι μᾶσθησαν νὰ ἀναχωρήσωσιν. Ἐζήτησαν νὰ πάρωσιν καὶ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ δὲν τὸν εὔρισκον·



ἐνόμισαν ὅτι εἶχεν ἀναχωρήσει μὲ ἄλλους συγγενεῖς καὶ φίλους.

Ἄφ' οὗ ὅμως μετὰ ὁδοιπορίαν μιᾶς ἡμέρας δὲν εὔρον τὸ παιδίον, ἐπέστρεψαν ἔντρομοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐζήτησαν αὐτό.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὔρον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν ναὸν καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων.

Ὁ Ἰησοῦς ἤκουε μετὰ προσοχῆς τὴν διδασκαλίαν καὶ μὲ πολλὴν σκέψιν ἠρώτα τοὺς διδασκάλους. Οἱ διδάσκαλοι μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀπήντων εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ παιδίου, ἐν ᾧ αὐτὸς μετὰ μεγάλης εὐκολίας ἀπήντα εἰς τὰς ἐρωτή

σεις αὐτῶν. Ὅλοι ἐθαύμαζον τὴν σοφίαν τοῦ παιδίου.

Ἡ Θεοτόκος ἠρώτησε τὸ παιδίον διατί ἔκα-
μεν αὐτούς νὰ ἀνησυχῶσιν ἐπὶ τόσας ἡμέρας. Ὁ
Ἰησοῦς δὲ ἀπεκρίθη· «Δὲν γνωρίζετε ὅτι πρέπει
νὰ μένω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου;» καὶ
ἀμέσως ἠκολούθησε τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Μαρίαν
εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Ὁ Ἰησοῦς ὑπήκουεν εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν
Μαρίαν καὶ ἐσέβετο αὐτούς ὡς ἀληθεῖς γονεῖς του,
διὰ νὰ διδάξῃ τὰ παιδιά νὰ σέβωνται καὶ νὰ
ὑπακούωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου

23. Προσευχή.

Μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
τὸν Θεὸν εὐχαριστῶ,
εἰς αὐτὸν ζῶν, ὑγείαν
καὶ τὰ πάντα χρεωστῶ.
Τῶν καλῶν εἶναι πηγὴ,
χάριτας μᾶς χορηγεῖ.
Εἰς τὸν οὐρανὸν θαυμάζω,
τόσα σώματα λαμπρά,
Πάλιν εἰς τὴν γῆν κυττάζω
βλέπω ἔργα θαυμαστά.

Τί σοφός, τί ἀγαθός
εἰς ἡμᾶς εἶν' ὁ Θεός !

ὦ Θεέ μου, φώτιζε με
ν' ἀγαπῶ τὰς ἀρετάς,
ὦ Θεέ, δόξηγησέ με
εἰς τὰς πράξεις τὰς καλὰς.
Δίδε μου, Θεέ, χαρὰν,
καὶ καρδίαν καθαρὰν.

24 Τὸ πρόβατον.

Τὸ πρόβατον τὸ γνωρίζομεν ὅλοι, διότι εὐρί-
σκεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ προβάτου εἶναι ἐπιμήκης καὶ τὰ ὦτα μέτρια. Ὁ κορμὸς του καλύπτεται ἀπὸ πυκνὸν καὶ μικρὸν ἔριον. Τὸ χρῶμα τοῦ ἐρίου εἶναι λευκὸν ἢ μέλαν.

Ἡ οὐρὰ τῶν περισσοτέρων προβάτων εἶναι πλατεῖα. Οἱ πόδες τοῦ προβάτου τελειώνουσιν εἰς δύο δακτύλους. Οἱ δάκτυλοι ἔχουσιν δύο ὄνυχας, οἱ ὁποῖοι λέγονται χηλαί, καὶ διὰ τοῦτο τὸ πρόβατον λέγεται δίχηλον.

Τὸ ἀρσενικὸν πρόβατον λέγεται κριός, τὸ δὲ



θηλυκὸν ἀμνάς ἢ προβατῖνα. Ὁ κριός φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του δύο ἰσχυρὰ κέρατα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ὡς ὄπλα. Πολλὰ πρόβατα ἁμοῦ λέγονται ποιμνῆ. Ὁ δὲ φύλαξ τῶν προβάτων λέγεται ποιμῆν. Ὁ ποιμῆν ὁδηγεῖ τὰ πρόβατα.

εἰς τὴν βοσκὴν καὶ προφυλάσσει αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κλέπτας. Ὄταν τὰ πρόβατα βόσκωσιν, ὁ ποιμὴν τὰ προσέχει καὶ παίζει τὸν αὐλὸν ἢ κάμνει ἄλλη τινὰ ἐργασίαν.

Ἡ προβατῖνα γεννᾷ ἐν ἡ δύο ἀρνία τὸ ἔτος.

Τὸ ἀρνίον γνωρίζει τὴν μητέρα του καὶ μετὰξὺ πολλῶν προβάτων καὶ ἡ μήτηρ ἐπίσης. Τὸ πρόβατον τρώγει χλόην, χόρτον, κριθήν, πίτυρα καὶ φύλλα δένδρων. Τὸ πρόβατον, ἀφ' οὗ χορτάσῃ, παύει τὴν βοσκὴν, καί, ἐν ᾧ ἡσυχάζει, φέρει τὴν τροφήν του πάλιν εἰς τὸ στόμα καὶ τὰν ἀναμασᾷ. τὸ αὐτὸ κάμνει καὶ ὁ βοῦς καὶ ἡ αἶξ. Τὰ ζῶα ταῦτα λέγονται μηρυκαστικά ζῶα. Ἡ φωνὴ τοῦ προβάτου καλεῖται βληγή.

Τὰ πρόβατα εἶναι ζῶα πολὺ ὠφέλιμα εἰς ἡμᾶς. Μᾶς δίδουσι τὸ γάλα των, τὸ ὁποῖον πίνομεν, κατασκευάζομεν ἐξ αὐτοῦ τυρόν, γλυκίσματα καὶ ἐξάγομεν βούτυρον. Μὲ τὰ ἔρια κατασκευάζομεν ἐνδύματα, στρώματα καὶ σκεπάσματα. Τὸ κρέας τοῦ προβάτου εἶναι τροφή πολὺ θρεπτικὴ. Μὲ τὸ δέριμα τοῦ προβάτου κατασκευάζομεν ὑποδήματα, χειρόκτια σάκκους καὶ ἄλλα χρήσιμα πράγματα. Τὴν κόπρον τοῦ προβάτου ρίπτομεν εἰς τοὺς ἀγρούς ὡς λίπασμα. Ἐχθροὶ τῶν προβάτων εἶναι οἱ λύκοι. Φίλος πιστὸς τῶν προβάτων εἶναι ὁ ποιμενικὸς κύων, ὅστις καταδιώκει τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς λύκους.

25. Ἡ ἐπάνοδος τοῦ ποιμνίου.

« Ἀρνάνια, εἶνε ὄρα,
τὸ σκότος ἀρχινᾷ,
νά καταβῆτε τώρα
ἀπ' τὰ ψηλά βουνά.

Οὐδ' ἄλλο περιμένο νν
τὰ ζῶα τὰ καλά,
καὶ νά τα καταβαίνουν
ἀφίνουν τὰ ψηλά.

Καὶ ὅταν ξαναδοῦμε
χρυσὸν τὸν οὐρανόν,
τροφὴ καλὴ θὰ βροῦμε,
καὶ πάλιν ὁ τὸ βουνόν»,

Ἐμπρὸς ὁ Μοῦσος πάει
ἴσαν γέρος γ γωστικός,
ἀκολουθοῦν ἔς τὸ πλάι
μαγγούρα καὶ βουσκός.

26. Ὁ φιλαλήθης Πέτρος.

Ὁ Πέτρος ἦτο μονογενὴς υἱὸς πτωχῆς χήρας.

Ἀφ' οὗ ἐτελειώσε τὰ μαθήματα τοῦ Δημοστικοῦ
σχολείου, ἡ μήτηρ του ἀπεφάσισε νά τὸν στείλῃ εἰς
τὸν ἀδελφόν της, ὁ ὁποῖος ἔμενεν εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Ὅτε ἤτοιμάσθη ὁ Πέτρος πρὸς ἀναχώρησιν, ἡ
μήτηρ του τῷ ἔδωκεν ὀλίγα χρήματα, τὸν ἠσπάσθη
καὶ τῷ εἶπε:

« Ἄν θέλῃς, παιδί μου, νά σέ ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς καὶ
νά σέ προστατεύῃ νά ἀγαπᾷς τὴν ἀλήθειαν καὶ
ποτέ εἰς τὴν ζωὴν σου νά μὴ εἴπῃς ψεῦδος ».

Ὁ Πέτρος ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς του
καὶ ἀνεχώρησε.

Καθ' ὁδὸν συνέλαβον αὐτὸν δύο λησταὶ καὶ
τὸν ἠρώτησαν ἂν ἔχῃ χρήματα. « Ἐχω ὀλίγα
χρήματα, τὰ ὁποῖα μοί ἔδωκεν ἡ μήτηρ μου νά

ἀγοράζω ἄρτον καθ' ὁδόν. * Ἄν μοῦ τὰ ἀφαιρέσητε καὶ αὐτά, θά ἀποθάνω ἐκ τῆς πείνης».

Οἱ λησται ἐθαύμασαν διὰ τὴν φιλαλήθειαν τοῦ Πέτρου καὶ τὸν ἠρώτησαν διατί ἄνευ βίας ἐφανέρω-
σε τὰ χρήματα. « Ἡ μήτηρ μου », εἶπε τὸ παιδίον
« μοι εἶπε ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου νὰ μὴ λέγω ψεύμα-
τα, διότι ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ψεύστας ».

Οἱ λησται ἔμειναν ἄφωνοι καὶ τυλλογισμένοι
ὀλίγον. Ἐπειτα εἶπεν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν·

« Ἄν αὐτὸς ὁ νέος εἶνε τόσο εὐπειθὴς εἰς τὰς
παραγγελίας τῆς μητρός του εἶνε ἐντροπὴ εἰς
ἡμᾶς νὰ μὴ ὑπακούωμεν εἰς τὰς παραγγελίας
τοῦ Θεοῦ, ὅστις οὔτε τοὺς ψεύστας οὔτε τοὺς ληστὰς
ἀγαπᾷ. Ἐγὼ θά ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου
καὶ θά ζήσω διὰ τῆς ἐργασίας ὡς καλὸς ἄνθρωπος ».

« Καὶ ἐγὼ », εἶπεν ὁ ἄλλος, « μετανοῶ καὶ σὲ
ἀκολουθῶ ».

Ἄφῃκαν τὸν Πέτρον καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς οἰ-
κίας των καὶ ἔζησαν διὰ τῆς ἐργασίας ὡς τίμιοι καὶ
καλοὶ ἄνθρωποι.

* Ἀγάπα τὴν ἀλήθειαν καὶ μίσει τὸ ψεῦδος.

27. Ἡ πρωία.

Ἄφ' οὗ παρέλθη ἡ νύξ, ἄρχεται ἡ ἡμέρα.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας λέγεται πρωία ἢ αὐγή.

Κατὰ τὴν πρωΐαν πρὶν ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος, ὁ οὐρανὸς εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος εἶναι ροδοκόκκινος, εἰς δὲ τὸ δυτικὸν ὀλίγον σκοτεινός. Ὄταν ὁμοίως ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος, ὁ κόσμος ὅλος φωτίζεται. Κατὰ τὴν πρωΐαν τὰ πτηνὰ εὐθυμα κελαδοῦσι μὲ πολλὴν χάριν. Ψάλλουσι καὶ αὐτὰ τὴν πρωϊνὴν των προσευχὴν πρὸς τὸν πλάστην.

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἑσπέραν ἦσαν κουρασμένοι, τὴν πρωΐαν ἐγείρονται μὲ νέας δυνάμεις καὶ μὲ πολλὴν ὄρεξιν ἀρχίζουσι τὴν ἐργασίαν των. Τὰ ζῶα ἐξέρχονται ἀπὸ τοὺς σταύλους καὶ ἀπὸ τὰς φωλεάς των, διὰ νὰ βοσκήσωσι. Τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα τὴν ἑσπέραν ἦσαν ὀλίγον μαραμμένα, τὴν πρωΐαν εἶναι πάλιν ζωηρά. Οἱ καρποί, οἱ ὁποῖοι τὴν ἑσπέραν ἦσαν ἄωροι, τώρα ὠρίμασαν. Ὁ ἀήρ εἶναι ὀροσερός καὶ πολὺ καθαρός. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐγειρώμεθα πολὺ πρῶι, διὰ νὰ ἀκούωμεν τὸ γλυκὺ κελάδημα τῶν πτηνῶν καὶ νὰ ἀναπνέωμεν καθαρὸν ἀέρα. Ὅσους εὐρίσκει ὁ ἥλιος εἰς τὴν κλίνην, οὗτοι εἶναι κίτρινοι καὶ ἀδύνατοι.

Κατὰ τὴν πρωΐαν τοῦ θέρους πίπτει ὀρόσος, κατὰ δὲ τὴν πρωΐαν τοῦ χειμῶνος πίπτει πάχος καὶ πάχνη.

Τὴν πρωΐαν μᾶς ἀναγγέλλει ὁ πετεινός.

28. Ἡ αὐγή.

Ὁραία ἀνατέλλει
καὶ πάλιν ἡ αὐγή,
καὶ φῶς γλυκὺ μᾶς στέλλει
καὶ μειδιᾷ ἡ γῆ.

Σιγά, σιγά ροδίζου
αἱ ἄγραι τῶν βουνῶν
καὶ εὐθυμα ὀρθρίζου
τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν.

Ἀκούεται πῶς ψάλλει
φαιδρά των ἡ φωνή;
Τῆς φύσεως τὰ κάλλη
καὶ τὸν Θεὸν ὑμνεῖ.

Ἐκεῖνος τὰ κοιμίζει
ὡς τρυφερὴ τροφός,
ἐκεῖνος τὰ ρυπνίζει
μὲ δρόσον καὶ μὲ φῶς.

29. Τὰ πτηνά.

Ἐν πτηνὸν ἐν καιρῷ χειμῶνος ἦλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ παράθυρον τῆς οἰκίας ἐνὸς χωρικοῦ. Τὸ πτηνὸν ἐκτύπα διὰ τοῦ ράμφους τοῦ τὴν ὕαλον τοῦ παραθύρου ὡς νὰ ἔλεγε· «Σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ δεχθῆς ἐντὸς τοῦ δωματίου σου. Ἔχει πέσει πολλή χιὼν καὶ δὲν εὐρίσκω σπόρον τινα νὰ φάγω. Θὰ ἀποθάνω ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους». Ὁ χωρικός εὐσπλαγγίσθη τὸ πτηνὸν καὶ τὸ ἐδέχθη φιλικῶς εἰς τὴν οἰκίαν του. Τὰ τέκνα τοῦ χωρικοῦ μόλις εἶδον τὸ πτηνὸν ηὐχαριστήθησαν πολὺ· ἔλαβον αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς των τὸ ἐθώπευσαν, τὸ ἐφίλησαν καὶ ἔπειτα ἔρριψαν εἰς αὐτὸ σπόρους κριθῆς καὶ ἔφαγε.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔθεσαν τὸ πτηνὸν ἐντὸς

μεγάλου κλωβίου, καθ' ἑκάστην δὲ πρωίαν ἔρριπτον εἰς τὸν φίλον των τροφήν καὶ ὕδωρ.

Τὸ πτηνὸν ἐνόησε τὴν ἀγάπην τῶν παιδίων καὶ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὰ φιλόξενα παιδία. Καθ' ἑκάστην πρωίαν ἐκελάδει μὲ πολλὴν ὄρεξιν, διὰ νὰ ἐξυπνήσωσι τὰ παιδία καὶ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ σχολεῖον. Ὅτε δὲ τὰ παιδία ἤνοιγον τὴν θυρίδα τοῦ κλωβίου, τὸ πτηνὸν ἐπέτα καὶ ἐκάθητο ἀφόβως εἰς τοὺς ὤμους τῶν παιδίων.

Ὅτε ἦλθε πάλιν ἡ ἀνοιξίς καὶ τὰ δένδρα ἔκαμαν βλαστοὺς καὶ φύλλα, τὰ παιδία ἤνοιξαν τὴν θυρίδα τοῦ κλωβίου καὶ ὁ μικρὸς ξένος ἐπέταξεν εἰς τὸ πλησίον δάσος. Ἐκεῖ ἔκτισε τὴν φωλεάν του καὶ ἐτραγῶδει τὰ χαρούμενα ἄσματά του.

Μετὰ δύο μῆνας τὸ πτηνὸν ἦλθε πάλιν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ χωρικοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνον του· εἶχε τέσσαρα μικρὰ πουλάκια, καὶ τὴν μητέρα των. Ὁ χωρικός καὶ τὰ παιδία του, καθὼς εἶδε τὰ μικρὰ ζῶα νὰ παρατηρῶσι μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ οἰκειότητα νὺχαριστήθησαν πολὺ.

Τότε τὰ παιδία εἶπον· «Τὰ πουλάκια μᾶς παρατηροῦσιν ὡς νὰ θέλωσι κάτι νὰ μᾶς εἴπωσι». «Βεβαίως», ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, «ἐάν ἠδύναντο νὰ ὁμιλήσωσι, θὰ ἔλεγον· «Ἡφιλία καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη γεννᾷ φιλίαν καὶ ἐμπιστοσύνην· ἡ ἀγάπη γεννᾷ ἀγάπην».

30. Ἡ πρὸς τὰ πτηνὰ εὐσπλαγχνία

Ἐνα πουλάκι μέσ' ἔς τὸ χιόνι
Ζητᾷ τοῦ κάκου κάτι τι,
Τὸ δύστυχο πεινᾷ, κρυώνει
Καὶ νὰ πετάξῃ ἀδυνατεῖ.

Παιδιὰ πάγραμματα τ' ἀφήσουν
Κ' εἰν' ἄσπλαχνα καὶ μοχθηρὰ
Τέτοια πουλιὰ σὰν ἀπαντήσουν
τῶχουν μεγάλη τους χαρὰ.

Καὶ τρέχουν καὶ τὰ κινηγοῦνε
ἀπὸ κακία μοναχὰ,
ὡς ποῦ νὰ πέσουν νὰ πιασθοῦνε
ἢ ν' ἀποθάνουν τὰ πτωχὰ.

Μὰ γὼ ποῦ με ἀρέσουν μόνον
καλὰ καὶ φρόνιμα παιδιὰ
τέτοιο πουλάκι τὸ ζυγώνω
μὲ πόνο κ' εὐσπλαγχνῆ καρδίᾳ.

Κι' ἀπὸ τὸ ἴδιο μου φωμακί
κι' ἀπὸ τὸ ἴδιο μου φαγί
δίδω ἔς τὸ δύστυχο πουλάκι
γιὰ νὰ τοῦ δώσω τὴ ζωή.

Καὶ τῶχω μιὰ χαρὰ μεγάλη
ἴσ' ἂν φάγῃ καὶ δυναμωθῇ
κι' ἀνοίξῃ τὰ πτερά του πάλιν
καί' ες τὴ φωλίτσα του κρυφθῇ.

31. Τὰ ἐνδύματά μας.

Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς ὅλα τὰ ζῶα φυσικὰ ἐνδύματα διὰ νὰ
προφυλάσσωνται ἀπὸ τὸ ψῦχος.

Εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἔδωκε φυσικὰ ἐνδύματα, ἀλλὰ τὸ
ἔδωκε νοῦν, διὰ νὰ σκέπτηται. Ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς τέχνης
κατασκευάζει ὑφάσματα καὶ διὰ τῶν ὑφασμάτων ἐνδύματα.

Τὰ ὑφάσματα εἶναι μάλλινα, βαμβακερὰ, μεταξωτὰ καὶ λινὰ.

Τὰ μάλλινα κατασκευάζονται ἐκ τῶν μαλλίων τῶν προβάτων
ἢ ἄλλων ζῴων· τὰ βαμβακερὰ ἐκ τοῦ βάμβακος, τὰ μεταξωτὰ
ἐκ τῆς μετάξης καὶ τὰ λινὰ ἐκ τοῦ λίνου.

Τὰ ὑφάσματα ὑφαίνουσιν εἰς τὰ ὑφαντουργεῖα.

Τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματα εἶναι λευκὰ, τὰ δὲ ἐξωτερικὰ εἶναι
διαφόρων χρωμάτων. Ἡ καλύτερα ἐλληνικὴ ἐνδυμασία εἶναι
ἡ φουστανέλλα. Μὲ φουστανέλλας ἔχομεν καὶ στρατιώτας, οἱ
ὅποιοι λέγονται εὐζῶνοι.

Ὅσον εὐχάριστον εἶναι νὰ βλέπῃ τις εὐζῶνους νὰ βαδίζουσιν
ζῶσιν ὁμοῦ!

Τὸ θέρος φοροῦμεν ἐλαφρὰ ἐνδύματα, τὸν δὲ χειμῶνα βαρέα.

Πρέπει νὰ φυλάττωμεν καθαρὰ τὰ ἐνδύματά μας. Τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον δὲν φυλάττει καθαρὰ τὰ ἐνδύματά του, δὲν εἶναι καλὸν παιδίον καὶ δὲν τὸ ἀγαπῶσιν οὔτε οἱ διδάσκαλοι οὔτε οἱ γονεῖς του.

32. Γεωργός καὶ Πελαργός.

Εἰς γεωργός ἐστησεν εἰς τὸν ἀγρὸν του δίκτυα, διὰ νὰ συλλάβῃ μερικὸς γεράνους, οἱ ὁποῖοι ἔτρωγον τοὺς σπόρους.

Οἱ γέρανοι, ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζον ἀπὸ δίκτυα, ὅτε ἦλθον νὰ φάγωσι τοὺς σπόρους, συνελήφθησαν εἰς αὐτὰ καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ φύγωσιν.

Ὁ γεωργός, ὅτε εἶδεν ὅτι συνελήφθησαν ἀρκετοὶ γέρανοι, ἦλθε καὶ ἐφόνευεν ἓνα ἓνα.

Μεταξὺ τῶν γεράνων συνελήφθη καὶ εἰς πελαργός. Ὅτε ἦλθε καὶ αὐτοῦ ἡ σειρὰ νὰ φονευθῇ, παρεκάλει τὸν γεωργὸν νὰ τὸν λυπηθῇ καὶ νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ζωὴν. «Ἐγὼ», ἔλεγε, «δὲν εἶμαι γέρανος· εἶμαι πελαργός. Ἴδὲ τὰ πτερά μου καὶ τὸ χρώμα μου. Ἐγὼ δὲν βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ὠφελοῦ αὐτούς, διότι τρώω ὄφεις, σαύρας, βατράχους καὶ ἄλλα βλαβερὰ ζῷα. Λυπήσου μου καὶ μὴ με φονεύσης». Ὁ γεωργός ἀπεκρίθη.

«Σὲ γνωρίζω· ἀλλὰ διατί συναναστρέφεται μὲ τοὺς κακοὺς γεράνους; Δὲν εἰξεύρεις ὅτι καὶ οἱ καλοὶ καταστρέφονται, ὅταν συναναστρέφονται τοὺς κακοὺς; Σοῦ χαρίζω τὴν ζωὴν, ἀλλὰ ἄλλην φοδὴν νὰ μὴ ἔχῃς φιλίαν μὲ τοὺς γεράνους.»

— Πές μου ποῖον συναναστρέφεται, νὰ σοῦ εἰπῶ ποῖος εἶσαι.

— Ὅποιος ἀνακατώνεται μὲ τὰ πύτυρα τὸν τῶν ἢ κόττες.

33. Ἡ οἰκογένεια.

α'. Γονεῖς.

Ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ λέγονται γονεῖς. Οἱ γονεῖς ἔδωκαν εἰς ἡμᾶς τὴν ζωὴν, μᾶς τρέφουν, μᾶς ἐνδύουν καὶ φροντίζουν περὶ ἡμῶν νύκτα καὶ ἡμέραν.

Κανεὶς ἄλλος εἰς τὴν γῆν δὲν μᾶς ἀγαπᾷ τόσον, ὅσον οἱ γο-

νεὶς μας. Ἡ χαρὰ ἡ ἰδική μας εἶναι καὶ χαρὰ τῶν γονέων μας· καὶ ἡ λύπη ἡ ἰδική μας εἶναι καὶ λύπη τῶν γονέων μας. Ὁ πατὴρ ἐργάζεται διὰ νὰ οἰκονομήσῃ χρήματα, νὰ μᾶς ἀγοράσῃ τὴν τροφήν, τὰ ἐνδύματα, τὰ βιβλία καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶναι χρήσιμον εἰς ἡμᾶς.

Ἡ μήτηρ μᾶς ἐγέννησε, μᾶς ἀνέθρεψε, μᾶς ἔμαθε νὰ ὀμιλῶμεν καὶ νὰ ἐνδουώμεθα.

Οἱ γονεὶς μας φροντίζουν πῶς νὰ καταστήσωσι τὰ τέκνα τῶν εὐτυχῆ. Εἶναι οἱ πρῶτοι εὐεργέται μας μετὰ τὸν Θεόν.

Πρέπει λοιπὸν νὰ σεβώμεθα, νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ ὑπακούωμεν τοὺς γονεὶς μας.

Τέκνα, τὰ ὅποια κάμνουσι τοὺς γονεὶς τῶν νὰ ὀργίζωνται καὶ νὰ λυπῶνται εἶναι ἀχάριστα.

Τὰ ἀχάριστα παιδιὰ ὁ Θεὸς τὰ τιμωρεῖ καὶ δὲν τὰ ἀγαπᾷ.

— Τιμὰ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.

— Εὐχαὶ γονέων στηρίζουσιν οἴκους τέκνων, κατὰρα δὲ μητρὸς ἐκρίζοι αὐτοὺς ἐκ θεμελίων.

β'. Ὁ πάππος καὶ ἡ μάμμη.

Ὁ πατὴρ τῶν γονέων μας λέγεται πάππος καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν λέγεται μάμμη.

Ὁ πάππος καὶ ἡ μάμμη ἐγέννησαν καὶ ἐμεγάλωσαν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μας.

Ὅπως φροντίζουν τώρα οἱ γονεὶς μας περὶ ἡμῶν, τοιοῦτοτρόπως ἐφρόντιζον οὗτοι διὰ τοὺς γονεὶς μας. Ὁ πάππος καὶ ἡ μάμμη ἔχουσι μεγάλην χαρὰν, διότι ἀπέκτησαν ἐγγόνους.

Ὁ πάππος καὶ ἡ μάμμη μας εἶναι τώρα γέροντες. Ὁ πάππος ἐργάζεται ὅσον δύναται καὶ διηγείται εἰς ἡμᾶς ὠραῖα διηγήματα. Ἡ μάμμη βοηθεῖ τὴν μητέρα μας εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ χειμῶνος διηγείται εἰς τὰ ἐγγονάκια τῆς παραμύθια.

Οἱ ἐγγονοὶ ἀγαπῶσι καὶ σέβονται τὸν πάππον καὶ τὴν μάμμη τῶν μέχρις ὅτου ἀποθάνωσι.

Τοῦ παιδιοῦ μου τὸ παιδί τῶχῳ δυὸ φορὲς παιδί.

γ'. Οἱ ἀδελφοί.

Οἱ γονεῖς μας ἔχουσι καὶ ἄλλα τέκνα, τὰ ὅποια λέγομεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφάς.

Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἔχουσι τὸν αὐτὸν πατέρα καὶ τὴν αὐτὴν μητέρα. Τρῶγουσι τὸ αὐτὸ φαγητόν, κοιμῶνται καὶ ζῶσι μαζί. Πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ ἔχῃ τις ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς!

Οἱ καλοὶ ἀδελφοὶ εἶναι ἡγαπημένοι μεταξύ των καὶ βοηθοῦσι τοὺς γονεῖς των εἰς τὰς ἐργασίας των. Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς ἢ ἡ μεγαλύτερα ἀδελφὴ περιποιοῦνται τοὺς μικροτέρους ἀδελφοὺς καὶ ὀδηγοῦσιν αὐτοὺς πάντοτε εἰς τὸ καλόν. Οἱ μικρότεροι ἀδελφοὶ ἀγαπῶσι τοὺς μεγαλύτερους ἀδελφοὺς καὶ τὰς μεγαλύτερας ἀδελφάς καὶ ὑπακούουσιν εἰς αὐτοὺς.

Ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, ὁ πάππος, ἡ μάμμη, οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἀποτελοῦσι μίαν οἰκογένειαν.

Ὁ καθεὶς ἐξ αὐτῶν λέγεται μέλος τῆς οἰκογενείας.

Διὰ νὰ εὐτυχίσῃ μία οἰκογένεια, πρέπει ὅλοι νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ ἔχωσιν ἀγάπην μεταξύ των.

— Ἡ ὁμόνοια φτειάνει σπῆτι καὶ ἡ διχόνοια τὸ χαλάει.

34. Πῶς νὰ πειράζω τὴν μητέρα.

Πῶς νὰ πειράζω τὴν μητέρα,
Νὰ κάμω ἐγὼ νὰ λυπηθῆῃ,
Ποῦ ὄλη νύχτα κι' ὄλη μέρα
Γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Πῶς ν' ἀρνηθῶ ἢ ν' ἀναλάξω
Ὅ, τι ὀρίζει κι ἀπαιτεῖ,
Ἄφ' οὗ ἔς τὴ γῆ δὲν ἔχω ἄλλο
Κανένα φίλο ὅσῳ αὐτῆ;

Αὐτῆ ἔς τὰ στήθη τὰ γλυκά της
Μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό,
Μ' ἐκάθισε στὰ γόνατά της
Κα' μ' ἔμαθε νὰ ὀμιλῶ.

Αὐτῆ μὲ τρέφει καὶ μ' ἐνδύει
Ὅλον τὸν χρόνον ὅσῳ γυρνᾷ
Καὶ δίπλα ἔστη μικράμου κλίνη
Ὅσῳ ἀρρωστήσω ξαγρυπνᾷ.

Αὐτῆ ὅσῳ πέσω καὶ κτυπήσω,
Φιλεῖ νὰ γιάνη τὴν πληγῆ,
Αὐτῆ, τί πρέπει νὰ ἀφήσω
Καὶ τί νὰ κάμω μ' ὀδηγεῖ.

Ἄ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
Νὰ κάμω ἔγὼ νὰ λυπηθῆῃ,
Ποῦ ὄλη νύχτα κι' ὄλη μέρα
Γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γ. Μ. Βιζυηνός.

35. Ἀδελφικὴ ἀγάπη.

Τρεῖς ἀδελφοὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς των διαμοιράσθησαν τὴν ὀλίγην πατρικὴν περιουσίαν ἐξ ἴσου.

Οἱ δύο ἐκ τῶν ἀδελφῶν κατέβησαν εἰς τὸ χωρίον, ὃ δὲ τρίτος ἦλθεν εἰς μίαν πόλιν καὶ ἐκεῖ εἰργάζετο ὡς ἔμπορος.

Ὁ ἔμπορος διὰ τῆς ἐργασίας του καὶ τῆς οἰκονομίας ἔκαμιν ἀρκετὴν περιουσίαν.

Παρήλθον πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἀδελφοὶ του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εἰς τὸ χωρίον, ἐδυστύχησαν. Ὁ μὲν εἰσῆσθῆναι ἀπὸ τοῦ πόδας του, καί, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργάζεται, ἐπώλησε τὰ ὀλίγα κτήματά του διὰ νὰ συντηρηθῆ. Τοῦ δὲ ἄλλου ἐνάη ἢ οἰκία μὲ ὄλα τὰ πράγματα.

Ὅτε ὁ τρίτος ἀδελφὸς ἔμαθε τὴν δυστυχίαν τῶν ἀδελφῶν του, ἐλυπήθη πολὺ. Ἀμέσως ἦλθεν εἰς τὸ χωρίον καὶ τὸν μὲν ἀσθενῆ ἀδελφόν του ἔστειλεν εἰς τὰ λουτρά, ὅπως θεραπευθῆ, εἰς δὲ τὸν ἄλλον ἔδωκε χρήματα, διὰ νὰ κτίσῃ τὴν οἰκίαν του καὶ ἀγοράσῃ ἔπιπλα.

Ὁ καλὸς ἀδελφός, ἀφ' οὗ ἐπανεῖρε τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του πολὺ εὐχαριστημένος.

36. Οἱ καλοὶ ἀδελφοί.

Κατὰ τὸ θέρος δύο ἀδελφοὶ ἦλθον εἰς τὸ Ἄργος, διὰ νὰ θερίσωσι μὲ ἡμερομισθιον.)

Εὐρον λοιπὸν ἓνα κτηματίαν καὶ τῷ εἶπον ὅτι δύνανται νὰ θερίσωσι τοὺς ἀγρούς του ἀντὶ πεντήκοντα δραχμῶν.

«Πεντήκοντα δραχμαί», εἶπεν ὁ κτηματίας, «εἶναι πολλαί! Νὰ σᾶς δώσω τριάκοντα δραχμάς».

«Ὅχι», εἶπον, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὀλιγώτερον τῶν πεντήκοντα δραχμῶν, διότι τόσαι μᾶς χρειάζονται».

«Καὶ τί τὰς χρειάζεσθε;», ἠρώτησεν ὁ κτηματίας.

«Ἐχομεν ἀδελφὸν μικρότερον καὶ μᾶς ὑπεσχέθη εἰς ξυλοφυγὸς νὰ τὸν μάθῃ τὴν τέχνην του ἀντὶ πεντήκοντα δραχμῶν. Ἦλθομεν λοιπὸν νὰ ἐργασθῶμεν ἡμεῖς καὶ νὰ κάμωμεν τὸν ἀδελφόν μας καλὸν τεχνίτην».

«Διὰ τὴν ἀδελφικὴν σας ἀγάπην θὰ σᾶς δώσω τὰς πεντή-

κοντα δραχμάς, ἀλλὰ νὰ ἐργασθῆτε μὲ προθυμίαν», εἶπεν ὁ κτηματίας.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ εἰργάζοντο ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἑσπέρας μὲ προθυμίαν μεγίστην.

Ὅτε ἐτελείωσεν ὁ θερισμὸς, ὁ κτηματίας ἔδωκε τὰς πενήκοντα δραχμάς καὶ δέκα ἀκόμη διὰ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ διὰ τὴν καλὴν τῶν ἐργασίαν.

37. Ἡ ἄμπελος.

Ὅλοι γνωρίζομεν τὴν ἄμπελον, διότι εὐρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πατρίδος μας.

Ἡ ἄμπελος εἶναι φυτόν μὲ πολὺν μικρὸν κορμὸν (θάμνος). Ἀπὸ τοῦ κορμοῦ φύονται οἱ κλάδοι. Οἱ κλάδοι εἶνε λεπτοὶ καὶ μακροὶ καὶ ἔχουσι κατὰ διάστημα κόμβους καὶ λεπτότατα νήματα (ἑλικας), μὲ τὰ ὁποῖα προσκολλῶνται εἰς ἄλλα ἀντικείμενα, ὅπως ἡ περιπλοκάς καὶ ὁ κισσός.

Τὰ φύλλα τῆς ἄμπελου εἶνε πλατέα καὶ ὁμοιάζουσι μὲ ἀνοικτὴν παλάμην (παλαμοειδῆ).

Ἡ ἄμπελος θέλει μεγάλην περιποίησην.

Κατὰ τὸν Φεβρουάριον τὴν κλαδεύομεν καὶ τὴν σκάπτομεν, καὶ ὅταν γίνωσιν οἱ νέοι κλάδοι μὲ νέα φύλλα τὴν σκαλίζομεν καὶ τὴν ραντίζομεν μὲ θεῖον ἢ μὲ γαλαζόπετραν (ἀλογόπετραν).

Κατὰ τὸν Μάϊον διακρίνονται αἱ σταφυλαί, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἀπὸ μικρὰς ράγας.

Αἱ ράγες κατ' ἀρχὰς εἶναι πράσιναι καὶ ὄξινα. Ὅσῳ δὲ αὐξάνει ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου, τόσῳ αὐξάνει καὶ ἡ ὄριμανσις αὐτῶν.

Κατὰ τὸν Αὐγούστον καὶ Σεπτέμβριον γίνονται γλυκεῖαι καὶ τότε λέγομεν ὄριμασαν αἱ σταφυλαί καὶ ἐπιτρέπεται νὰ τρώγωμεν· πρὶν ὄριμάσουν δὲν πρέπει τὰ τρώγωμεν, διότι ἀσθενοῦμεν.

Αἱ σταφυλαί ἔχουσι διάφορα χρώματα, λευκόν, μαῦρον, κόκκινον καὶ ἄλλα. Εἰς τὰς σταφυλάς διδομεν διάφορα ὀνόματα· ροδίτην, μωσχάτον, φιλέρι, αὐγουλάτον, ἀετονύχι καὶ ἄλλα πολλὰ.

Ἀφ' οὗ ὄριμάσῃ καλῶς αἱ σταφυλαί, τὰς τρυγῶμεν. Κατὰ τὸν τρυγητὸν ὅλοι πηγαίνομεν μὲ χαρὰν εἰς τὰς ἄμπελους καὶ τρυγῶμεν μὲ τοὺς τρυγητὰς καὶ τὰς τρυγητριάς. Οἱ τρυγηταὶ μὲ εὐθυμα τραγοῦδια κόπτουσι τὰς σταφυλάς, τὰς ὁποῖας

ρίπτουσιν εἰς μικρὰ καλάθια καὶ ἔπειτα εἰς τὸν ληνόν. Ἐκεῖ τὰς πατοῦμεν ἢ πιέζομεν αὐτὰς διὰ μηχανήματος (σταφυλοπιεστήρια) καὶ ἐξέρχεται τὸ γλεῦκος. Τὸ γλεῦκος ρίπτομεν ἐντὸς βυτίων πολὺ καθαρῶν. Ἐντὸς τῶν βυτίων ρίπτομεν καὶ ρητινὴν καὶ μετὰ τινα καιρὸν τὸ γλεῦκος γίνεται οἶνος μὲ γαῦσιν καλὴν καὶ τότε ἀρχίζομεν καὶ πίνομεν ἐξ αὐτοῦ.

Δὲν πρέπει νὰ πίνωμεν πολὺν οἶνον, διότι βλάπτομεν τὴν ὑγείαν μας.

Ὅμοια πρὸς τὴν ἄμπελον εἶνε ἡ σταφιδάμπελος, ἡ ὁποία παράγει τὴν σταφίδα.

Ἡ Ἑλλάς ἔχει εἰς πολλὰ μέρη σταφιδάμπελους.

Τὰ κλήματα τῆς ἀμπέλου μεταχειρίζομεθα ὡς καύσιμον ὕλην, τὰ δὲ φύλλα μετὰ τὸν τρυγητὸν μεταχειρίζομεθα ὡς τροφήν τῶν ζῴων.

Ἄμπελον φυτεύομεν καὶ εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰς αὐλάς μας καὶ σχηματίζομεν σκιάδας (κληματαριά).

Παροιμίαι

- Ἡ ἀμπέλι θέλει ἀμπελονογὸν, τὸ σπίτι νοικοκύρη.
- Ἀγάλια ἀγάλια ἴφύτευεν ὁ φρόνιμος ἀμπέλι
καὶ ἀγάλια ἀγάλια γίνεται ἡ ἀγοροῖδα μέλι.

38. Ὁ τρύγος.

Τρύγος πρόσχαρα προβαίνει,
ἑορτάζ' ἢ οἰκουμένη,
ἢ φλογέρ' ἀχολογᾷ,
τὸ φθινόπωρον βοῦζει,
χορευτῆς πανηγυρίζει
καὶ τ' ἀμπέλια του τρυγᾷ.

Στρῶστε φύλλα, στρῶστε φτέρι
ἐπιδέξια μὲ χέρι
καὶ ἀπὸ ἄνω τεχνικὰ
τὸ ἀρνάκι μας λιανίστε
καὶ δλόγυρα καθίστε
νὰ χαρῶμεν φιλικὰ.

Ἄθ. Χρησιόπουλος

39. Ὁ μύλος.

Τὸν σίτον τὴν κριθὴν γαί τὸν ἀραβόσιτον ἀλέθομεν εἰς τὸν μύλον.

Ἐχομεν μύλους, οἱ ὁποῖοι κινοῦνται μὲ ὕδωρ καὶ λέγονται ὑδρῦμοι. Ἐχομεν μύλους, οἱ ὁποῖοι κινοῦνται μὲ τὸν ἀνε-

μον και λέγονται άνεμόμυλοι, και άλλοι κινούνται με άτμόν και λέγονται άτμόμυλοι.

Οι ύδρόμυλοι είναι χαμηλαί οικίαι έκτισμένοι εις τήν έξοχήν, όπου ρέει ύδωρ άφθονον.

Οι άνεμόμυλοι είναι έκτισμένοι επάνω εις μικρά ύψώματα δια νά έχωσιν άνεμον.

Έντός του μύλου είναι μυλόπετραι, αί όποιαί είναι στρογγύλαι και κείνται ή μία επί τής άλλης. Η κάτω μένει ακίνητος και ή επάνω κινείται. Η επάνω εις τó μέσον έχει όπήν, έντός τής όποιας πίπτει όλίγον κατ' όλίγον ó σίτος, ή κριθή και ó άραβόσιτος, τά όποια τρίβονται και γίνονται άλευρον.

Ο μυλωθρός και όλα έντός του μύλου είναι κατάλευκα.

Όταν άλέθην ó μύλος, γίνεται πολύς κρόος και όμως ó μυλωθρός κοιμάται ήσυχά και έξυπνά μόνον, όταν αίφνης σταματατήσει ó μύλος και παύση ó κρότος.

40. Ο μύλος.

Ο μύλος γυρίζει, ó μύλος κροτεί,
"Α! πόσον μ' άρέσει και μ' ευχαριστεί!
Έκει ó καλός μυλωνάς γρηγορεί.
Τό έργον ώραία εμπρός προχωρεί
Ο μύλος γυρίζει, ó μύλος κροτεί.
"Α! πόσον μ' ευχαριστεί!

Γυρίζει, γυρίζει, άλέθει καλά
Σιτάρι, κριθάρι και άλλα πολλά,
Γυρίζετε πάντα, του μύλου τροχοί,
Νά γίνη άλευρι, νά τρών σί πτωχοί.
Νά κάμη κουλλούρες πολλές ó φωμαές,
Νά δίδ' ή μαμμά δύο-τρεις και 'ς μᾶς.

41. Ο χειμών.

"Αφ' ού παρέλθη τó φθινόπωρον, έρχεται ó χειμών.

Χειμώνα έχομεν κατá τούς μήνας Δεκέμβριον, Ίανουάριον και Φεβρουάριον. Κατá τόν χειμώνα ó ήλιος θερμαίνει πολύ όλίγον. Αί ήμέραι είναι μικραί και αί νύκτες μεγάλαί.

Τά έρη, αί πεδιάδες σί λειμώνες και σί κήποι είναι έρημοι

καὶ γυμνοί. Δὲν ἔχουσιν οὔτε ἄνθη οὔτε χόρτα. Τὰ δένδρα εἶναι γυμνά, διότι τὰ φύλλα τῶν ἔπεσαν. Κελάδημα πτηνοῦ δὲν ἀκούεται εἰς κανὲν μέρος. Ὁ βορρᾶς πνέει ψυχρὸς καὶ παγώνει τὰ πάντα. Τὰ ζῷα τῶν δασῶν κρύπτονται συνεσταλμένα ἐντὸς τῶν φωλιῶν τῶν, τὰ δὲ οἰκιακὰ μένουσιν ἐντὸς τῶν θερμῶν στάβλων τῶν.

Ὁ οὐρανὸς διὰ μιᾶς καλύπτεται ἀπὸ νέφη καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀρχίζει νὰ πίπτει χιὼν καὶ ὅλη ἡ γῆ γίνεται κατάλευκος.

Ὁ σπουργίτης καὶ τὰ ἄλλα πτηνὰ τρέμουσιν ἐκ τοῦ φύχους καὶ τῆς πείνης. Ἡμεῖς φοροῦμεν παχέα ἐνδύματα καὶ τρέχομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἵνα θερμανθῶμεν εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας.

Μόνον οἱ πτωχοὶ τρέμουσιν ἐκ τοῦ φύχους καὶ τῆς πείνης. Οἱ εὖσπλαγχοὶ στέλλουσιν εἰς αὐτοὺς ἄρτον καὶ πῦρ. Εὐτυχεῖς εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι βοηθοῦσι τοὺς πτωχοὺς κατὰ τὸν χειμῶνα.

Κατὰ τὸν χειμῶνα ἔχομεν τὰ Χριστοῦ γεννα, τὴν Πρωτοχρονίαν, τὰ Θεοφάνεια καὶ ἄλλας μεγάλας ἐορτάς.

42. Γέρων καὶ οἱ Σπαρτιᾶται.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἐτελοῦντο ἀγῶνες κατὰ τέσσαρα ἔτη.

Εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺτους συνηθροίζοντο ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, ἄλλοι διὰ νὰ ἀγωνισθῶσι καὶ ἄλλοι ὡς θεαταί.

Ὅτε μίαν φορὰν ἐτελοῦντο οἱ ἀγῶνες οὗτοι, ἦλθεν ὡς θεατῆς καὶ εἰς γέρων. Ὅλοι αἱ θέσεις εἶχον καταληφθῆ καὶ ὁ γέρων περιεφέρετο νὰ εὔρη μίαν ταιαύτην.

Ὅλοι ἐβλεπον τὸν γέροντα καὶ ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ εὔρη θέσιν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν παρεχώρει τὴν ἰδικὴν του. Ὁ γέρων περιφερόμενος ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐκάθηντο οἱ Σπαρτιᾶται. Οὗτοι ὡς ἐπλησίωσεν ὁ γέρων εὐθὺς ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ ὁ καθεὶς παρεκάλει αὐτὸν νὰ καθίσῃ εἰς τὴν ἰδικὴν του θέσιν. Οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐθαύμασαν τὴν διαγωγὴν τῶν Σπαρτιᾶτων καὶ ἔχειροκρότησαν αὐτούς· ὁ δὲ γέρων συγκεινημένος ἐφώνησεν· «Ὅλοι οἱ Ἕλληνες γνωρίζομεν ποῖον εἶναι τὸ καλόν, μόνοι οἱ Σπαρτιᾶται καὶ τὸ πράττουσι.»

— Μὴ λέγε, ἀλλὰ καὶ πρᾶτε τὸ καλόν,

— Ὁ Μανώλης μὲ τὰ λόγια κίττει ἀνώγεα καὶ κατώγεα.

— Σὰν τὸ λὲς καὶ δὲν τὸ κάνης, τὴν ὑπόληψί σου χάνεις.

43. Φιλανθρωπικά καταστήματα.

Εἰς τινὰς πόλεις ὑπάρχουσιν οἰκίαι μεγάλαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρίσκουσι καταφύγιον οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ δυστυχεῖς.

Τὰς οἰκίας αὐτὰς κατεσκεύασαν διάφοροι φιλόανθρωποι καὶ καλοῦνται φιλανθρωπικά καταστήματα.

Φιλανθρωπικά καταστήματα εἶναι τὸ νοσοκομεῖον, τὸ γηροκομεῖον, τὸ ὀρφανοτροφεῖον, τὸ πτωχοκομεῖον καὶ ἄλλα.

Εἰς τὸ νοσοκομεῖον θεραπεύονται δωρεὰν οἱ πτωχοὶ ἀσθενεῖς. Τὸ γηροκομεῖον χρησιμεύει, διὰ νὰ τρέφωνται δωρεὰν οἱ πτωχοὶ γέροντες, οἱ ὅποιοι δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐργασθῶσιν.

Εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον μένουσι τὰ ὀρφανά, τὰ ὅποια δὲν ἔχουσι κανένα συγγενῆ νὰ φροντίζη δι' αὐτά. Ἐντὸς τοῦ ὀρφανοτροφείου δωρεὰν τρέφονται, ἐνδύονται, μανθάνουσι γράμματα καὶ μίαν τέχνην. Ὅταν δὲ ἡλικιωθῶσιν, ἐξέρχονται τοῦ ὀρφανοτροφείου τέλειαι τεχνίται καὶ ἐργάζονται διὰ τὸν ἑαυτῶν των.

Τὰ δὲ ὀρφανά κοράσια μανθάνουν ὀλίγα γράμματα καὶ νὰ κεντῶσι διάφορα ἐργόχειρα· ἀκόμη δὲ νὰ κόπτωσι καὶ νὰ ράπτωσι διάφορα ἐσωτερικὰ ἐνδύματα καὶ ἐν γένει ὅ,τι χρειάζεται εἰς μίαν καλὴν οἰκοκυράν.

Ἐκ τῆς ἐργασίας των δὲ κατορθώνουσι νὰ ἐτοιμάζωσι τὴν προικὰ των, καὶ ὅταν ἡλικιωθῶσιν, ὑπανδρεύονται.

Εἰς τὸ πτωχοκομεῖον εὐρίσκουσι τροφήν καὶ ἐνδύματα δωρεὰν οἱ πτωχοί, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν.

Τὰ φιλανθρωπικά καταστήματα συντηροῦνται μὲ χρήματα, τὰ ὅποια δίδουσι διάφοροι φιλόανθρωποι πλούσιοι.

Πόσοι πτωχοὶ θὰ ἀπέθνησκον ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους, ἂν δὲν ὑπῆρχον τὰ φιλανθρωπικά καταστήματα.

Πόσῃν εὐγνωμοσύνην ὀφείλουσιν οἱ πτωχοὶ πρὸς τοὺς εὐεργέτας των!

44. Τὸ ὀρφανό.

Ἐνα παιδάκι ἐπροχθὲς
ὡς κρῖνον μαραιμμένο,
εἰς ἓνα δρόμον σκοτεινὸν
ἐκύτταζε τὸν οὐρανὸν
μὲ μᾶτι δακρυσμένο·

Μοσχοβολοῦσε ἀρχοντιά
κι' ὡς ἦτο γυμνωμένο,
ἀκόμα χθὲς μὲς ἔς τὰ φιλιὰ
ἔς τῆς μάννας του τὴν ἀγκαλιὰ
πετοῦσε τὸ καυμένο.

Ἄμιλητο καὶ σκυθρωπὸ
τὸ δάκρυ τοῦ ἑκρατοῦσε
καὶ ἄπλωνε χέρι μ' ἔντροπή,
ὅμως δὲν ἤθελε νὰ πῆ,
τὸ μαῦρο πῶς πεινοῦσε.

Ἄχ! κείνος ποῦ δὲν πείνασε
«πεινώ» ποτὲ δὲν λέγει,
δὲν τὸν ἀφίνουν οἱ λυγμοί,
κυττάζει μόνον τὸ φωμὶ
ἀπὸ μακρὰ καὶ κλαίγει.

Στὴν ἀγκαλιά μου τῷβαλα
μὲ πόνου τὸ καῦμένο
καὶ τοῦδωκα πικρὸ φιλί.
Ὅμως αὐτὸ τί ὠφελεῖ
ἔς τὸ ἔρρο καὶ τὸ ξένο;

Μητέρες, ὅπου ἔχετε
παιδιὰ εὐτυχισμένα,
καὶ καλωσύνη ἔς τὴν καρδιά,
πεινοῦν τὰ ὄρφανὰ παιδιὰ,
κρυώνουν τὰ καῦμένα!

Ἄχ. Παράσχος

45. Ἡ χιών.

Κατὰ τὸν χειμῶνα πίπτει χιών.

Ὅταν πίπτῃ χιών, τὰ ὄρη, αἱ πεδιάδες, αἱ ὁδοί, αἱ στέγαι
τῶν οἰκιῶν καὶ οἱ κῆποι γίνονται κατάλευκοι.

Τὰ παιδιὰ μὲ χαρὰν παίζουσι μὲ τὰς νιφάδας, αἱ ὁποῖαι πί-
πτουν πυκναὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Προσπαθοῦσι νὰ συλλάβωσι μερι-
κὰς, διὰ νὰ ἴδωσι πῶς εἶναι κατασκευασμένοι. Εἶναι ἀπαλώτα-
ται καὶ ὁμοιάζουσιν ἄλλαι μὲ ἄνθη, ἄλλαι μὲ πτίλα καὶ ἄλλαι
μὲ μικροὺς ἀστέρας.

Ἡ χιών εἶναι ὕδωρ παγωμένον· ἔχει ὅμως τὴν δύναμιν νὰ
θερμαίνῃ ὅ,τι σκεπάζεται. Ἐὰν κανὲν μέλος τοῦ σώματός μας
εἶναι παγωμένον θερμαίνεται καὶ γίνεται πάλιν καλά, ἂν τρί-
ψωμεν αὐτὸ καλῶς μὲ χιόνα.

Ἡ χιών εἶναι χρησιμωτάτη, διότι θερμαίνει τὰ σπαρτὰ καὶ
τὰ ἄλλα φυτὰ καὶ προφυλάττει αὐτὰ ἀπὸ τὸν παγετόν. Τὸ ὕδωρ
τῆς χιόνος διαπερᾶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν γῆν καὶ ἔρχεται
εἰς τοὺς σπόρους τῶν φυτῶν, εἰς τὰς ρίζας τῶν θάμνων, τῶν
χόρτων καὶ δένδρων καὶ ποτίζει αὐτά.

Ἐὰν κατὰ τὸν χειμῶνα πίπτῃ χιών, τὰ χόρτα καὶ εἰς τὰ
φυτὰ φύονται μὲ μεγάλην δύναμιν καὶ κατὰ τὸ θέρος ἔχουσιν
ἄφθονον ὕδωρ αἱ πηγαὶ καὶ τὰ φρέατα.

46. Ἡ χιών.

Τί ὄραται τὸν χειμῶνα
Ὅταν εἰλέπω τὴν χιόνα
Ἐλαφρὰ νὰ καταπίπτῃ,
Ὅρη, κάμπους νὰ καλύπτῃ.

Ἐλαφρὰ πολὺ τὰς χύνει,
Χωρὶς θόρυβος νὰ γίνῃ
Καὶ κολᾶ ἢ μιὰ ἔς τὴν ἄλλῃ,
Ἐως γίνεται μεγάλη.

Ἐὰν περὰ λευκὰ νὰ ρίπτῃ,
Ὁ θεὸς τὴν γῆν νὰ κρύπτῃ,
Τὰς νιφάδας του νομίζω
Τὰς ὁποίας ἀτενίζω.

Καὶ στολιζέται ἡ χώρα
Ἄθορύβως εἰς μιὰ ὥρα
Μὲ κατάλευκο μανδύα.
Τί χαρὰ καὶ εὐτυχία!

47. Γεωργὸς καὶ ἀλώπηξ.

Γεωργὸς τις ἐξῆλθεν ἐν καιρῷ θέρους εἰς τοὺς ἀγροὺς του.
Ὁ γεωργὸς παρετήρησεν ὅτι οἱ ἀγροὶ τοῦ γείτονός του εἶχον
καλύτερον σίτον καὶ ἐλυπήθη πολὺ.

Ὅτε ἐπέστρεφεν εἰς τὸ χωρίον, ἐσκέπτετο κατὰ ποῖον τρό-
πον νὰ καταστρεψῇ τὸν σίτον τοῦ γείτονός του.

Τὴν ἄλλῃν ἡμέραν ἐξέρχεται εἰς τὸ δάσος καὶ συλλαμβάνει
μίαν ἀλώπεκα, δένει εἰς τὴν οὐρὰν αὐτῆς δαυλὸν ἀνημμένον
καὶ τὴν ἀφίνει ἐλευθέραν πλησίον τῶν ἀγρῶν τοῦ γείτονος.

Ἄλλ' ἢ ἀλώπηξ, ἀντὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ γεί-
τονος, εἰσῆλθεν εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ φθονεροῦ γεωργοῦ καὶ κα-
τέκχυσε τὰ σπαρτά.

— Ὅποιος σκάπτει τὸν λάκκον τοῦ ἄλλου, πίπτει αὐτὸς μέσα.

— Ἄρονι ποῦ βλέπει ὁ Θεὸς ὁ λύκος δὲν τὸ τρώγει.

48. Ἡ ἐσπέρα.

Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἔρχεται ἡ ἐσπέρα. Κατὰ τὴν
ἐσπέραν τὰ σύννεφα πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἔδυσεν ὁ ἥλιος φαί-
νονται ἄλλα ἐρυθρὰ καὶ ἄλλα χρυσά. Ἡ θερμότης τῆς ἡμέρας
ἐλαττοῦται καὶ ὁ ἀήρ γίνεται ὀροσερώτερος. Οἱ ἄνθρωποι παύ-
ουσι τὰς ἐργασίας των. Οἱ γεωργοὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς οἰκίας
των κατάκοποι ἐκ τῆς πολλῆς ἐργασίας.

Μετ' ὀλίγον ἀρχίζουσι νὰ φαίνωνται οἱ ἀστέρες. Ὅσον προ-

χωρεῖ ἡ νύξ, τόσον περισσότερο φαίνονται καὶ τόσον περισσότερο λάμπουσι.

Πολλάκις κατὰ τὴν ἑσπέραν εἶναι καὶ ἡ σελήνη εἰς τὸν οὐρανόν· τὸ δὲ γλυκὺ φῶς τῆς καταλάμπει ὅλον τὸν κόσμον. Πόσον εὐχαριστούμεθα τότε! Παρατηροῦμεν τὸν οὐρανὸν καὶ θαυμάζομεν τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ! Τὴν νύκτα ὅλα ἀναπαύονται, ὅλα κοιμῶνται· μόνον αἱ νυκτερίδες, αἱ γλαυκὲς καὶ τὰ ἄλλα νυκτέβια ζῶα ἐξέρχονται ἐκ τῆς κρύπτῃς των καὶ ζητοῦσι νὰ εὑρωσι τροφήν.

Οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ τεχνῖται κοιμῶνται ἔνωρις, διὰ νὰ ἐξυπνήσωσι πολὺ πρῶτ'.

49. Θερινὴ νύξ.

Τὶ βραδείά, τὶ βραδείά,
ᾧ εὐφραίνει τὴν καρδιά!
ποιὸς ἔμπορεῖ, ποιὸς ἔμπορεῖ
νὰ μὴ τὴν χαρῆν.

Τὸ ἀηδόνι τραγουδεῖ
μέσα εἰς τὸ χλωρὸ κλαδί
καὶ λαλεῖ καὶ λαλεῖ.
καὶ μᾶς προσκαλεῖ.

Φωτεινὸς οὐρανὸς
λάμπει γύρω γαλανός,
Περισσά, περισσὰ
τᾶστρα τὰ χρυσά.

Καὶ τὰ σύρει εἰς τὸ χορὸν
τὸ φεγγάρι τάργυρό,
ἔντροπαλό, ἔντροπαλό
καὶ δειλό, δειλό.

Ποιὸς ποθεῖ, ποιὸς ποθεῖ
εἰς τὸ σπῖτι νὰ κλεισθῆ!
εἰς τάνοιχτά, εἰς τάνοιχτά,
ὅλοι πεταχτά.

Ὅσ' ἀνθίζει τὸ κλαδί
καὶ τᾶηδόνι τραγουδεῖ
εἰς τάνοιχτά, εἰς τάνοιχτά
ὅλοι πεταχτά.

50. Ὁ βουῆς.

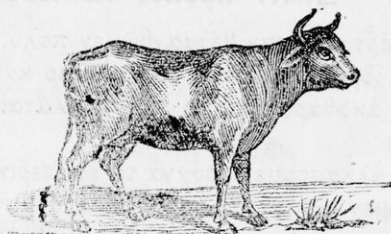
Ὁ βουῆς εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα οἰκιακὰ ζῶα.

Ὁ βουῆς εἶναι ζῶον τετράπουν. Ἡ κεφαλὴ του εἶναι μεγάλη, τὸ μέτωπον εἶναι πλατὺ· ἐπὶ τοῦ μετώπου φέρει δύο κέρατα, τὰ ὅποια μεταχειρίζεται ὡς ὄπλα.

Ὁ βουῆς, ὅταν ὀργισθῆ, εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνος. Ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ ἐχθροῦ του καὶ διὰ τῶν κεράτων του ρίπτει αὐτὸν ὑψηλὰ κατ' ἐπανάληψιν μέχρις ὅτου τὸν φονεύσῃ.

Ὁ τράχηλος αὐτοῦ εἶναι βραχὺς καὶ ἰσχυρὸς. Ὁ κορμὸς εἶνε παχὺς καὶ καλύπτεται ἀπὸ τρίχωμα βραχύ. Οἱ πόδες του εἶνε πολλὸ βραχεῖς καὶ πολλὸ ἰσχυροὶ καὶ φέρουσι δύο ὄνυχας χηλὰς (δίχηλα). Ἡ οὐρά του εἶναι μακρὰ καὶ φέρει εἰς τὸ κάτω μέρος θύσανον τριχῶν.

Ὁ θήλυς βοῦς λέγεται ἀγελάς ἢ ἀγελάς γενναῖ κατ' ἔτος



(Ἡ ἀγελάς),

ἐν μικρὸν τὸ ὁποῖον λέγεται μὸσχος. Ὁ μεγάλος βοῦς λέγεται ταῦρος.

Ὁ βοῦς τρώγει χλόην, ἄχυρα, τριφύλλιον, πίτυρα καὶ διάφορα λαχανικά.

Ὁ βοῦς εἶναι ζῷον μηρυκαστικόν. Ἐπὼς τὸ πρόβατον Ἡ φωνὴ τοῦ βοῦς καλεῖται μυκηθμός. Ὁ βοσκὸς τοῦ βοῦς λέγεται βουκόλος.

Ὁ βοῦς εἶναι ζῷον ὠφελιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, σῦρει τὸ ἄροτρον καὶ τὸ ἀμάξιον, μᾶς δίδει τὸ γάλα, τὸ κρέας του τὰ ὁποῖα εἶναι τροφαὶ πολλὸ θρεπτικά. Ἐκ τοῦ δέρματος τοῦ βοῦς κατασκευάζομεν ὑποδήματα καὶ ἐκ τῶν κεράτων αὐτοῦ κτένια καὶ κομβία.

51. Τὸ βῶδι

Μὴν τὸ τὸ κτυπάτε! τὸ καλὸ τὸ βῶδι μὴ κτυπάτε!

Ἄντὶ νὰ χαϊδεύετε, ἀντὶ νὰ τ' ἀγαπάτε,

Ἦσκει γιὰ μᾶς τὴ δύναμι, τὸ γάλα, τὴ ζωὴ του,

Ἔσεῖς, παιδιὰ, τὸ δάωχνετε κι' ἀπ' τὴ φτωχὴ βοσκὴ του.

Ἀφήστε το τὸ δύστηχο! δὲν φθάνει ποῦ δουλεύει

ὅλην τὴν ἡμέρα 'ς τὸν ἀγρό;— Ἀφήστε το γυρεύει

λίγο χορτάρι, τρυφερὸ ἀπὸ τὴ γῆ νὰ φάγη

κατόπιν ἔς τὴν βαρεῖάν δουλειάν μ' ὑπομονήν νὰ ἴπάγῃ.
Ἄ! μὴ τὸ βασανίζετε, παιδιὰ! Ποιὸς ξέρ' ἡ φύσι
πόσον καιρὸν θὰ τῶγραφεν ἀκόμη γιὰ νὰ ζήσῃ!
Αὔριον ἴσως θὰ βρεθῆ ἔς τὰ χέρια μακελλάρη
καὶ τώρα δὲν τὰφίνετε νὰ φάῃ οὔτε χορτάρι;

Γ. Δροσίνης.

52. Διατί πρέπει νὰ λουώμεθα.

Κατὰ τὸ θέρος ἢ ὅταν θερμανθῶμεν πολὺ, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ σώματος μας ἰδρῶς. Ὁ ἰδρῶς εἶναι ὕδωρ καὶ ἀκαθαρσία τοῦ σώματος. Ἡ ἀκαθαρσία αὕτη προσκολλᾶται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ μας ἐνδύματα.

Διὰ τοῦτο ἀλλάσσομεν συχνὰ τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματά μας. Ἄν βραδύνωμεν νὰ ἀλλάξωμεν τὰ ἐνδύματα, ἡ ἀκαθαρσία προσκολλᾶται πάλιν ἐπὶ τοῦ σώματος. Τοῦτο βλάπτει πολὺ τὴν υγιείαν μας.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀλλάσσομεν τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματα. Πρέπει καὶ νὰ λουώμεν τὸ σῶμά μας τακτικά. Ὅσοι δὲν λούουσι τὸ σῶμά των, ἀσθενοῦσιν εὐκολώτερον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι λούουσι τὸ σῶμά των.

Πολλὰ παιδιὰ φοβοῦνται νὰ πλύνωσι τὸ σῶμά των, ὡς νὰ πρόκηται νὰ πάθωσιν κακόν τι. Δὲν βλέπουσι τὴν νήσσαν, τὴν χῆνα, τὸν ἵππον καὶ τὸν κύνα πόσον εὐχαριστοῦνται νὰ λούωνται εἰς τὸ ὕδωρ καὶ πόσον ἀγαπῶσι τὴν καθαριότητα.

Παιδιὰ, τὰ ὅποια δὲν ἀγαπῶσι τὴν καθαριότητα, δὲν ἀγαπῶσι τὴν υγιείαν των.

Πολλοὶ λούονται καὶ τὸν χειμῶνα μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, ἀλλ' ἀπειτεῖται συνήθεια καὶ προσοχὴ μεγάλη.

Οἱ παῖδες τῆς ἀρχαίας Σπάρτης ἐλούοντο καὶ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος εἰς τὸν πλησίον τῆς Σπάρτης ποταμὸν Εὐρώταν.

53. Ἡ καθαριότης.

Ἡ καθαριότης εἶναι
ἡ καλλίστη τῶν στολῶν
καὶ κατὰ τῆς ἀσθενείας
εἶν' ὁ μέγας προμαχὼν

Ὁ δὲ ρυπαρὸς τὸ σῶμα
ἔχει ρυπαρὰν ψυχὴν
καὶ ἀνήκει εἰς τῶν χοίρων
τὴν ἀκάθαρτον φυλὴν.

54. Λέων, όνος και άλώπηξ.

‘Ο λέων, ό όνος και ή άλώπηξ έκαμαν συντροφίαν και έξήγηθον εις κυνήγιον. ‘Αφ’ ού συνέλαβον πολύ κυνήγιον, ό λέων διέταξε τόν όνον νά διαμοιράση αυτό. ‘Ο όνος διεμοίρασε τό κυνήγιον εις τρία ίσα μέρη.

‘Ο λέων, έπειδή ήθελε περισσότερον μερίδιον, έθύμωσε και κατέφαγε τόν όνον.

Κατόπιν ό λέων διέταξε τήν άλώπεκα νά διαμοιράση τό κυνήγιον. Η άλώπηξ έχώρισε πολύ όλίγον διά τόν έαυτόν της και τό άλλο αφήκεν εις τόν λέοντα.

‘Ο λέων, ώς είδε τούτο, ηύχαριστήθη πολύ και ήρώτησε τήν άλώπεκα.

«Ποίος σέ έδίδαξε νά διαμοιράσης τοιουτοτρόπως τό κυνήγιον;

«Τό πάθημα τού όνου», απεκρίθη ή άλώπηξ.

— Τών πρώτων τά παθήματα γεφύρι των δευτέρων.

55. ‘Ο Θεός γνωρίζει τί κάμνει.

Εις βασιλεύς έλεγε πολλάκις μόνος του. «Διατί άρά γε έκαμεν ό Θεός τάς μυίας και τάς άράχνας; Τά ζώα ταύτα δέν είναι καθόλου χρήσιμα».

Μετά τина χρόνον ό βασιλεύς έκαμεν πόλεμον πρός άλλο έχθρικόν έθνος. Εις τήν μάχην έφρονέυθη όλος ό στρατός του, αυτός δέ, διά νά σωθή έκρύβη έντός πυκνού δάσους. Έκει μετ’ όλίγον απεκοιμήθη.

Οί έχθροί έζήτουν νά εύρωσιν αυτόν· και, ότε έπλησίασαν εις τόν κοιμώμενον βασιλέα, μία μυία έκέντησεν αυτόν τόσον δυνατά, ώστε τόν έξύπνησεν. ‘Ο βασιλεύς καθώς ήκουσε τά πατήματα των έχθρών του έτρέπη εις φυγήν και έσώθη.

Τήν έσπέραν έκρύβη έντός σπηλαιού, τό όποιον ήτο πλησίον τού δάσους. Τήν νύκτα μία άράχνη έκάλυψε με τόν ιστόν της τήν είσοδον τού σπηλαιού.

‘Ότε έξημέρωσε, δύο στρατιώται τού έχθρού έστάθησαν έμπροσθεν τού σπηλαιού· ό εις εξ αυτών δαικνύων τό σπήλαιον ειπε: «Χωρίς άλλο έντός τού σπηλαιού τούτου θά είναι κεκρυμμένος.»

«Δὲν εἶναι δυνατόν», εἶπεν ὁ ἄλλος, «διότι ἂν εἰσήρχετο ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, θὰ ἔσχιζε τὸν ἴστον τῆς ἀράχνης· εἶναι περιττὸν νὰ εἰσέλθωμεν». Καὶ ἔφυγον.

Ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου εἶδε τοὺς στρατιώτας καὶ ἤκουεν ὅσα εἶπον. Ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθησαν οἰστρατιώται ἐγονυπέτησεν, ὕψωσε τὰς χεῖράς του καὶ εἶπε· «Θεέ μου συγχώρησόν με, διότι κατέκρινα τὰ ἔργα σου. Σὲ εὐχαριστῶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μου, διότι χθὲς μὲ ἔσωσας διὰ τῆς μυίας, σήμερον δὲ διὰ τοῦ ἴστοῦ τῆς ἀράχνης. Σὺ μόνον γνωρίζεις τὴν χρησιμότητα τῶν πραγμάτων σου. Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου»

56. Ἡ νήσσα.

Ἡ νήσσα εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ οἰκιακὰ πτηνά.

Ἡ νήσσα ἔχει κεφαλήν μικράν, ράμφος μακρὸν καὶ πλατὺ. Τὸ σῶμα τῆς νήσσης εἶναι φοιιδὲς καὶ βαρὺ, αἱ δὲ πτέρυγες μικραὶ, καὶ διὰ τοῦτο πολὺ δυσκόλως πετᾷ ἡ νήσσα.

Αἱ νήσσαι πολὺ δυσκόλως βαδίζουσιν εἰς τὴν ξηράν, διότι οἱ πόδες των εἶναι βραχεῖς καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ σώματος τοποθετημένοι.

Εἰς ἕκαστον πόδα ἔχει τέσσαρας δακτύλους· τρεῖς ἔμπροσθεν καὶ ἓνα ὀπίσθεν. Οἱ τρεῖς ἔμπρόσθιοι ἐνοῦνται διὰ κίτρινης μεμβράνης.

Διότι οἱ πόδες εἶναι ἠνωμένοι καὶ διότι καίονται πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ σώματος, δύναται ἡ νήσσα νὰ κολυμβᾷ ἄριστα. Διὰ τοῦτο ὅλην τὴν ἡμέραν εὐχαριστεῖται νὰ μένη ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Αἱ νήσσαι τρώγουσι τρυφερὰ φύλλα, σκώληκας, σπόρους, τρυφερὰ χόρτα καὶ μικροὺς ἰχθύς.

Γεννώσι καθ' ἐκάστην ἐν ᾧόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀλίγον πρα-
σινωπὸν καὶ ὀλίγον μεγαλύτερον τοῦ φωῦ τῆς ὀρνίθος.

Ἐκ τῶν ᾧῶν, ἀφ' οὗ τὰ ἐποφάσῃ ἐπὶ 28 ἡμέρας, ἐξέρχονται
τὰ παππάκια, τὰ ὁποῖα ἀμέσως ὀδηγεῖ ἡ μήτηρ εἰς τὰ ὕδωρ.

Αἱ νῆσσαι ἀγαπῶσι πολὺ τὴν καθαριότητα καὶ συχνὰ λού-
ουσι τὸ σῶμά των,

Κοιμῶνται στηριζόμεναι ἐπὶ ἐνὸς ποδὸς καὶ ἔχουσαι τὸ ράμ-
φος ὑπὸ τὴν πτέρυγα.

Υπάρχουσι καὶ ἄγρια νῆσσαι, αἱ ὁποῖαι ζῶσι πλησίον τῶν
λιμνῶν. Αἱ ἄγρια νῆσσαι, ἔχουσι πτέρυγας μεγάλας καὶ πετῶσι
πολὺ ταχέως, ἔχουσι δὲ πολὺ νόστιμον κρέας καὶ διὰ τοῦτο οἱ
κυνηγοὶ πολὺ εὐχαρίστως κυνηγοῦσιν αὐτάς.

Αἱ νῆσσαι εἶναι εἰς ἡμᾶς ὠφέλιμα πτηνά, διότι μᾶς δίδουσι
τὸ κρέας των καὶ τὰ ψά των.

57. Ὁ ἐλεήμων γέρων.

Εἰς τὰς Ἀθήνας κατῴκει πρὸ ἐτῶν εἰς γέρων ἀξιωματικὸς
συνταξιούχος. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἐπαρουσιάσθη μίαν ἡμέραν
ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἐζήτησεν ἐλεημοσύνην, διότι ἡ μικρὰ
σύνταξις του δὲν ἐπῆρκει νὰ διατρέψῃ τὰ δέκα τέκνα του.

Ὁ βασιλεὺς θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν ἤλθε μίαν ἡμέ-
ραν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀξιωματικοῦ ὡς ἄγνωστος καὶ ἀντὶ δέκα
τέκνων εὔρεν ἔνδεκα. Ἐρωτᾷ λοιπὸν τὸν ἀξιωματικὸν διατι,
ἀφ' οὗ ἔχη ἔνδεκα τέκνα, εἶπεν ὅτι ἔχει δεκα.

«Τὸ παιδίον τοῦτο», εἶπεν ὁ γέρων δεικνύων μικρὸν παιδίον
μὲ μαύρα ἐνδύματα, «δὲν εἶναι ἰδικόν μου, τὸ τρέφω ὅμως ἐξ
εὐσπλαγγίας, διότι εἶναι ὀρφανόν».

Ὁ βασιλεὺς συγκεκνημένος διέταξε νὰ αὐξηθῇ ἡ σύνταξις
τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦτου, ὥστε νὰ ἐπαρκῇ νὰ τρέφῃ τὰ
τέκνα του καὶ τὸ ὀρφανόν.

58. Τὸ χωρίον.

Εἰς τὸ χωρίον εἶναι ὀλίγαι οἰκίαι καὶ κατοικοῦσιν ὀλίγοι ἄν-
θρωποι.

Αἱ οἰκίαι εἶναι μικραὶ καὶ δὲν κεῖνται κατὰ σειρὰν καὶ τάξιν,
ὅπως αἱ οἰκίαι τῶν πόλεων.

Εἰς τὸ χωρίον ἐκάστη οἰκία ἀπέχει τῆς ἄλλης καὶ ἔχει τὴν αὐλὴν καὶ τὸν κήπον τῆς. Πλησίον τῆς οἰκίας εἶναι ἐκτισμένη ἢ ἀποθήκη. Ἐντὸς τῆς ἀποθήκης θέτει ὁ γεωργὸς τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖά του, τὴν κριθήν, τὸν σίτον καὶ τοὺς ἄλλους κερπούς. Ὀλίγον μακρὰν τῆς ἀποθήκης εἶναι ἐκτισμένος ὁ ἀχυρῶν.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς αὐλῆς εἶναι ὁ κλίβανος (φούρνος) καὶ ἐκεῖ πλησίον ὁ ὄρνιθῶν καὶ ὁ σταῦλος.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων εἶναι γεωργοὶ καὶ ποιμένες. Οἱ γεωργοὶ καλλιεργοῦσι τοὺς ἀγρούς καὶ τὰς ἀμπέλους τῶν. Οἱ ποιμένες φυλάττουσι τὰ πρόβατά των καὶ περιποιοῦνται αὐτά.

Αἱ γυναῖκες τῶν χωρικῶν καταγίνονται εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας· πολλάκις ὁμως βοηθοῦσι τοὺς ἀνδρας εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας, θερίζουσι, τρυγῶσι, σκάπτουσι.

Εἰς ἐν τῶν δωματίων εἶναι ἡ ἐστία. Εἰς τὴν ἐστίαν ἀνάπτουσι πῦρ καὶ μαγειρεύουσι καὶ θερμαίνονται. Κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅταν χιονίζῃ ἔξω, κάθηνται ὅλοι οἱ οἰκεῖοι περὶ τῆς ἐστίας καὶ θερμαίνονται, ἢ δὲ μάρμη διηγεῖται εἰς τοὺς ἐγγύους τῆς παραμύθιον.

Οἱ χωρικοὶ κοιμῶνται ἐνωρίς καὶ σηκώνονται ἐκ τοῦ ὕπνου πολὺ πρῶτα. Εἰς τὰ χωρία ὅλοι ἐργάζονται καὶ διὰ τοῦτο ὅλοι εἶναι ὑγιέστατοι καὶ ζῶσι πολλὰ ἔτη.

Οἱ χωρικοὶ γνωρίζουσι τὰς ὥρας, τὴν μὲν ἡμέραν ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα ἀπὸ τοὺς ἀστέρας καὶ ἀπὸ τοὺς πειταινοὺς, οἱ ὅποιοι φωνάζουσιν εἰς ὠρισμένην ὥραν.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτὰς οἱ χωρικοὶ δὲν ἐργάζονται.

Φοροῦσι καθαρὰ ἐνδύματα καὶ πηγαίνουσι ὅλοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἔρχονται εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου καὶ χορεύουσι, πηδῶσι, ρίπτουσι λιθάρι καὶ διασκεδάζουσι.

Τὸ καλῦτερον κτίριον τοῦ χωρίου εἶναι ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ σχολεῖον.

59. Τὰ δημόσια πράγματα.

Ὁ πατήρ μας καὶ ὅλοι οἱ πολῖται πληρώνουσι κατ' ἔτος φόρον τινά. Ἄλλος πληρώνει φόρον διὰ τὸν ἵππον του ἢ διὰ τὸν βοῦν του καὶ ἄλλος διὰ τὰς ἀμπέλους του.

Τοὺς φόρους πληρώνομεν εἰς τὸν εἰσπράκτορα καὶ εἰς τὸν ταμίαν.

Μὲ τοὺς φόρους, τοὺς ὁποίους πληρώνουσιν οἱ γονεῖς μας, πληρώνονται οἱ στρατιῶται, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ἀστυνόμοι, οἱ δικασταὶ καὶ ἄλλοι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ἔθνους μας.

Ἐκ τῶν φόρων μας κατασκευάζει ἡ Κυβέρνησις (Δημόσιον) ὁδοὺς, γεφύρας, σχολεῖα, δικαστήρια καὶ ἕτι ἄλλο χρησιμεύει εἰς τοὺς πολίτας.

Αἱ γέφυραι, οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ δικαστήρια καὶ ἕσα ἄλλα κατασκευάζονται διὰ τῶν χρημάτων τοῦ Δημοσίου, λέγονται δημόσια πράγματα.

Τὰ δημόσια πράγματα εἶναι ὄλων τῶν πολιτῶν, διότι ἄλλοι πληρώνουσι φόρους.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ θλάπτωμεν διότι ζημιώνομεν καὶ τὸν ἑαυτόν μας. Ὅταν καταστρέφωμεν τὰ πράγματα τοῦ σχολείου ἢ τὰς γεφύρας καὶ κόπτωμεν τὰ σύρματα τοῦ τηλεγράφου, ζημιώνομεν τὸν ἑαυτόν μας, διότι καὶ ἡμεῖς θὰ πληρώσωμεν, διὰ νὰ κατασκευασθῶσι πάλιν.

Ἄν δὲ μᾶς ἀνακαλύψωσι, τιμωρούμεθα αὐστηρῶς.

60. Τὸ φρόνιμον παιδίον

Τὸ φρόνιμον παιδίον,
δὲν εἶναι ὀκνηρόν,
πηγαίνει ἔς τὸ σχολεῖον,
δὲν χάνει τὸν καιρόν.

Ποτὲ δὲν ἀντιλέγει,
τοὺς ἄλλους δὲν λυπεῖ
καὶ φέμματα δὲν λέγει,
ἢ λέξιν ἀπρεπεῖ.

Μὲ σέβας καθ' ἐκάστην
προσφέρει προσευχὴν
καὶ τείνει πρὸς τὸν Πλάστην
τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν.

Τὸ φρόνιμον παιδίον
καθεὶς τὸ ἐπαινεῖ
καὶ εἶναι τῶν οἰκειῶν
χαρὰ παντοτεινὴ.

Ἄλ. Κατακουξηνός

61. Ἴππος καὶ σπουργίτης.

Μίαν ἡμέραν τοῦ χειμῶνος εἰς Ἴππος ἔτρωγε κριθὴν εἰς τὴν φάτνην του.

Εἰς σπουργίτης ἦλθε πλησίον τοῦ Ἴππου καὶ τῷ εἶπε·

«Καλέ μου ἵππε, δὲν χαρίζεις καὶ εἰς ἐμὲ ὀλίγους κόκκους κριθῆς; Ἡ χιῶν ἔχει καλύψει τὰς ὁδοὺς, τοὺς ἀγρούς καὶ τὰς αὐλάς τῶν οἰκιῶν καὶ δὲν εὐρίσκω τίποτε νὰ φάγω. Δύο ἢ τρεῖς κόκκοι μοὶ εἶναι ἀρκετοί.

Ὁ ἵππος ἀπεκρίθη· «ἔλθε ἀγαπητὸν πτηνόν, φάγε ὅσον ἐπιθυμεῖς. Ὑπάρχει τροφή καὶ διὰ τοὺς δύο μας». Ὁ σπουργίτης ἔφαγεν ὅσον ἠδύνατο καὶ ἐσώθη.

Ὅτε ἦλθε τὸ θέρος καὶ ὁ καύσων, ἤρχοντο πολλὰ μύαι καὶ ἐκέντων τὸν ἵππον. Τότε ὁ σπουργίτης ἐνθυμηθεὶς τὴν χάριν ἐπέταξε πλησίον τοῦ ἵππου καὶ ἔτρωγε τὰς μύας καὶ ἀπήλλαττε τὸν ἵππον ἀπὸ τοῦς πόνους.

— Ἡ χάρι θέλει ἀντίχαρι καὶ πάλι χάρι νῆναι.

62. Τὰ ἔντομα

Ὁ μύρμηξ, ὁ κώνωψ, ἡ μύα, ἡ μέλισσα, ὁ μεταξοσκώληξ καὶ ἄλλα μικρότερα ζῷα λέγονται ἔντομα.

Τὰ ἔντομα τρέφονται ἀπὸ φυτὰ, ἀπὸ κρέας ζῷων νεκρῶν καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἄλλων ζῷων, το ὅποιον ἀπομυζῶσι.

Τὰ περισσότερα ἔντομα γεννῶσιν ὄψα. Ἐκ τῶν ὄψων ἐξέρχονται μικρὰ κάμπαι, αἱ ὁποῖαι μετὰ τινα χρόνον μεταβάλλονται εἰς χρυσαλλίδας.

Ἐκ τῶν ἐντόμων μερικὰ εἶναι ὠφελιμώτατα εἰς ἡμᾶς καθὼς ἡ μέλισσα καὶ ὁ μεταξοσκώληξ.

Ἡ μέλισσα μᾶς δίδει τὸ μέλι καὶ τὸν κηρὸν.

Ὁ μεταξοσκώληξ ἀφοῦ μεγαλώσῃ, κλείεται ἐντὸς τοῦ βομβυκίου τοῦ (κουκουλίου) καὶ μετὰ τινα χρόνον ἐξέρχεται ὡς πεταλούδα. Ἀλλὰ δὲν τρώγει· γεννᾷ τὰ ὄψα τῆς καὶ ἔπειτα ἀποθνήσκει.

Τὰ περισσότερα ἔντομα εἶναι βλαβερὰ εἰς ἡμᾶς. Ἄλλα μᾶς ἐνοχλοῦσιν, ὅταν τρώγωμεν, ὅταν κοιμώμεθα, καὶ μᾶς μολύνουσι τὰς τροφάς μας. Ἄλλα καταστρέφουσι τὰ φυτὰ, ὡς ἡ μηλολόβη καὶ ἡ φυτοφθείρα, καὶ ἄλλα καταστρέφουσι τὰ ἐνδύματά μας, τὰ βιβλία καὶ τὰ ἐπιπλα, ὡς ὁ σῆς (σκόρος).

Μεγάλην καταστροφὴν εἰς τὰ ἔντομα προξενοῦσι τὰ πτηνά.

63. Ἡ πεταλούδα καὶ τὸ παιδίον.

Ἐν παιδίον προσεπάθει νὰ συλλάβῃ μίαν ὠραίαν πεταλού-
δαν, ἣ ὁποία ἐπέτα μὲ χαρὰν ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος.

Ἡ μήτηρ του εἶδε τὸ παιδίον καὶ εἶπε πρὸς αὐτό·

« Παιδίον μου, ἂν θέλῃς νὰ βλέπῃς αὐτὴν καὶ νὰ εὐχαρι-
στῆσαι, ἄφησέ την ἐλευθέραν νὰ πετᾷ· διότι ἂν τὴν ἐγγίσεις,
θὰ λυπηθῆς ».

Τὸ παιδίον ὑπήκουσεν εἰς τὴν μητέρα του. Διὰ νὰ δυνηθῇ
δὲ νὰ ἴδῃ τὴν πεταλούδαν πλησιέστερον, κατέσκευασεν μίαν
ὠραίαν μεγάλην ἀνθοδέσμη.

Μὲ τὴν ἀνθοδέσμη λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας ἦλθε πλησίον εἰς
τὴν πεταλούδαν, ἣ ὁποία ἀφ' οὗ ἐπέταξεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἦλθε
καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν ὠραίαν ἀνθοδέσμη. Τώρα τὸ παιδίον
ἠδύνατο νὰ βλέπῃ αὐτὴν καλύτερον.

Ἦτο κιτρίνη καὶ ἐστολισμένη μὲ κόκκινα καὶ μαύρα στί-
γματα. Εἶχε τέσσαρας πτέρυγας πολὺ ἐλαφρὰς καὶ ἐξ πόδας,
τρεις ἀπὸ τὸ ἓν μέρος καὶ τρεῖς ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Εἶχεν ἔμπροσθεν τοῦ στόματος μίαν προσβοκίδα, τὴν ὁποίαν
ἤπλωνεν εἰς τὰ ἄνθη καὶ ἀπερρόφει ἐξ αὐτῶν τὸ μέλι χωρὶς νὰ
βλάβῃ αὐτά.

Ἡ πεταλούδα, ἀφ' οὗ ἔμεινεν ὀλίγον εἰς τὴν ἀνθοδέσμη τοῦ
παιδίου, ἔφυγε καὶ ἐπέτα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Τὸ παιδίον ἐλυπήθη,
διότι ἐνόμισεν ὅτι θὰ φύγῃ διὰ παντὸς ἡ πεταλούδα. Ἀπὸ τὴν
μεγάλην του ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσῃ αὐτὴν, ἐλησμόνησε τὴν
συμβουλὴν τῆς μητρὸς του καὶ αἰφνης, ἐν ᾗ ἡ πεταλούδα ἐκά-
θητο ἐπὶ τινος ἄνθους, συλλαμβάνει αὐτὴν ἐκ τῶν πτερυγῶν.
Ἀνοίγει κατόπιν τὴν χεῖρά του ἀλλὰ τί νὰ ἴδῃ! τὸ ὠραῖον ἔν-
τομον ἐκίνει μὲ τρόμον τὰς τετριμμένας πτέρυγας του, τὰ δὲ
ὠραῖα χρώματα εἶχον μεταβληθῆ εἰς λάμπουσας κόνιν.

Τὸ παιδίον, ὡς εἶδε τοῦτο, ἐλυπήθη τόσο πολύ, ὥστε ἤρ-
χισε νὰ κλαίῃ. Ἀλλὰ τὸ κακὸν εἶχε γίνεαι πλέον.

— Πρὶν οἷξῃς τὸ λιθάρι, σκέψου.

64. Ὁ χρόνος.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας λέγεται πρωΐα, τὸ μέσον μεσημβρία
καὶ τὸ τέλος ἐσπέρα.

Ἐκ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς δύσεως εἶναι μία ἡμέρα, καὶ ἀπὸ τῆς δύσεως μέχρι τῆς ἀνατολῆς πάλιν εἶναι μία νύξ.

Μία ἡμέρα καὶ μία νύξ ἀποτελοῦσι τὸ ἡμερονύκτιον. Τὸ ἡμερονύκτιον ἔχει 24 ὥρας.

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου εἶναι 12 ὥραι, καὶ ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ἄλλης ἡμέρας εἶναι ἄλλαι 12 ὥραι.

Τὰς ὥρας εὐρίσκομεν τὴν μὲν ἡμέραν διὰ τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα διὰ τῶν ἀστέρων. Καλύτερον δεικνύει τὰς ὥρας τὸ ὠρολόγιον. Ἐχομεν ὠρολόγια μικρὰ καὶ μεγάλα.

Ἐπτὰ ἡμέραι κάμνουσι μίαν ἐβδομάδα. Τὰς ἑξ ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἐργαζόμεθα, τὴν δὲ ἑβδόμην ἔχομεν ἀφιερῶσαι εἰς τὸν Θεόν.

Τριακόσαι ἐξήκοντα πέντε ἡμέραι ἀποτελοῦσιν ἓν ἔτος. Τὸ ἔτος διαιρεῖται εἰς δώδεκα μῆνας. Οἱ μῆνες εἶναι ὁ Ἰανουάριος, ὁ Φεβρουάριος, ὁ Μάρτιος, ὁ Ἀπρίλιος, ὁ Μάϊος, ὁ Ἰούνιος, ὁ Ἰούλιος, ὁ Αὐγούστος, ὁ Σεπτέμβριος, ὁ Ὀκτώβριος, ὁ Νοέμβριος, καὶ ὁ Δεκέμβριος. Ὁ Ἰανουάριος, ὁ Μάρτιος, ὁ Μάϊος, ὁ Ἰούλιος, ὁ Αὐγούστος, ὁ Ὀκτώβριος, καὶ ὁ Δεκέμβριος, ἔχουσιν ἕκαστος 31 ἡμέρας.

Ὁ Ἀπρίλιος, ὁ Ἰούνιος, ὁ Σεπτέμβριος καὶ ὁ Νοέμβριος ἔχουσιν ἀπὸ 30 ἡμέρας ἕκαστος.

Ὁ Φεβρουάριος ἔχει ἡμέρας 28 καὶ ἀνὰ τέσσαρα ἔτη ἔχει 29. Τότε τὸ ἔτος ἔχει ἡμέρας 366 καὶ λέγεται δίσεκτον.

Τὸ ἔτος διαιρεῖται εἰς τέσσαρας ὥρας ἢ ἐποχάς. Εἰς ἕαρ ἢ ἀνοιξιν, εἰς θέρος, εἰς φθινόπωρον καὶ εἰς χειμῶνα. Εἰς ἐκάστην ὥραν ἀνήκουσι τρεῖς μῆνες. Ὁ Μάρτιος, ὁ Ἀπρίλιος καὶ ὁ Μάϊος, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀνοιξιν· ὁ Ἰούνιος, ὁ Ἰούλιος, καὶ ὁ Αὐγούστος εἰς τὸ θέρος· ὁ Σεπτέμβριος, ὁ Ὀκτώβριος, καὶ ὁ Νοέμβριος εἰς τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ Δεκέμβριος, ὁ Ἰανουάριος καὶ ὁ Φεβρουάριος εἰς τὸν χειμῶνα.

Ὅλαι αἱ ὥραι τοῦ ἔτους εἶναι εὐχάριστοι.

65. Τὸ ἡμερονύκτιον.

Πρῶτὸ ὁ ἥλιος βγαίνει
ἀπ' τὴν Ἀνατολήν,
τὸ βράδυ καταβαίνει.
μ' ὀλόχρυσον στολήν
νὰ κοιμηθῆ ἔς τὴ δύση.

Μὰ ὕπνος πρὶν τὸν πάρην,
ἀρίνει προσταγή
ἔς τὰσπρα καὶ ἔς τὸ φεγγάρι
νὰ φέγγουνε ἔς τὴ γῆ
ὡς ποῦ νὰ ἐξυπνήσῃ.
Γ. Βιζυηνός.

66. Ὁ ἄρτος.

Οἱ ἄνθρωποι μικροὶ καὶ μεγάλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, ὅλοι ἔχουσιν ἀνάγκην τοῦ ἄρτου.

Ἄπὸ ὅλας τὰς τροφάς μας ὁ ἄρτος εἶναι ἡ ἀναγκαιοτέρα τροφή. Ὅσον ἐκλεκτὸν φαγητὸν καὶ ἂν ἔχωμεν, ἄνευ ἄρτου δὲν τὸ τρώγομεν.

Τὸν ἄρτον κατασκευάζομεν ἀπὸ τὸ ἄλευρον τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς καὶ τοῦ ἀραβοσίτου.

Ὁ θρεπτικώτερος καὶ νοστιμώτερος ἄρτος εἶναι ὁ κατασκευασμένος μόνον ἀπὸ σίτου. Τὸ σεμιγδάλι κατασκευάζεται ἐκ τοῦ σίτου, ἀφ' οὗ διὰ τῆς ἀλεστικῆς μηχανῆς ἀφαιρεθῆ ὁ φλοιός.

Διὰ νὰ κατασκευάσωμεν τὸν ἄρτον ἀναμιγνύομεν τὸ ἄλευρον μὲ θερμὸν ὕδωρ, μὲ ἄλας καὶ μὲ ὀλίγην προζύμην. Τὸ μίγμα ζυμώνομεν ἀρκετὴν ὥραν καὶ κατόπιν κατασκευάζομεν τοὺς ἄρτους καὶ τοὺς ψήνομεν εἰς τὸν κλίβανον.

Ἄρτον ἀγοράζομεν καὶ ἀπὸ τὰ ἀρτοποιεῖα· ὁ κατασκευαστὴς τῶν ἄρτων λέγεται ἀρτοποιὸς καὶ ὁ πωλητὴς ἀρτοποιῆς.

Τὸν ἄρτον τρώγομεν ξηρόν, μὲ καφέ, μὲ γάλα, μὲ τυρὸν καὶ μὲ ἄλλας τροφάς.

Ἄπὸ τὸ ἄλευρόν κατασκευάζομεν καὶ γλυκίσματα καὶ ἄλλα φαγητά, μακαρόνια, παξιμάδια κ.λ.π

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου· εἰς τούτους πρέπει νὰ δίδωμεν ἡμεῖς.

67. Ἡ Κυριακὴ προσευχὴ.

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
Ἄγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου·

Ἐλθέτω ἡ βασιλεία Σου.
Γενηθήτω τὸ θέλημά Σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον.
Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
Ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
Ἄλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
Ἄμήν!

Ἡ προσευχὴ αὕτη καλεῖται Κυριακὴ προσευχὴ, διότι ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

68. Ὁ βάμβαξ.

Ὁ βάμβαξ εἶναι φυτὸν μικρὸν καὶ πολὺκλαδον. Τὸ ὕψος του φθάνει μέχρι ἐνὸς μέτρου. Εἰς τὰς μασχάλας τῶν φυτῶν φύονται τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια εἶναι κιτρινωπά. Ἐκ τῶν ἀνθῶν γίνεται ὁ καρπός.

Ὁ καρπὸς εἶναι θήκη ὡρειδῆς διηρημένῃ εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρες χώρους. Εἰς τοὺς χώρους ὑπάρχουσι πέντε ἕως ἑπτὰ σπέρματα (κοκκούσια), εἰς τὰ σπέρματα ταῦτα περιτυλίσσονται λεπτόταται καὶ λευκώταται τρίχες, δηλαδὴ βάμβαξ.

Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον αἱ θήκαι ἀνοίγονται μόναι των καὶ ὁ βάμβαξ ἐκτινάσσεται ἔξω.

Τότε λέγομεν ὅτι ὠρίμασεν ὁ βάμβαξ καὶ συλλέγομεν αὐτόν.

Τὸν βάμβακκ φέρουσιν εἰς ἐργαστᾶσια, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐπιτηδες μηχανάς, καὶ ἐκεῖ καθαρίζουσι ἀπὸ τὰ σπέρματα.

Τὰ σπέρματα πιέζουσιν εἰς τὰ πιεστήρια καὶ ἐξάγουσι τὸ βαμβακλαίον καὶ ἔπειτα τὰ ρίπτουσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς ὡς λίπασμα.

Τὸ καθαρὸν βάμβακα τὸν πωλοῦσιν εἰς τὰ νηματουργεῖα, εἰς τὰ ὅποια διὰ μηχανῶν μεταβάλλεται ὡς νῆμα.

Ἐκ τοῦ νήματος τοῦ βάμβακος, ἀφ' οὗ πρῶτον τὸ στρήψωσιν, ὑφαίνουσι διάφορα ὑφάσματα, μὲ τὰ ὅποια κατασκευάζομεν ἐνδύματα. Τὰ ἐκ βάμβακος ὑφάσματα λέγονται βαμβακερά.

Ὁ βάμβαξ δὲν γίνεται εἰς ὅλους τοὺς τόπους.

Ὁ περισσότερος βάμβαξ γίνεται εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Εἰς τὴν πατρίδα μας γίνεται εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς τὴν Λεβάδειαν, εἰς τὸ Ἄργος καὶ εἰς τὴν Λαμίαν.

Ὁ βάμβαξ εἶναι ἐλαφρότατος καὶ ἀπαλώτατος. Εἰς ἡμᾶς δὲ χρησιμώτατος.

Ἐκ τοῦ βάμβακος γαμίζομεν καὶ ἐφαπλώματα.

69. Ἀγαπᾶτε τὰ πτηνά.

Μίαν ἡμέραν δύο παιδιά ἔφερον εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἐπώ-
λουν ὃ καρδερίνας, τὰς ὁποίας εἶχον ἐντὸς κλωδίου.

Τὴν στιγμήν αὐτὴν πλησιάζει εἰς τὰ παιδιά εἰς κύριος κα-
λοενδεδυμένος καὶ λέγει· «Πόσον ζητεῖτε δι' ἕκαστον πτηνόν;»
«Πεντήκοντα λεπτά», ἀπήντησαν τὰ παιδιά. Ὁ κύριος ἔδωκε
πεντήκοντα λεπτά, ἔλαβεν ἐκ τοῦ κλωδίου ἐν πτηνόν, τὸ ἐφί-
λησεν καὶ ἔπειτα τὸ ἀφῆκεν ἐλεύθερον.

Ἐπειτα ἔδωκεν ἄλλα πενήκοντα λεπτά, ἔλαβεν ἄλλο ἐν
πτηνόν καὶ τὸ ἀφῆκεν ἐλεύθερον· ἔπειτα ἄλλο, καὶ κατ' αὐτὸν
τὸν τρόπον ἠγόρασεν ὅλα τὰ πτηνά καὶ ὅλα τὰ ἀπηλευθέρωσε.

Τὰ παιδιά παρετήρουν τὸν κύριον ἐκπληκτα. Ἐπειτα τὸν
ἠρώτησαν· «Διατί, κύριε, ἠγοράζατε τὰ πτηνά, ἀφ' οὗ δὲν
ἠθέλετε νὰ τὰ κρατήσετε;»,

Ὁ κύριος ἀπήντησε·

«Θέλετε νὰ σᾶς κλείσωσιν εἰς τὰς φυλακὰς ἀνευ λόγου; Δὲν
θὰ λυπησθε; Δὲν θὰ ζητήτε τὴν ἐλευθερίαν σας; Τὸ ἴδιον καὶ
τὰ πτηνά ἀγαπᾶσι τὴν ἐλευθερίαν των».

Τὰ παιδιά πολὺ συγκεινημένα ἠθέλησαν νὰ ἐπιστρέψωσι
τὰ χρήματα εἰς τὸν κύριον, ἀλλ' οὗτος δὲν τὰ ἐδέχθη.

70. Ἡ καρδερίνα.

Πῶς, καρδερίνα μου, ἔτσι βουδῆ μες' ἐτὸ χρυσό σου μένεις κλουβί!	πάλ' ἢ φωνή σου ν' ἀντιλαλή;
Ἐσχάσες πλέοντῆν ψαλμουδιά,	Κλειστὸ παλάτι μ' εἶναι στενό,
ἢ μ' ἔχεις τώρα κρύα καρδιά;	θέλω ἀέρα καὶ οὐρανό.
Τί νὰ σοῦ κάμω, θέλεις πουλί.	Δόξμοι λαγκάδια, δάσος, κλωνί, τότε ν' ἀκούσῃς, φίλε, φωνή.

Ἡλ. Τανταλίδης.

71. Ὁ σπουργίτης.

Ἀνόητε σπουργίτη,
δὲν σε χωρεῖ τὸ σπίτι ;
Νὰ φύγῃς θέλεις ἀπὸ μᾶς ;
καὶ εἴ τὸ παράθυρο ὀρμαῖς ;
Τὸ ἔχομεν κλεισμένο,
πουλάκι μου καυμένο.

Ἐστὸ σπίτι σας ἂν μείνω.
παιδάκια, τί θὰ γίνω ;
καὶ μὲς ἔς τ' ἀνάκτορα κλειστὸ
ζωὴν δὲν ἔχω, δὲν βαστῶ,
Δὲν θέλω τὴν δουλείαν,
ζητῶ ἐλευθερίαν.

Ἄλ. Κατακουζηνός.

72. Ἡ συνεισφορά.

Εἰς ἓν σχολεῖον τῶν Ἀθηναίων ἦτο μία μαθήτρια καὶ πτωχὴ κόρη, ὀνομαζομένη Ἀσπασία.

Ἡ Ἀσπασία ἦτο καθαρὰ, πολὺ ἐπιμελής, προσεκτικὴ καὶ μὲ καλοὺς τρόπους εἰς τὴν συνανατροφὴν τῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ διδασκάλισσά τῆς καὶ αἱ συμμαθήτριά τῆς τὴν ἠγάπων πολὺ.

Ὅτε ἐπληθιάζον αἱ ἐξετάσεις, ὅλα τὰ κοράσια τοῦ σχολείου ὠμίλουν διὰ τὰ φορέματα τῶν ἐξετάσεων· μόνον ἡ Ἀσπασία δὲν ἔλεγε τίποτε· ἦκουεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἐλυπεῖτο, διότι θὰ εἶναι μὲ παλαιὸν φόρεμα εἰς τὰς ἐξετάσεις.

Ἡ Μαρία, ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἠρώτησαν μίαν ἡμέραν τὴν Ἀσπασίαν ἂν θὰ κατασκευάσῃ νέον φόρεμα διὰ τὰς ἐξετάσεις.

«Ὅχι», ἀπήντησε λυπημένη ἡ Ἀσπασία, «ὁ πατήρ μου δὲν ἔχει χρήματα, διότι ὅσα καρδίζει ἐκ τῆς ἐργασίας του τὰ ἐξοδεύει πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκογενείας μας».

Τὰ τρία κοράσια συνεκινήθησαν ἐκ τῶν λόγων τούτων τῆς Ἀσπασίας. Ὅτε ἐξῆλθον ἐκ τοῦ σχολείου, ἡ Μαρία εἶπεν εἰς τὴν Σοφίαν καὶ τὴν Ἀθηναῖαν·

«Ἀκούσατε, φίλαι μου, μίαν σκέψιν μου. Νὰ κάμωμεν συνεισφορὰν, διὰ νὰ κατασκευάσωμεν ἓν φόρεμα τῆς Ἀσπασίας. Οἱ γονεῖς μας εἶναι καλοὶ θὰ μᾶς δώσωσι χρήματα».

«Μάλιστα, ὠραία σκέψις», εἶπον ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἀθηναῖα· «εἴμεθα σύμφωνοι».

«Ναί», λέγει ἡ Μαρία, «ἀλλὰ τοῦτο θὰ γίνῃ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἄλλος τις, διότι ὁ Θεὸς παραγγέλλει νὰ κάμνωμεν τὴν ἐλεημοσύνην μυστικὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους».

Τὰ τρία κοράσια εἶπον τὴν σκέψιν τῶν ταύτην εἰς τοὺς γονεῖς τῶν, οἱ ὅποιοι ἠὲ χαριστήθησαν διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν τῶν τέκνων τῶν· μετὰ μεγάλην δὲ προθυμίαν ἠγγόρασαν ἐν φόρεμα καὶ ἐν ζευγος ὑποδημάτων διὰ τὴν Ἀσπασίαν.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῶν ἐξετάσεων ἡ Ἀσπασία ἔλαβεν ἐν μικρὸν δέμα. Ἦνοιξεν αὐτὸ καὶ εὔρε το φόρεμα, τὰ ὑποδήματα καὶ ἐν τεμάχιον λευκοῦ χάρτου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο γεγραμμένον «διὰ τὴν καλὴν Ἀσπασίαν».

Ἡ Ἀσπασία εἶχε χαρὰν μεγάλην.

Τὰ κοράσια, ὅτε εἶδον τὴν Ἀσπασίαν μετὰ τὸ νέον φόρεμα καὶ μετὰ τὰ ὑποδήματα, ἠσθάνθησαν μεγάλην χαρὰν διὰ τὴν καλὴν τῶν πράξιν.

73. Ἡ γαλῆ.

Ἡ γαλῆ εἶναι τὸ μικρότερον οἰκιακὸν ζῷον.

Ἡ κεφαλὴ τῆς γαλῆς εἶναι στρογγύλη, τὰ ὦτα μικρά.

Ἐπὶ τοῦ ἄνω χεῖλους ἡ γαλῆ φέρει τὰς τρίχας, αἱ ὅποιαι λέγονται μύστακες. Ὁ κορμὸς τῆς γαλῆς εἶναι ἐπιμήκης καὶ ἐλαστικὸς, καλύπτεται δὲ ἀπὸ τρίχας μικρὰς καὶ μαλακὰς. Ἡ οὐρὰ αὐτῆς εἶναι μακρὰ καὶ εὐκίνητος.

Πόδας ἡ γαλῆ ἔχει τέσσαρας. Οἱ ἐμπρόσθιοι ἔχουσι πέντε δακτύλους καὶ οἱ ὀπίσθιοι τέσσαρας. Οἱ δάκτυλοι φέρουσιν ὄνυχας ὀξεῖς, γαμφοῦς καὶ ἰσχυροῦς, τοὺς ὁποίους κρύπτει, ὅταν ἠσυχάζῃ. Ὅταν ὁμοῦς ἀναρριχᾶται εἰς δένδρα, εἰς τοίχους ἢ ὅταν ἐπιτιθῆται κατὰ τοῦ ποντικῶ ἢ ἄλλου ζῷου, ἐκτείνει αὐτοὺς καὶ τοὺς μεταχειρίζεται ὡς ὄπλα.

Τὸ πέλμα τῶν ποδῶν τῆς εἶναι ἀπαλώτατον ὡς βελουδὸν καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν βαδίζῃ, δὲν ἀκούεται καθόλου.

Ἡ γαλῆ ἔχει ὀξεῖαν τὴν ὄρασιν καὶ βλέπει καὶ εἰς τὸ σκότος. Ἀγαπᾷ πολὺ τὴν καθαριότητα καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ νίπτεται καὶ καθαρίζεται μετὰ τὴν γλώσσαν τῆς καὶ μετὰ τοὺς ἐμπρόσθιους πόδας τῆς.



Δὲν εἶναι πιστὸν ζῶον καὶ δὲν ἀκολουθεῖ τοὺς κυρίους τῆς ἑταν μετοικῶσιν.

Ὅσακις ὀργισθῆ ἢ γαλῆ ἐπιτιθεταὶ καὶ κατὰ τοῦ κυρίου τῆς. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ πειράζωμεν αὐτὴν καὶ πρὸ πάντων ἔταν εὐρισκώμεθα ἐντὸς περιορισμένου μέρους καὶ δὲν ἔχη πόθεν νὰ φύγη.

Ἡ γαλῆ γεννᾷ δύο φορές τὸ ἔτος ἀπὸ δύο ἕως ἑξ μικρά, τῶν ὁποίων κατ' ἀρχὰς εἶναι κλειστοὶ οἱ ὀφθαλμοί.

Ἡ γαλῆ εἶναι χρήσιμον ζῶον, διότι συλλαμβάνει τοὺς βλαβεροὺς ποντικούς.

74. Ἡ γάτα καὶ τὸ κουρελάκι

Κύττα, κύττα τὸ γατάκι,
ἔταν ἓνα κουρελάκι
ἀπὸ κάτ' ἀπ' τὸ τραπέζι
εἰς τὰ ἴνυχια τοῦ τὸ παίζῃ.

τὸ σηκώνει, τὸ δαγκάνει,
μιὰ τ' ἀφίνει, μιὰ τὸ πιάνει.

Κύττα, κύττα πῶς τ' ἀρπάζει
τὸ βαστά καὶ τὸ τινάζει,

Κύττα πῶς τὸ πασπατεύει,
χαμηλὰ τὸ σημαδεύει,
κ' ἔξωφνα πετᾷ, τὸ παίρνει
καὶ ἴσάν λάφυρο τὸ σέρνει.

75. Τὸ παιδίον καὶ τὰ μήλα.

Μικρὸς τις μαθητὴς μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς συμμαθητοῦ του, διὰ νὰ συμμαλετήσωσιν.

Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον συνήθιζον νὰ συμμαλετώσιν, δὲν εὗρε κανένα. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑπῆρχεν ἓν μικρὸν κἀνιστρον πλήρες μῆλων.

Τὸ παιδίον, ὅτε τὰ εἶδεν, ἀνέκραξε. «Πόσον ὠραῖα εἶναι τὰ μήλα ταῦτα! Ἄς φάγω ἓν κανεῖς δὲν μὲ βλέπει», καὶ ἤπλωσε τὴν χεῖρά του καὶ ἔλαθεν ἓν μῆλον ἠθέλησε νὰ τὸ φάγῃ, ἀλλὰ πάλιν τὸ ἀφῆκε. «Κανεῖς δὲν μὲ βλέπει;», ἔλεγε μὲ χαμηλὴν φωνήν, «δὲν με βλέπει ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι πανταχοῦ παρών; Δὲν πρέπει, ὄχι, δὲν πρέπει νὰ πράξω πράξιν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἀπαγορεύει.»

Εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον ἦτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ πάππος τοῦ συμμαθητοῦ του καὶ ἤκουσεν ὅλα, ὅσα εἶπε τὸ παιδίον, καὶ

είδεν ὅτι ἤπλωσε τὴν χεῖρα τὸ παιδίον εἰς τὰ μῆλα, διότι ἡ μεταξὺ τῶν δωματίων θύρα ἦτο σχεδὸν ἀνοικτή.

Τὸ παιδίον ὅμως δὲν εἶδα τὸν γέροντα.

Ὁ γέρων εἰσῆλθεν, εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ἑποῖον ἦτο ὁ μικρὸς, καὶ τῷ εἶπε. Εἶσαι ἀξιέπαινος, διότι ἐνίκησας τὴν λαίμαργίαν καὶ ἀπέφυγες τὴν κλοπὴν. Ἐλθέ, λοιπόν, λάβε ὅσα μῆλα θέλεις καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ συλλογίζῃσαι πάντοτε τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι πανταχοῦ παρὼν καὶ γνωρίζει τὰ πάντα.

76. Τὰ Χριστούγεννα.

Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἁγία καὶ μεγάλη ἑορτή. Ἐορτάζομεν τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς κατέβη εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

Ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου καὶ ἐτέθη ἐντὸς φάτνης.

Πρῶτοι ἔμαθον τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος οἱ ποιμένες ὑπὸ τῶν ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι ἔψαλλον· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἑορτάζομεν τὴν 25 Δεκεμβρίου. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον οἱ κώδωνες σημαίνουναι χαρμωδῶς καὶ μᾶς προσκαλοῦσι εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἡμεῖς μὲ προθυμίαν ἐγειρόμεθα ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ πηγαίνομεν μὲ χαρὰν ἀκούσωμεν τὴν θείαν λειτουργίαν. Ἐκεῖ ἀκούομεν τοὺς ψάλτας νὰ ψάλλωσι τό· «Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει· καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει. Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι· Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρας ὁδοιποροῦσι. Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

Ἄφ' οὗ δὲ τελειώσῃ ἡ λειτουργία, ἐπιστρέφομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ὅπου εὐρίσκομεν ἕτοιμον τὸ φαγητὸν καὶ τρώγομεν. Ὁ δὲ πατὴρ διηγείται ὡραίας ἱστορίας διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Οἱ εὐσπλαχοὶ δὲν λησμονοῦσι τοὺς δυστυχεῖς καὶ στέλλουσι εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς παραμονῆς μικρὰν ἐλεημοσύνην, διὰ νὰ ἑορτάσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος.

77. Ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς.

Ἡ Γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέροισι ἐδιδάσκοντο, Σὲ προσκυνεῖν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης· καὶ Σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους Ἀνατολήν, Κύριε. δόξα σοι.

78. Ὁ Γεροκαπετάνιος.

Εἰς ἕν χωρίον τῆς Ἑλλάδος ἔζη πρό ὀλίγων ἐτῶν εἰς γέρον, τὸν ὁποῖον ἐκάλουον Γεροκαπετάνιον. Τὸν Γεροκαπετάνιον ὅλοι τὸν ἐσέβοντο καὶ ὅλοι τὸν ἐτίμων, διότι, ὅτε ἐπολέμησαν οἱ Ἕλληνες κατὰ τῶν Τούρκων, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶσιν, ὁ Γεροκαπετάνιος ἦτο παλληκάρι καὶ ἐπολέμησε μὲ πολλὴν γενναϊότητα.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶχον δώσει οἱ χωρικοὶ τὴν καλύτεραν θέσιν εἰς τὸν Γεροκαπετάνιον. Ὅσάκις ἐκάθηντο καὶ διήρχετο ὁ γέρον, ὅλοι ἐσηκίωνοντο καὶ ὅλοι παρεχώρουν τὴν θέσιν τῶν εἰς αὐτόν.

Κατὰ τὰς ἑορτὰς ὁ Γεροκαπετάνιος ἐκάθητο ὑποκάτω μιᾶς πλατάνου, ἣ ὅποια ἦτο εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου, καὶ διηγείτο διαφόρους ἱστορίας περὶ τοῦ πολέμου.

Οἱ χωρικοὶ ἤκουον αὐτὸν μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

Τὰ παιδιὰ ἔλεγον· «Πότε καὶ ἡμεῖς θὰ μεγαλώσωμεν νὰ ὑπηρετήσωμεν τὴν πατρίδα μας, διὰ νὰ μᾶς τιμῶσι καὶ μᾶς ἀγαπῶσιν, ὅπως τιμῶσι καὶ ἀγαπῶσι τὸν Γεροκαπετάνιον!»

79. Οἱ ποντικοὶ καὶ ἡ γαλῆ.

Ὅλοι οἱ ποντικοὶ συνηθροίσθησαν μίαν ἡμέραν εἰς ἕν μέρος καὶ ἐσκέπτοντο κατὰ ποῖον τρόπον δύνανται νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν γάταν.

Εἰς μικρὸς ποντικὸς χωρὶς διόλου νὰ σκεφθῆ εἶπε· «Διὰ νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὴν γάταν, πρέπει νὰ κρεμάσωμεν ἕνα κώδωνα εἰς τὸν λαίμῳ τῆς γάτας καί, ὅταν ἔρχηται ἡ γάτα, διὰ νὰ μᾶς φάγη θὰ ἀκούωμεν τὸν κώδωνα καὶ θὰ κρυπώμεθα εἰς τὰς τρύπας μας».

Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ μικροῦ ποντικοῦ ἤρρεσε καὶ εἰς τοὺς

ἄλλους. ἀλλὰ ἔμειναν ἀνεκτέλεστοι, διότι κανεῖς δὲν ἐτόλμα νὰ κρεμάσῃ τὸν κώδωνα, οὔτε αὐτός, ὁ ὁποῖος εἶπε τὴν γνώμην αὐτήν.

— Ὁ λόγος εἶναι ἄργυρος κι' ἡ σιωπὴ χρυσάφι.

80. Ὁ ὀκνηρὸς ἐπαίτης.

Εἰς μίαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος κατῴκει εἰς ἱερεὺς, ὁ ὁποῖος ἠγάπα πολὺ τοὺς ἐργατικούς ἀνθρώπους καὶ ἐμίσει τοὺς ἀέργους.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως εἰς νέος, διὰ νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην.

Ὁ ἱερεὺς παρετήρησε τὸν ἐπαίτην μὲ προσοχὴν καὶ ἔπειτα τῷ εἶπε· «Φίλε μου, λυποῦμαι πολὺ νὰ βλέπω ἓνα νέον, ὡς σύ, νὰ κάμνῃ αὐτὴν τὴν ἐργασίαν. Βλέπω ὅτι εἶσαι νέος καὶ πολὺ ὑγιής, Διὰ τί δὲν ἐργάζεσαι ἀντὶ νὰ ζητῆς ἐλεημοσύνην; Εἶναι ἐντροπὴ νὰ ζητῆ κανεὶς ἐλεημοσύνην, ὅταν δύναται νὰ κερδίζῃ τὸ φῶμί του μὲ τὰ χέρια του,

Ὁ ἐπαίτης, διὰ νὰ δικαιολογηθῆ, εἶπεν ὅτι δὲν εὕρισκει ἐργασίαν.

«Μὴ λέγῃς ὅτι δὲν εὕρισκεις ἐργασίαν», ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς «λέγε καλύτερον, δὲν μοὶ ἀρέσκει ἡ ἐργασία. Διότι εἰς τὴν πόλιν μασεῖναι ἐργαστάσια, εἰς τὰ ὁποῖα εἰς νέος, ὅπως εἶσαι σύ, εὕρισκει πολὺ εὐκόλως ἐργασίαν». Ἐγὼ, παιδί μου σὲ συμβουλεύω νὰ ἀφήσῃς τὴν ὀκνηρίαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν θὰ εἶσαι πάντοτε δυστυχής, καὶ νὰ ἀγαπήσῃς τὴν ἐργασίαν».

Ὁ νέος ἀπὸ τὴν ἐντροπήν του εἶχε χαμηλώσει τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἐσιώπη. Τότε ὁ ἱερεὺς εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Ἄν θέλῃς, παιδί μου, νὰ ἔχῃς τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔλθ' νὰ σὲ συστήσω εἰς τὸν ἐργαστασιάρχην τοῦ πλησίον φανελλοποιείου· ἐκεῖ κατ' ἀρχὰς θὰ ἐργάζῃσαι μὲ ἡμερομισθιον, καί, ἂν ἐπιμεληθῆς, δύνασαι νὰ μάθῃς τὴν τέχνην καὶ νὰ γίνῃς μίαν ἡμέραν καλὸς ἀνθρώπος».

Ὁ νέος ἐπέισθη εἰς τὰς συμβουλάς τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως καὶ τὸν ἠκολούθησεν. Ὁ ἱερεὺς μὲ χαρὰν ὠδήγησε τὸν νέον εἰς τὸ φανελλοποιεῖον.

Ὁ ἐργαστασιάρχης ἐδέχθη προθύμως τὸν νέον πεισθεὶς εἰς τὰς συστάσεις τοῦ ἱερέως.

Ὁ νέος εἰργάσθη μὲ τὴν ἐπιμέλειαν, ὥστε μετ' ὀλίγα ἔτη καὶ χρήματα ἀπέκτησε καὶ τέχνην ἔμαθεν. Ὁ ἐργαστασιάρχης τὸν ἠγάπησε τόσο, ὥστε τὸν ἐβοήθησε καὶ ἤνοιξεν ἰδικὸν του φανελλοποιεῖον.

Ὁ νέος ἐνεθυμήθη τὸν ἀγαθὸν ἱερέα καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης προέφερε τὸ ὄνομά του.

Εἰς δὲ τὴν τοῖχον τοῦ κακιστήματός του ἔγραψε μὲ μεγάλα γράμματα.

— Ἡ ἐργασία εἶναι εὐτυχία, ἡ δὲ ἀργία δυστυχία.

— Ἡ καλύτερα ἐλεημοσύνη εἶναι μία καλὴ συμβουλή.

81. Ἡ πρωτοχρονιά.

Ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ ἑνὸς ἔτους μέχρι τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους εἶναι ἓν ἔτος. Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ νέου ἔτους λέγεται πρωτοχρονιά.

Τὴν πρωτοχρονιὰν ἑορτάζομεν καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

Τὴν πρωτοχρονιὰν περιμένομεν ὅλοι μὲ χαρὰν, διότι λαμβάνομεν διάφορα δῶρα ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας καὶ φίλους μας, τρώγομεν διάφορα γλυκίσματα.

Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους κόπτομεν τὴν βασιλόπητταν καὶ ἕκαστος ἐρευνᾷ τὸ τεμάχιόν του, διὰ νὰ εὕρῃ τὸ νόμισμα, τὸ ὁποῖον ἔχει κρύψει ἡ μήτηρ μας. Ὅστις τὸ εὕρῃ τὸ νόμισμα θὰ εἶναι τυχερὸς καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐπισκεπτόμεθα τοὺς συγγενεῖς μας καὶ τοὺς φίλους μας καὶ εὐχόμεθα μὲ υγείαν καὶ εὐτυχίαν νὰ διέλθωμεν τὸ νέον ἔτος.

Τὰ παιδιά ἐπιδεικνύουσι τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον. Ἄλλο ἔχει μικρὸν σιδηροδρομον, ἄλλο μικρὸν ἵππεα, ἄλλο σφαῖραν ἐλαστικὴν, ἄλλο κούκλαν ἢ σάλπιγγα. Παντοῦ χαρὰ καὶ παιγνίδια,

Τὴν παραμονὴν ψάλλομεν τὰ κάλανδα,

82. Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους.

Ἄκουε τὰ παιδιά· καλανδίζουν·
χαρῆς καὶ φωνῆς ἔς τὴν γειτονιά.
Οἱ πίττες ἔς τὰ σπίτια μυρίζουν,
Μᾶς ἦλθε λοιπὸν ἡ πρωτοχρονιά!

ᾠ! πόσα θὰ μ' ἔλθουν παιγνίδια
καὶ ζαχαρωτὰ μὲ τὴ θημωνιά!

Καινούργια θὰ λάβω στολίδια.

Πῶς τὴν ἀγαπῶ τὴν πρωτοχρονιά!
Πλὴν βλέπει μὲ ζήλει ἄπ' τὸ πλάγι
παιδι νηστικό. Ἄχ! τί ἀπονιά!
Ἐγὼ θὰ τοῦ δώσω νὰ φάγη
κι αὐτὸ νὰ χαρῆ τὴν πρωτοχρο-
[νιά!]

83 Μύρμηξ καὶ μέλισσα.

Μίαν ἡμέραν τοῦ χειμῶνος, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχε πέσει
πολλὴ χιὼν, μύρμηξ περιεπλανᾶτο μόνος καὶ ἐζήτηε νὰ εὑρῆ
ὀλίγην τροφήν.

Κατὰ τύχην ἀπήντησε μικρὰν κυβέλην.

Ἡ μέλισσα, ὅτε ἐπλησίασεν ὁ μύρμηξ, τὸν ἠρώτησε τί
ζητεῖ.

Ὁ μύρμηξ ἀνεστέναξε καὶ εἶπεν·

«Ἄχ! καλὴ μου μέλισσα, ὑποφέρω πολὺ. Οἱ σκληροὶ
ἐχθροὶ μου κατέστρεψαν τὴν φωλεάν μου καὶ ἐφόνευσαν τοὺς
συγγενεῖς μου. Ἐγὼ μόνος ἐσώθην καί, ἐπειδὴ δὲν ἔχω ποῦ
νὰ μείνω, περιπλανῶμαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ζητῶ βοήθειαν.
Ὅτε εἶδον τὴν κυβέλην σου, παρηγορήθην καὶ εἶπον· Ἡ μέ-
λισσα εἶναι εὐσπλαγχνὸς καὶ θὰ τὴν συγκινήσωσιν αἱ τόσαι
δυστυχίαι μου. Εὐσπλαγχνίσου με, καλὴ μου μέλισσα, καὶ
μὴ μ' ἀφήσης νὰ ὑποφέρω ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὸ ψῦχος».

Ἡ μέλισσα εὐσπλαγχνίσθη τὸν μύρμηκα καὶ εἶπε πρὸς
αὐτόν·

«Ἡ δυστυχία σου, φίλε μου, πολὺ μὲ συγκινεῖ. Ἐλθέ ἐντός
τῆς κυβέλης μου καὶ φάγε ὅσην τροφήν θέλεις. Ἐχομεν χρέος
νὰ βοηθῶμεν τοὺς πτωχοὺς καὶ δυστυχεῖς, ὅταν εὐτυχωμεν,
διὰ νὰ βοηθῶσι καὶ ἡμᾶς ἄλλοι, ὅταν δὲν ἔχομεν».

84. Ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ.

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐγένε τριάκοντα ἐτῶν, ἦλθεν εἰς τὸν Ἰορδά-
νην ποταμὸν καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου. Ὅτε εἰσῆλθεν
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ὕδωρ, ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοὶ καὶ κατέβη τὸ

Ἄγιον Πνεῦμα ὡς περιστέρᾳ καὶ ἐστάθη ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούσθη φωνὴ λέγουσα· «Οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ».

Τὴν βάπτισιν τοῦ Ἰησοῦ ἐορτάζομεν κατ' ἔτος, 6 Ἰανουαρίου. Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔρχεται εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ ὁ ἱερεὺς καὶ βυθίζει τὸν Σταυρὸν τρεῖς φορές ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο ἀγιάζεται καὶ καλεῖται ἀγιασμός. Ἐκ τοῦ ἁγιασμένου ὕδατος λαμβάνομεν ὄλοι ἐντὸς μιᾶς φιάλης καὶ τὸ φυλάττομεν μὲ προσοχὴν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον τῆς οἰκίας μας. Τὸν ἀγιασμὸν πίνομεν ὡς φάρμακον, ραντίζομεν τὰ κτήματά μας, διὰ νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ πᾶσαν καταστροφὴν.

Τὴν ἐορτὴν ταύτην καλοῦμεν Ἁγία Θεοφάνεια καὶ ἐορτὴν τῶν φάτων.

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀκούομεν νὰ ψάλληται καὶ τὸ ἑξῆς.

«Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου Σου, Κύριε ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερῶθη προσκύνησις. Τοῦ γὰρ γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει Σοι, ἀγαπητόν Σε υἱὸν ὀνομάζουσα. Καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἴδει περιστέρως ἐβέβαιου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφανείς, Χριστέ ὁ Θεός, καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα Σοι».

85. Ἡ πόλις.

Εἰς τὰς πόλεις ὑπάρχουσι πολλαὶ οἰκίαι καὶ κατοικοῦσι πολλοὶ ἄνθρωποι. Αἱ οἰκίαι εἶναι ἐκτισμέναι ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν.

Μεταξὺ τῶν οἰκιῶν εἶναι αἱ ὁδοί. Αἱ ὁδοὶ τῶν πόλεων εἶναι εὐθεῖαι καὶ πλατεῖαι. Εἰς τὰ πλάγια τῶν ὁδῶν εἶναι τὰ πεζοδρόμια.

Εἰς τὰ πεζοδρόμια περιπατοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, εἰς τὴν ὁδὸν διέρχονται αἱ ἀμάξαι, τὰ ἀμάξια καὶ τὰ ζῶα.

Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις αἱ ὁδοὶ ἔχουσιν ὀνόματα, καθὼς ὁδὸς Σωκράτους, ὁδὸς Μιαούλη κ.λ.π., αἱ δὲ οἰκίαι εἶναι ἠριθμημέναι. Εἰς τὰς πόλεις μερικαὶ οἰκίαι χρησιμεύουσιν ὡς ξενοδοχεῖα· ἄλλαι ὡς δημοσῖα καταστήματα, ἄλλαι ὡς φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

Εἰς τὰς πόλεις ὑπάρχουσι καταστήματα, εἰς τὰ ὅποια ἐργάζονται πολλοὶ ἄνθρωποι, καθὼς τὰ ὑφαντουργεῖα, τὰ μεταξουργεῖα, τὰ χαρτοποιεῖα κ.λ.π. Τὰ καταστήματα

ταῦτα καλοῦνται ἐργαστάσια. Ἡ δὲ πόλις εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουσι πολλὰ ἐργαστάσια, λέγεται βιομηχανικὴ πόλις.

Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων ἔχουσι διάφορα ἐπαγγέλματα. Ἄλλοι εἶναι ἔμποροι, ἄλλοι ὑποδηματοποιοί, ἄλλοι δικηγόροι, ἄλλοι ἰατροὶ κ.λ.π.

Ἡ πόλις, ἣ ὁποία εἶναι ἐκτισμένη πλησίον τῆς θαλάσσης, λέγεται παράλιος, ἐκείνη δέ, ἣ ὁποία εἶναι μακρὰν τῆς θαλάσσης, λέγεται μεσόγειος πόλις.

Ἡ Ἑλλάς ἔχει πολλὰς πόλεις. Ἡ ὠραιότερα καὶ μεγαλύτερα πόλις τῆς Ἑλλάδος εἶναι αἱ Ἀθῆναι.

Εἰς τὰς Ἀθῆνας ἔχει τὰ ἀνάκτορά του ὁ βασιλεὺς, ὁ διάδοχος. Ἐκεῖ εἶναι τὰ Ὑπουργεῖα, ἡ Βουλὴ, ὅπου συνέρχονται οἱ βουλευταὶ καὶ ψηφίζουσι τοὺς νόμους, τὸ Πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα ἐμπορικὰ καταστήματα.

86. Ἡ ἐξοχή.

Μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχὴν,
ἐδῶ ἔλατε ὄλοι,
ἐδῶ ἔς τὴν ἐξοχὴν.

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶν' ἡ χαρὰ
εἰς τὰ νερὰ τὰ κρούα,
ἔς τὰ χόρτα τὰ χλωρά.

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κ' ἴσκιος παντοτεινός.

Ἐδῶ ἔλατε ὄλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκειται ἔς τὴν πόλι
μὲ πλούτη ἐξοχὴ.

Ἄγγ. Βλάχος

87. Ἡ εὐσπλαγχνος Ἑλένη.

Ἡ Ἑλένη ἦτο μονογενὴς θυγάτηρ εὐσεβῶν γονέων. Κατὰ τὸν χειμῶνα συνήθριζε μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν τὰ ψυχία τοῦ ἄρτου καὶ τὰ διεσκόρπιζεν εἰς τὴν αὐλήν.

Μερικὰ στροβιλία ἤρχοντο καθ' ἐκάστην πρωΐαν ἐκεῖ καὶ ἔτρωγον τὰ ψυχία ταῦτα.

Οἱ γονεῖς τῆς Ἑλένης ἔχαιρον διὰ τὴν καλὴν προᾶξιν τῆς κόρης των. Μίαν ἡμέραν ὁ πατὴρ ἠρώτησε τὴν Ἑλένην

«Τί κάμνεις αὐτοῦ, κόρη μου ;»

Ἡ Ἑλένη ἀπεκρίθη

«Δὲν βλέπεις, ὦ πάτερ μου : Ὁλη ἡ γῆ εἶναι κεκαλυμμένη ὑπὸ τῆς χιόνος καὶ τοῦ πάγου καὶ τὰ κακόμοιρα τὰ πτηνὰ δὲν εὐρίσκουσι τίποτε νὰ φάωσιν. Ἐγὼ λοιπὸν τρέφω αὐτά, μιμουμένη τοὺς πλουσίους, οἱ ὅποιοι βοηθοῦσι τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους».

«Ἡ πράξις σου, κόρη μου, εἶναι πολὺ καλὴ», εἶπεν ὁ πατήρ, «ἐξακολούθει νὰ εἶσαι εὐσπλαγγνος καὶ ἐλεήμων καὶ ὁ Θεὸς θέλει σὲ ἀνταμείψει».

88. Τὰ ὄρη.

Ἡ γῆ δὲν εἶναι παντοῦ κατασκευασμένη κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Εἰς ἄλλα μέρη εἶναι ὀμαλὴ (πεδιάς) καὶ εἰς ἄλλα ἔχει μικρὰ ἢ μεγάλα ὑψώματα.

Τὰ μικρὰ ὑψώματα τῆς γῆς ὀνομάζονται λόφοι. Τὰ μεγάλα ὑψώματα τῆς γῆς ὀνομάζονται ὄρη.

Τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ ὄρους καὶ τοῦ λόφου λέγεται κορυφή, ἢ ἀρχὴ πρόποδες καὶ τὰ πλάγια κλιτύες.

Εἰς τὰ ὄρη ἔχουμεν δώσει ὀνόματα· τοῦτο τὸ ὄρος ὀνομάζεται Ὑμηττός, τὸ ἄλλο Ὀλυμπος κ.λ.π. Ὅταν πολλὰ ὄρη εὐρίσκωνται εἰς τὴν αὐτὴν σειρὰν, ἀποτελοῦσιν ὄροσειρὰν.

Αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρέων εἶναι χιονοσκοπεῖς κατὰ τὸν χειμῶνα, τῶν δὲ ὑψηλοτέρων εἶναι χιονοσκοπεῖς πάντοτε.

Πολλὰ ὄρη εἶναι κατάρυτα ἀπὸ ἐλάτας, πεύκας, κέδρους, πρίνους, δρυς καὶ ἄλλα δένδρα. Τὰ ὄρη ταῦτα λέγονται δασώδη. Ἄλλα εἶναι γυμνά.

Πόσον ὠραία εἶναι τὰ δασώδη ὄρη καὶ πόσον ἀσχημα τὰ γυμνά!

Εἰς τὰ δασώδη ὄρη ζῶσι καὶ διάφορα ἄγρια θηρία, λέοντες, ἄρκτοι, λύκοι, τίγρεις καὶ ἄλλα ζῶα.

Εἰς τὰ ὄρη εὐρίσκουσι τροφήν τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἰγες καὶ μᾶς δίδουσι νόστιμον γάλα.

Ἀπὸ μερικὰ ὄρη ἐξάγομεν μάρμαρα, ἀπὸ ἄλλα ἐξάγομεν χῶμα, τὸ ὁποῖον περιέχει μολυβδον, σίδηρον (Λαύρειον).

Ἀπὸ τῆς κορυφῆς πολλῶν ὄρέων ἐξέρχονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φλόγες, καπνός, τέφρα καὶ ἄλλαι ὕλαι. Τὰ ὄρη ταῦτα λέγονται ἠραιστέια.

Ἡ πατρίς μας ἔχει πολλά καὶ πολὺ ὑψηλὰ ὄρη.

Ἡ χώρα, ἡ ὁποία ἔχει πολλὰ ὄρη, λέγεται ὄρεινή.

Εἰς τὰ ὄρη κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα κάμνει ὕψος πολὺ,
κατὰ δὲ τὸ θέρος ἐκ τῶν ὀρέων πνέει αἶθρ δροσερὸς καὶ ὑγιεινός.

89. Ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς.

Πατρίς εἶναι ἡ πόλις ἢ τὸ χωρίον, ὅπου ἐγεννήθημεν καὶ ἀνετράφημεν. εἶναι ὁ τόπος, ὅπου ἐγεννήθησαν οἱ γονεῖς μας, οἱ συγγενεῖς μας καὶ οἱ πρῶτοι φίλοι μας.

Πόσον ἀγαπητὴ εἶναι ἡ πατρίς! Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγωμεν, ὅσον καὶ ἂν εὐτυχοῦμεν, ὄνοῦς μας καὶ ἡ καρδιά μας εἶναι εἰς τὸ χωρίον ἢ εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἐγεννήθημεν. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐλθῶμεν νὰ ἴδωμεν τοὺς γονεῖς μας, τοὺς γείτονάς μας καὶ τοὺς συγγενεῖς μας. Ἐπιθυμοῦμεν τὴν εὐτυχίαν τῆς πατρίδος μας καὶ ὅσον δυνάμεθα συνεισφέρωμεν, διὰ νὰ γίνῃ κοινόν τι ἔργον, σχολεῖον, ἐκκλησία, ὁδοὶ κ.λ.π.

Ὅταν εὐεργετῶμεν ἓνα ἄνθρωπον, αἰσθανόμεθα χαρὰν. Πόσον πρέπει νὰ χαίρωμεν, ὅταν εὐεργετῶμεν ὁλοκλήρον χωρίον ἢ πόλιν!

Ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς μας καλεῖται ἰδιαιτέρα πατρίς.

90. Ἡ ἀνάμνησις τῆς πατρίδος.

Ἐδῶ ἔπισω εἰς τὴν κοιλάδα
ἓνα ποταμάκι τρέχει,
τῶν ἀγρῶν τὴν πρασινάδα
τὸ νερὸ του δροσοβρέχει
καὶ μὲ γλυκὰ μουρμουρίζει
καὶ κατακυλᾷ ἡσύχως
ὁ γλυκός του ὄμως ἦχος
τὴν καρδιά μου δὲν γεμίζει

Ἔ! ποῦ εἶσαι, ποταμάκι,
πῶς τρέχεις εἰς τὸ χωριὸ μου,
ὅταν ἤμουναι παιδάκι;
ποταμάκι ἀγαπητό μου!
Ἄχ! τὰ δένδρα ἐκεῖνα ποῦναι
ποῦ σκιάζουσι τὰ νερά σου,
ποῦ τὰν δρόνια ποῦ λαλοῦνε
βράδῳ, βράδῳ εἰς τὴν δροσιὰ σου;

Τέτοια δένδρα κι ἄλλοῦ ἔχει,
κελαδοῦν κι ἄλλοῦ πουλάκια,
ποταμάκι κι ἄλλοῦ τρέχει
καὶ κυλᾷ τὰ πετραδάκια.
Πλὴν τὰ μάτια τὰ δικά μου
ἀφ' οὗ εἶμαι εἰς γῆν ξένη,
τίποτε δὲν τὰ εὐφραίνει...
ἔμαράθηκε ἡ καρδιά μου.

91. Ἡ Ἑλλάς.

Ἡ Ἑλλάς εἶναι δοξασμένη χώρα. Ἐδῶ ἐγεννήθη ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Μιλιτιάδης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Κανάρης, ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ἄλλοι ἐνδοξοὶ ἄνδρες.

Εἰς τὴν πατρίδα μας γίνονται πολλὰ καὶ ὠραῖα προϊόντα. σταφίδες, σύκα, λεμόνια, πορτοκάλια, ἐλαῖαι, βάμβαξ, σήσαμον καὶ ἄλλα.

Διὰ νὰ εὐτυχήσῃ ἡ πατρίς μας, πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν αὐτὴν ὅπως τὴν οικογένειάν μας. Ὅπως ὀργιζόμεθα, ὅταν ὑβρίζῃ τις τὴν οικογένειάν μας, τοιοῦτοτρόπως δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπωμεν εἰς κανένα νὰ ὑβρίζῃ τὴν πατρίδα μας.

Τὸν φίλον τῆς Ἑλλάδος νὰ τὸν θεωρῶμεν καὶ φίλον ἰδικόν μας, καὶ τὸν ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος νὰ θεωρῶμεν καὶ ἐχθρὸν ἰδικόν μας.

Ὅστις ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του λέγεται φιλόπατρις καὶ ὅστις δὲν τὴν ἀγαπᾷ λέγεται ἀφιλόπατρις.

Ὁ φιλόπατρις χύνει καὶ αὐτὸ τὸ αἷμά του χάριν τῆς πατρίδος καὶ μένει τὸ ὄνομά του ἀθάνατον.

Πόσον ἐπιθυμῶ νὰ γίνω ἱκανὸς νὰ δοξάσω τὴν πατρίδα μου καὶ τὸ ὄνομά μου!

92. Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος.

Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου,
Ἡ τέρψις τῆς ψυχῆς μου,
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

Μακρὰν σου πῶς νὰ ζήσω;
πῶς νὰ σὲ λησμονήσω;
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

Πρὸς σέ, πατρίς, λατρεῖαν
θὰ ἔχω αἰώνιαν.
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

Ἑλλὰς τὸ καύχημά μου
καὶ δόξα καὶ χαρὰ μου.
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

Ἄλ. Κατακουζηνός.

93. Ὁ νεαρὸς στρατιώτης.

Μητέρα, δός μοι μιὰ εὐχή,
κ' εἶλα νὰ σε φιλήσω,
μισεύω αὔριον ταχὺ,
καὶ πάω νὰ πολεμήσω.

Θὰ πᾶμε ὅλα τὰ παιδιὰ.
ὅλα μὲ μιὰν ἐλπίδα,
γιατ' ἔχομ' ὅλα μιὰ καρδιά
καὶ ὅλα μιὰ πατρίδα.

Μὴν κλαῖς καὶ μὲ κρατεῖς σφιζὲ
εἰς τὴν γλυκεῖά σου ἀγκάλῃ.
εἶν' ἡ εἰρή σου φυλαχτὸ
καὶ θάρσθω ἴσσω πάλι.

Φέρ' τοῦ πατέρα τὸ σπαθί,
'ποῦ κρέμεται ἐκεῖ ἄνω,
ἡ μέση μου νὰ τὸ ζωσθῆ,
μαζί του ν' ἀποθάνω.

Ἄγγ. Βλάχος.

94. Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς.

Ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἦσαν στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων. Οἱ δύο οὗτοι ἐφρόντιζον διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος των, ἀλλὰ μεταξύ των ἦσαν ἐχθροί.

Συνέβη ὅμως νὰ ἔλθωσι μὲ πολὺν στρατὸν οἱ Πέρσαι, ἵνα ὑποδουλώσωσι τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Ἀριστείδης ἀμέσως, ὡς ἔμαθε τοῦτο, ἦλθε πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὸ εἶπε· «Θεμιστόκλειε, ἡ πατρίς μας κινδυνεύει, πρέπει λοιπὸν ἡμεῖς νὰ ἀφήσωμεν τὴν ἐχθραν, νὰ συμφιλιωθῶμεν καὶ νὰ φροντίσωμεν, ὅσον δυνάμεθα, νὰ σώσωμεν τὴν πατρίδα μας ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς».

Ὁ Θεμιστοκλῆς ἠγχαριστήθη πολὺ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀριστείδου καὶ εἶπεν· «Ἀριστείδη, καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ εἴμεθα ἡγαπημένοι, διότι αὐτὸ εἶναι τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος μας».

Οἱ στρατηγοὶ ἐλησμόνησαν τὴν μεταξύ των ἐχθραν χάριν τῆς πατρίδος καὶ οὕτως ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς ἐξεδίωξαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

95. Τὰ φυτά.

Ἡ ροδῆ, ἡ συκῆ, τὸ ἴον καὶ, ὅσα φύονται ἐπὶ τῆς γῆς λέγονται φυτά.

Μερικὰ φυτὰ καλοῦνται δένδρα, ὡς ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ καρυδιά, ἡ πλατάνος καὶ ἄλλα. Τὰ δένδρα ἔχουσι κορμὸν καὶ πολλοὺς κλάδους.

Ἄλλα φυτὰ λέγονται θάμνοι, καθὼς ἡ βάτος, ἡ τριανταφυλλέα, τὸ δενδρολίθανον καὶ ἄλλα. Καὶ μερικὰ, καθὼς τὸ ραδίκι, τὸ μαρούλι καὶ τὰ πολὺ μικρὰ χόρτα, λέγονται πόαι ἢ λαχανικά.

Ἀπὸ τοῦ κορμοῦ τῶν φυτῶν φύονται οἱ κλάδοι καὶ ἀπὸ τοὺς κλάδους τὰ φύλλα.

Τὰ φύλλα τῶν περισσοτέρων φυτῶν πίπτουσι κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ κατὰ τὴν ἀνοιξὴν φύονται νέα καὶ μερικῶν διατηροῦνται πάντοτε, καθὼς τῆς ἐλαίας, τῆς πεύκης καὶ τῆς κυπαρίσσου.

Τὰ φύλλα χρησιμεύουσι εἰς τὰ φυτά, διὰ νὰ ἀναπνεύσιν. Εἶναι οἱ πνεύμονες τῶν φυτῶν.

Πόσον ὠραία εἶναι τὰ δένδρα, ὅταν ἔχωσι τὰ φύλλα τῶν, καὶ πόσον ἀσχημα, ὅταν εἶναι γυμνά.

Ἀπὸ τοῦς κλάδους φύονται τὰ ἀνθή καὶ ἀπὸ τὰ ἀνθή γίνονται οἱ καρποί.

Τὰ δένδρα, τὰ ὅποια φέρουσι καρπούς, λέγονται καρποφόρα, καὶ ὅσα δὲν φέρουσι καρπούς λέγονται ἀκαρπα.

Τὰ φυτά εἶναι χρησιμώτατα. Ἄνευ τῶν φυτῶν οὐδὲν ζῶον δύναται νὰ ζήσῃ. Ἐκ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων κόπτομεν ξύλα διὰ τὰς οἰκίας, κατασκευάζομεν αἰμάξας, πλάϊα καὶ ἐπιπλα καὶ διάφορα ἄλλα χρήσιμα πράγματα. Ἐκ τῶν καρπῶν πολλῶν φυτῶν τρεφομεθα, καθὼς τοῦ σίτου, τῶν γεωμήλων, τῶν κυάμων, τῶν μήλων καὶ ἄλλων. Τὰ δὲ φύλλα χρησιμεύουσιν, ἄλλα μὲν πρὸς τὴν τροφήν ἡμῶν, ἄλλα δὲ πρὸς τροφήν τῶν ζῶων.

Μερικὰ φυτὰ χρησιμεύουσιν ὡς φάρμακον, καθὼς ἡ δενδρομολόγη, ἡ ἀφροξυλέα, τὰ καρυδοφύλλα καὶ ἄλλα.

96. Ἡ μηλέα.

Τὰ πράσινα φύλλα,
τὰ κόκκινα μῆλα
μ' ἀρέσουν πολύ.

Ὁραία, ὠραία
σὲ βλέπω, μηλέα.
τοῦ κήπου στολή.

Μικρός, πῶς νὰ φθάσω
καὶ μῆλα νὰ πιάσω
ἐκεῖ ἔς τὰ κλαδιά :

Χαρὰ εἰς ἐμένα,
ὄν μ' ἔπεφτεν ἕνα
ἐδῶ ἔς τὴν ποδιά.

*Α2.- Κατακουζινός

97. Ἡ ἔνωσις εἶναι δύναμις.

Ἐργασίαν τινα ἐκτελοῦμεν εὐκολώτερον μὲ τὰς δύο χεῖρας μας ἢ μὲ τὴν μίαν.

Ἐπίσης πολλοὶ ἄνθρωποι κατορθώνουσιν ἔργον τι εὐκολώτερον ἢ ὀλίγοι.

Δέσμη ράβδων ἀδύνατον νὰ θραύσῃ εἰς ἄνθρωπος, μίαν μίαν ράβδον ὅμως θραύει εὐκολώτατα καὶ ἓν παιδίον.

Ὅταν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς εἶναι ἠγαπημένοι καὶ ἠνωμένοι, ἔχουσι δύναμιν, ὥστε ὅλοι νὰ εὐτυχῶσι, διότι ὁ εἰς θὰ βοηθῇ τὸν ἄλλον.

Ὅμοιος, ὅταν οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου ἢ μιᾶς πόλεως καὶ ὅλου τοῦ ἔθνους εἶναι ἠνωμένοι καὶ ἠγαπημένοι, ἔχουσι δύναμιν, ὥστε καταβάλλουσιν εὐκόλως κοινὸν ἐχθρόν.

Διότι οἱ Ἕλληνας ἦσαν ἠνωμένοι, ἐνίκησαν τοὺς Τούρκους καὶ ἠλευθέρωσαν τὴν πατρίδα μας.

Μὴ λησμονῆτε λοιπόν, παιδιά, ὅτι ἡένωσις εἶναι δύναμις.

98. Ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.

Ἐνῶ μίαν ἡμέραν εἰσήρχετο ὁ Ἰησοῦς μετὰ τοὺς μαθητὰς του εἰς μίαν μικρὰν πόλιν, συνήντησε μίαν κηδεῖαν. Ὁ νεκρὸς ἦτο υἱὸς μονογενῆς πτωχῆς χήρας. Ἡ δυστυχῆς μήτηρ ἤρχετο ὀπισθεν τοῦ φερέτρου θρηνοῦσα. Ὁ Ἰησοῦς εὐσπλαγχνίσθη τὴν πτωχὴν γυναῖκα καὶ διέταξε τοὺς φέροντας τὸ φέρετρον νὰ σταθῶσιν. Ἐκεῖνοι δὲ ἀμέσως ὑπήκουσαν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου.

Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν νέον· «Νεανία, ἐγέρθητι» καὶ ὁ νέος, ὡς νὰ ἐκοιμᾶτο, ἐξύπνησε καὶ ἠγέρθη.

Ὁ Ἰησοῦς διέταξε καὶ ἔλυσαν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας· καὶ ὁ νέος περιπατῶν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἡ μήτηρ καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν καὶ ἐπίστευσαν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εὐσπλαγχνος καὶ παντοδύναμος.

99. Ὁ ἀμαξηλάτης.

Εἰς ἀμαξηλάτης ὠδήγει τὴν ἀμαξάν του ἐκ τινος χωρίου εἰς τὴν πόλιν. Καθ' ὁδόν, ἐξ ἀπροσεξίας του, ἡ ἀμαξα ἐπέσεν ἐντὸς μικροῦ λάκκου.

Ὁ ἀμαξηλάτης μετ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἀμάξης καὶ παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ τοῦ ἐξαγάγῃ τὴν ἀμαξάν! Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ εἰς γέρον. Ὁ γέρον, ἀφοῦ εἶδε ταῦτα, εἶπε :

«Καλέ μου ἄνθρωπε, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πεοιμένεις
 νὰ ἐξαγάγῃς τὴν ἄμαξαν: Προσπάθησον μὲ ὄλην σου τὴν δύ-
 ναμιν καὶ τότε θὰ σὲ βοηθήσῃ ὁ Θεός. Μὴ πεοιμένης νὰ
 ἐξέλθῃ μόνῃ της. Ὁ Θεὸς δὲν βοηθεῖ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ
 ὁποῖοι μὲ ἐσταυρωμένους τὰς χεῖρας ζητοῦσι τὴν βοήθειάν του.
 «Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει», ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας».

100. Ἡ ἀνοιξις.

Ἡ χιὼν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς πεδιάδας δὲν ὑπάρ-
 χει πλέον. Μόνον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρεων εὐρί-
 σκεται ὀλίγη ἀκόμη. Ἡ ἡμέρα γίνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον
 μεγαλυτέρα καὶ ὁ ἥλιος θερμότερος. Δὲν πνέει πλέον ψυχρὸς
 βορρᾶς. Ἡ γῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καλύπτεται μὲ γλόχῃ. Εἰς
 τοὺς κλάδους τῶν φύονται τὰ νέα φύλλα καὶ οἱ κῆποι, οἱ
 λειμῶνες, τὰ ὄρη καὶ αἱ πεδιάδες στολίζονται μὲ ὠραῖα καὶ
 εὐώδη ἄνθη. Αἱ χελιδόνες, οἱ κόσσυφοι καὶ τὰ ἄλλα ὠδικὰ
 πτηνὰ ἐπέστρεψαν καὶ μὲ πολλὴν χαρὰν πετώσιν ἀπὸ κλά-
 δου εἰς κλάδον καὶ κελαδοῦσι γλυκύτατα.

Τὰ ἀρνάκια βόσκουσιν εἰς τὰ λιβάδια καὶ παίζουσιν. Οἱ
 ἄνθρωποι μικροὶ καὶ μεγάλοι ἐξέρχονται εἰς τὴν ἐξοχὴν. Τὰ
 παιδία γελῶσι. πηδῶσι, ψάλλουσι, κόπτουσιν ἄνθη καὶ κά-
 μνουσιν ἀνθοδέσμας.

Παρήλθεν ὁ χειμὼν καὶ ἡ γλυκεῖα ἀνοιξις.

Ἄνοιξιν ἔχομεν τοὺς μῆνας Μάρτιον, Ἀπρίλιον καὶ
 Μάϊον.

101. Ὁ ἀποχαιρετισμὸς τοῦ χειμῶνος.

Μ' ἀνοιξιάτικα λουλούδια,
 Μυρωμένα, δροσερά.
 Μὲ παιγνίδια, μὲ τραγούδια,
 Μὲ φωνὲς καὶ μὲ χαρά,
 Τὸν λευκόμαλλον χειμῶνα
 Ἄς τὸν διώξωμεν καὶ πάλι /
 Καὶ καθεῖς μας ἄς τοῦ ψάλλῃ.
 «Σ τὸ καλό, γεροχειμῶνα,
 Ἄς τὸ καλό».

Τοῦ Μαρτιοῦ τὰ χελιδόνια
 Μὲ τὰ μαῦρα τὰ φτερά
 Ἦλθαν κ' ἔδιωξαν τὰ χιόνια
 Καὶ μᾶς φέρουν ζωηρά
 Τόσα γιούλια, τόσα ρόδα,
 Καὶ τῆς αὔρας ἡ πνοὴ
 Ξαναφέρει τὴν ζωὴ.
 «Σ τὸ καλό, γεροχειμῶνα,
 Ἄς τὸ καλό».

Οἱ ἄγροὶ ὅλοι φοροῦνε
Καταπράσινη στολή
Καὶ ᾿ς τοὺς κήπους ποῦ ἀνθοῦν·
Κελαδεῖ κάθε πουλί.
᾿Ολ᾿ ἡ φύσις λουλουδιάζει
Καὶ φωνάζουν τὰ παιδιὰ
Μὲ χροῦμένη καρδιά.
« ᾿Σ τὸ καλὸ γεροχειμῶνα,
᾿Σ τὸ καλό ».

Κι ὅταν θὰ γαρίσης πάλι,
᾿Αν καὶ γέρος θὰ χαρῆς,
Γιατὶ ἴσως πειὸ μεγάλη,
Τὴν Ἑλλάδα μας θὰ βρῆς.
Τώρα ὁμως, κὺρ χειμῶνα,
Σῦρε, σῦρε ᾿ς τὴ δουλειά σου
Γιατὶ ᾿πέρασε ἡ σειρά σου.
« ᾿Σ τὸ καλὸ γεροχειμῶνα,
᾿Σ τὸ καλό ».

Ἱ. Πολέμης.

102. Ἡ κυρὰ τῶν προβάτων.

Ἐν πρόβατον ἐκουρεύετο κατὰ πρώτην φορὰν τὸ ἔαρ.
Ἄφ' οὗ δὲ ἐκουρεύθη, ἤρχισε νὰ τρέμη, διότι ἐκούωνεν.
Ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι τὸ πρόβατον ἐκούωνε καὶ ἔστειλε θερμὸν
ἥλιον καὶ τὸ πρόβατον ἔγινε πάλιν ζωηρὸν καὶ εὐθυμον,
διότι ἐθερμάνθη.

Ἡ κυρὰ τοῦ προβάτου εἶχεν ἓν μικρὸν παιδίον. Τὸ παι-
δίον, ἐν ὄσφ ἦτο τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος, ἦτο εὐθυμον. Ὅτε ὁμως
ἤλθεν ὁ χειμῶν, τὸ παιδίον ἔχασε τὴν εὐθυμίαν του, διότι
ἐκούωνε. Τότε ἡ μήτηρ ἔπλεξεν ἐκ τῶν μαλλίων τοῦ προβάτου
θερμὸν ἐπανωφόριον διὰ τὸ παιδίον της. Τὸ παιδίον ἠῤῥα-
οῖσται τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐχάρισε τὸ πρόβατον, τὸ ὁποῖον
δίδει τόσον θερμὸν καὶ μαλακὸν μαλλίον.

Ἄλλὰ πῶς ἐπέρασε τὸ πρόβατον τὸν χειμῶνα, ἀφ' οὗ τοῦ
ἐκούρευσε ὁ ποιμὴν τὰ μαλλία :

Πάλιν ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἐφρόντισε δι' αὐτὸ καὶ ἐφύτρωσαν
πὶ τοῦ σώματός του νέα μαλλία.

103. Θεοῦ παρουσία.

Θεὸς ὑπάρχει εἰς οὐρανοὺς
προστάτης τῶν ἀνθρώπων
καὶ ἡ καρδιά καὶ ὁ νοῦς
τὸν βλέπ' εἰς πάντα τόπον.

104. Τὰ ἀποδημητικὰ πτηνά.

Ἡ χελιδὼν, ὁ κόκκυξ καὶ ἄλλα τινὰ πτηνὰ τοὺς ἕξ μῆνας.

τοῦ ἔτους μένουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς ἄλλους ἕξ μεταβαίνουνσιν εἰς ἄλλους τόπους.

Τὰ πτηνὰ ταῦτα λέγονται ἀποδημητικά. Τὰ ἀποδημητικὰ πτηνὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου συναθροίζονται πολλὰ ὁμοῦ καὶ ἀναχωροῦσι δι' ἄλλους τόπους θερμότερους, ὅπου εὐρίσκουσιν ἔντομα καὶ τρώγουσι. Μένουσιν ἐκεῖ τὸ φθινοπώρον καὶ τὸν χειμῶνα· κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως ἀφίνοῦσι τοὺς τόπους ἐκείνους καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὴν πατρίδα μας εὐρίσκουσι κατάλληλον τόπον καὶ ἀρχίζουσι νὰ κατασκευάσωσι τὰς φωλεάς των.

Οἱ κῆποι, τὰ δάση καὶ τὰ ὄρη ἀντηχοῦσιν ἀπὸ τὸ κελάδημα τῶν ὀδικῶν πτηνῶν.

Τὰ στρουθία, οἱ ἀετοί, οἱ κόρακες, αἱ πέρδικες καὶ ὅσα ἄλλα πτηνὰ μένουσιν εἰς τὴν πατρίδα μας κατὰ τὸν χειμῶνα, λέγονται ἐνδημικὰ πτηνὰ.

Τὰ ἐνδημικὰ πτηνὰ κατὰ τὸν χειμῶνα ἀφίνοῦσι τὰ ὄρη καὶ καταβαίνουνσιν εἰς τὰς πεδιάδας. Ὅταν λίπτη χιών, κρύπτονται εἰς τοὺς κλάδους τῶν θάμνων καὶ εἰς τὰς ὀπὰς τῶν τοίχων.

103. Η φωλεα.

Τὸ πουλάκι ὄλο χαρὰ
Μὲ τὰ πλουμιστὰ πτερά του,
Μὲ τραγούδια λιγυρὰ
Κτίζει, κτίζει τὴ φωλιά του.

Μὲ ἀγάπη, μὲ στοργή
Πάντ' ἀκούραστο δουλεύει
Καὶ ἔσπνᾶει ἀγῆ, ἀγῆ
Κι ἄχυρα ψιλὰ μαζεύει.

Τρέχει μιὰ καὶ τὸ κολλᾷ
Γύρω, γύρω ἔς τὴ φωλιά του
Καὶ μὲ ἄσματα τρελλὰ
Ξαναοχτίζει τὴ δουλειά του.

«Πές μου, εἴμορφο πουλί,
Τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ εἰσιμάξεις;
Καὶ γιατί τόσο πολὺ
'Ὅλ' ἡμέρα κοπιᾶξεις;».

«Γιατὶ πρὶν νὰ γεννηθῆς
Εἰς τὸν κόσμ' αὐτόν, στοχάσου,
Μία κούνια παρευθὺς
Σοῦ εἰσίμασ' ἢ μαμά σου.

«Κ' ἐγὼ τώρα μὲ χαρὰ
Γὴν φωλίτσα μου θὰ κτίσω
Κ' ἐκεῖ μέσα τὰ μικρὰ
Τὰ παιδιὰ μου θὰ γενήσω».

ἦ. Πολέμης.

106. Ἡ ἀληθής φιλία.

Ὁ Ἰωάννης, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἦσαν συμμαθηταὶ καὶ φίλοι πιστοί. Ἐάν ὁ εἰς εἶχε γλύκισμα τι ἢ ἄλλο πρᾶγμα, ἐφύλαττε καὶ τὸ μερίδιον τῶν ἄλλων δύο. Ἐάν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐγνώριζε καλῶς τὸ μάθημα, οἱ ἄλλοι δύο τὸν ἐβοήθουν νὰ τὸ μάθῃ καλῶς. Εἰς τὸ σχολεῖον ἦσαν οἱ ἐπιμελέστεροι καὶ πολὺ ἤσυχαι· ὁ διδάσκαλος οὐδέποτε τοὺς ἐπέπληξε δι' ἀνησυχίαν τινὰ ἢ δι' ἀμέλειαν.

Συνέβη νὰ ἀσθενήσῃ ὁ Φίλιππος. Ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Ἰωάννης ἐλυπήθησαν πάρα πολὺ. Καθ' ἐκάστην ἡμέραν μετὰ τὸ μάθημα ἤρχοντο καὶ ἐκάθηντο πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς φίλου των· κάποτε δὲ ἔφερον πρὸς αὐτὸν καὶ δῶρόν τι. Ἐλέγον δὲ πρὸς αὐτὸν νὰ μὴ στενοχωρῆται διὰ τὰ μαθήματα καὶ αὐτοὶ θὰ τὸν βοηθήσωσι νὰ συμπληρώσῃ τὰς ἐλλείψεις του.

Ὁ Φίλιππος ἠγάριστεῖτο πολὺ διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν φίλων του.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐγένεν ἐντελῶς ὑγιής ὁ Φίλιππος καὶ ἐπανέλαβε τὰ μαθήματά του.

Ὁ διδάσκαλος ἔμαθε τὴν ἀληθῆ φιλίαν τῶν τριῶν παιδίων καὶ ἠγάριστη ἰσχυρὰ. «Σᾶς ἐπαινῶ, παιδιὰ μου, διὰ τὴν εὐλικρινῆ φιλίαν σας καὶ σᾶς εὐχομαι νὰ διατηρήσητε τὴν φιλίαν σας καὶ μεγάλοι, διότι ὅπου εὔρες φίλον πιστὸν εὔρες μεγάλον θησαυρόν».

107. Φίλος ἀπιστος.

Ὁ Γεώργιος ἐνόμιζε τὸν Κωνσταντῖνον φίλον εὐλικρινῆ.

Ὅτε μίαν ἡμέραν ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ μίαν ἄλλην πόλιν, ἀπεχαιρέτισε τὸν Κωνσταντῖνον καὶ πρᾶξε πρὸς αὐτὸν ἕνα πολύτιμον δακτύλιον πρὸς φύλαξιν.

Μετὰ τρία ἔτη ἐπανῆλθεν ὁ Γεώργιος καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Κωνσταντῖνου τὸν δακτύλιον. Ὁ Κωνσταντῖνος ὁμοῦς ἠρνεῖτο νὰ τὸν ἐπιστρέψῃ καὶ ἔλεγεν ὅτι δὲν τῷ ἔδωκε ποτὲ κενά δακτύλιον.

Ὁ Γεώργιος μὲ πολλὴν του λύπην ἔφερε τὸν φίλον του εἰς τὸ Δικαστήριον.

Τὴν ἡμέραν τῆς δίκης παρουσιάσθησαν καὶ οἱ δύο εἰς τὸν

δικαστήν. Ὁ Γεώργιος εἶπε· «Πρὸ τριῶν ἐτῶν, κύριε δικαστά, παρέδωκα πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον εἰλικρινῆ φίλον, ἓνα ἀδαμάντινον δακτύλιον, διὰ νὰ μοῦ τὸν φυλάξῃ, ἀλλὰ τώρα ἀρνεῖται νὰ μοῦ τὸν ἐπιστρέψῃ».

Ὁ δικαστὴς ἠρώτησε τὸν Γεώργιον ἂν ἦτο καὶ ἄλλος παρὼν, ὅτε ἔδωκε τὸν δακτύλιον, πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον.

«Ὅχι», ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος, «μόνον μία γηραιὰ πλάτανος, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν ἐνηγγαλίσθημεν πρὶν ἀποχωρισθῶμεν».

«Ὁρκίζομαι ὅτι οὔτε τὴν πλάτανον οὔτε τὸν δακτύλιον γνωρίζω», εἶπεν ὁ Κωνσταντῖνος.

Τότε λέγει ὁ δικαστὴς πρὸς τὸν Γεώργιον «Ὑπαγε καὶ φέρε μου ἓνα κλάδον ἐκ τῆς πλατάνου ἐκείνης».

Ὀλίγην ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Γεωργίου εἶπε πάλιν ὁ δικαστὴς· «Ὁ Γεώργιος ἐβράδυνε πολὺ νὰ ἐπιστρέψῃ. Διατί ἐβράδυνε τόσον; Κωνσταντῖνε, ἄνοιξον τὸ παράθυρον καὶ παρατήρησον ἂν ἔρχεται».

«Κύριε», εἶπεν ὁ Κωνσταντῖνος, «ἡ πλάτανος εἶναι πολὺ μακρὰν καὶ θὰ βραδύνη νὰ ἐπιστρέψῃ».

«Ἀνεκαλύφθης μόνος σου· δὲν χρησιμεύουν μάρτυρες. Σὺ δὲν εἶπες πρὸ ὀλίγου ὅτι δὲν γνωρίζεις οὔτε τὴν πλάτανον οὔτε τὸν δακτύλιον; Τώρα πῶς λέγεις ὅτι ἡ πλάτανος εἶναι πολὺ μακρὰν; Ἄφ' οὗ γνωρίζεις τὴν πλάτανον, θὰ γνωρίζεις καὶ τὸν δακτύλιον.

Ὁ δὲ δικαστὴς ἐτιμώρησε αὐτὸν μὲ φυλάκισιν δύο ἐτῶν.

— Ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὸν κλέφτην, ἀγαπᾷ καὶ τὸν νοικοκύρη».

— Τὸ πονηρὸ πουλὶ πιάνεται καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ ποδάρια».

108 Ὁ πλεονέκτης αἰγοβοσκός.

Μίαν ἡμέραν τοῦ χειμῶνος εἰς αἰγοβοσκὸς ὠδήγησε τὰς αἰγὰς του εἰς τὸ ἄρος πρὸς βοσκήν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ καιρὸς ἐχειροτέρευσε καὶ ἤρχισε νὰ πίπτῃ χιὼν. Ὁ βοσκὸς ὠδήγησε τὰς αἰγὰς του εἰς τὸ σπήλαιον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐκεῖ πλησίον, ἐντὸς δὲ τοῦ σπηλαίου ἦσαν πολλαὶ ἄγριαι αἰγες. Ὁ βοσκός, καθὼς εἶδεν ὅτι αἱ ἄγριαι αἰγες ἦσαν περισσότεραι καὶ μεγαλύτεραι, ἀφῆκε τὰς ἰδικὰς του καὶ περιποιεῖτο τὰς αἰγίας.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐκαλυτέρευεν ὁ καιρός, ὁ ἥλιος ἦτο θερμὸς καὶ ἡ χιών δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ ὄρος. Αἱ ἀγριαὶ αἰγες ἐξῆλθον τοῦ σπηλαίου καὶ δισκορπίσθησαν εἰς τὰ ὄρη.

Ὁ αἰγούβασκος προσεπάθησε νὰ κρατήσῃ αὐτάς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη. Περίλυπος ἐπέστρεψεν εἰς τὰς ἡμέρους, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά, διότι ὄλαι ἦσαν νεκραὶ ἐκ τῆς πείνης.

— Ὅποιος κυνηγᾷ πολλοὺς λαγούς, δὲν πιάνει κανένα.

109. Γυνὴ καὶ ὄρνις.

Γυνὴ τις εἶχε μίαν ὄρνιθα, ἣ ὅποια ἐγέννα ἐν ῥών καθ' ἡμέραν.

Ἡ γυνὴ δὲν ἠγάριστεῖτο εἰς τὸ ἐν ῥών ἐνόμιζεν ὅτι, ἂν ρίψῃ εἰς τὴν ὄρνιθα περισσοτέραν τροφήν, θὰ γεννᾷ αὐτὴ δύο ῥά καθ' ἑκάστην.

Ἄλλ' ἡ ὄρνις ἐπαχύνθη τόσον πολὺ ἐκ τῆς πολλῆς τροφῆς, ὥστε δὲν ἐγέννα οὔτε ἐν ῥών.

— Ὅποιος θέλει τὸ πολὺ, χάνει καὶ τὸ ἄλλο.

110 Ἀηδῶν καὶ ἰέραξ.

Μία ἀηδῶν ἐκάθητο ἐπὶ τινος δένδρου καὶ ἐκελάδει. Τὴν στιγμήν αὐτὴν διήρχετο ὅπ' ἐκεῖ εἰς ἰέραξ, ὁ ὁποῖος ᾤρησε καὶ συνέλαβε τὴν ἀηδόνα.

Ἡ ἀηδῶν παρεκάλει τὸν ἰέρακα νὰ τῆς χαρίσῃ τὴν ζωὴν. «Ἐγὼ εἶμαι πολὺ μικρὸν πτηνὸν καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χορτασθῆς. Καλὸν εἶναι νὰ συλλάβῃς κανὲν μεγαλύτερον πτηνὸν καὶ ὄχι ἐμέ».

«Θὰ εἶμαι πολὺ ἀνόητος», εἶπεν ὁ ἰέραξ, «ἐὰν ἀφήσω τὴν ὀλίγην τροφήν, τὴν ὅποιαν ἔχω βεβαίαν, καὶ νὰ ζητῶ ἄλλην, τὴν ὅποιαν δὲν εἰξεύρω ἂν θὰ εὔρω».

— Κάλλιο πέντε καὶ ἔς τὸ χέρι, παρὰ δέκα καὶ καρτέρει.

111 Αἱ χελιδόνες.

Ἡ χελιδῶν εἶναι πτηνόν, τὸ ὁποῖον ὄλοι τὸ γνωρίζομεν, διότι εὐρίσκεται παντοῦ.

Παρατηρήσατε τὴν χελιδόνα. Εἶνε μικρὸν καὶ πολὺ κομψὸν πτηνόν. Τὸ ράμφος τῆς εἶναι μικρὸν καὶ τὸ στόμα τῆς

άνοικτον μέχρι των ὠτων. Διὰ τοῦτο δύναται πετώσα νὰ συλ-
λαμβάνη τὰ έντομα.

Τὸ σῶμα τῆς χελιδόνος εἶναι ἐλαφρότατον, αἱ δὲ πτέρυγες
μακροαὶ καὶ διὰ τοῦτο πετᾷ μὲ μεγάλην ταχύτητα καὶ ἐπὶ πολ-
λὴν ὥραν. Ἡ οὐρά της εἶναι ψαλιδοτῆ, τὸ δὲ χροῶμα εἶναι
μαῦρον εἰς τὴν ράχην καὶ λευκὸν εἰς τὴν κοιλίαν.

Αἱ χελιδόνες ἀγαπῶσι πολὺ τοὺς ἀνθρώπους καὶ κτίζουσι



(Χελιδών).

τὰς φωλεὰς των εἰς τοὺς ἐξώστους των οἰκιῶν καὶ πολλάκις
έντος των δωματίων μας.

Γνωρίζουσιν ὅτι μᾶς ὠφελουσι καὶ διὰ τοῦτο ἀφόβως μᾶς
πλησιάζουσιν.

Ἡ τροφή των χελιδόνων εἶναι αἱ μυῖαι, οἱ κόνωπες, οἱ
κάνθαροι, αἱ ἀκρίδες καὶ ἄλλα βλαβερὰ έντομα.

Συλλαμβάνουσι δὲ αὐτὰ πετώσαι καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν
αὐτὰς νὰ πετῶσιν ἄλλοτε ὑψηλὰ καὶ ἄλλοτε χαμηλὰ μέχρι τῆς
ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος.

Αἱ χελιδόνες κτίζουσι τὰς φωλεὰς των μετὰ πολλῆς τέ-
χνης, κτίζουσι δὲ αὐτὰς μὲ πηλόν, τὸν ὁποῖον συγκολλῶσι μὲ
τὸ σάλόν των.

Ἐντος αὐτῶν θέτουσιν ἄχυρα λεπτὰ, μαλλία, βάμβακα
καὶ τρίχας, διὰ νὰ ἔχουσι θερμότητα οἱ νεοσσοὶ των.

Ἀφ' οὗ κατασκευάσωσι τὴν φωλεάν των, ἡ θήλεια γεννᾷ
4 ἕως 8 ὠά, τὰ ὁποῖα ἐπφάζει ἐπὶ 16 ἡμέρας· ὅταν δὲ ἐξέρ-
χεται ἡ θήλεια, ἐπφάζει ἡ ἄρσην.

Αἱ χελιδόνες εἶναι πολὺ φιλόστοργα ζῶα.

Ὅταν ἐξέλθωσιν οἱ νεοσσοί, καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ
πετῶσιν ἀδιακόπως καὶ φέρουσιν τροφήν εἰς αὐτούς.

Ὁ πατήρ πολὺ προὶ κάθηται πλησίον τῆς φωλεᾶς καὶ κελαδεῖ μὲ πολλὴν ὄρεξιν, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὰ μικρὰ του καὶ νὰ τὰ διδῶξῃ τὸ κελάδημα.

Ὅταν δὲ μεγαλώσωσι, τὰ διδάσκουσι πῶς νὰ πετώσι καὶ πῶς νὰ συλλαμβάνωσι τὴν τροφήν των.

Αἱ χελιδόνες εἶναι πολὺ ὠφέλιμα πτηνά, διότι τρώγουσι χιλιάδας ἐντόμων καθ' ἡμέραν.

Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὰς διώκωμεν οὔτε νὰ καταστρέφωμεν τὴν φωλεάν των.

Αἱ χελιδόνες εἶναι ἀποδημητικὰ πτηνά.

Φεύγουσι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου καὶ ἐπανέρχονται τὴν ἀνοιξιν. Ἐπανέρχονται δὲ εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν ἢ χωρίον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Αἶνιγμα.

Ἀπὸ ἄνω ὄσον τηγάνι, ἀπὸ κάτω ὄσον βομβάκι καὶ ἀπὸ πίσω ὄσον ψαλίδι

112. Τὸ χελιδόνι.

Ἐλείψε τὸ χιόνι·
ἦλθες, χελιδόνι,
ἔξυπνο πουλί.
Ἡ μικρὴ μου στέγη
καλῶς ἦλθες, λέγει,
καὶ σὲ προσκαλεῖ.

Ἐλα, μὴ φοβῆσαι,
τὴ φωλιά σου κτίσε,
ἔλα, ἐπειδὴ
Ἄσυλον θὰ εὔρης·
εἶμαι, νὰ τὸ ἔξυρης,
εὐτακτιον παιδί.

Ἄλ. Κατακουζηνός.

113. Τελώνης καὶ Φαρισαῖος.

Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ συγχωρεῖ τοὺς ταπεινόφρονας ἀνθρώπους· τοὺς ὑπερηφάνους δὲν τοὺς ἀγαπᾷ καὶ δὲν τοὺς συγχωρεῖ.

Διὰ νὰ διδάξῃ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἶπε τὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἑξῆς :

Δύο ἀνθρώποι ἦλθον εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ προσευχηθῶσιν. Ὁ εἰς ἦτο Τελώνης καὶ ὁ ἄλλος Φαρισαῖος.

Ὁ Φαρισαῖος ἐστάθη μὲ πολλὴν ὑπερηφάνειαν καὶ ἔλεγε·
Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, διότι δὲν εἶμαι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι

ἄνθρωποι, ἄραξ καὶ ἄδικος, ὅπως εἶναι οὗτος ὁ Τελώνης· ἐγὼ νηστεύω δις τῆς ἐβδομάδος καὶ δίδω εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸ δέκατον ἐξ ὅσων κερδίζω».

Ὁ Τελώνης ἔτυπτε τὸ στήθος του καὶ χωρὶς νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανὸν ἔλεγε μὲ πολλὴν ταπεινοφροσύνην· «Θεέ μου, συγχώρησόν με τὸν ἁμαρτωλόν».

«Σᾶς λέγω λοιπόν», εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, «ὅτι ὁ Θεὸς ἐσυγχώρησε τὸν ταπεινόφρονα Τελώνην, ὅχι ὁμως καὶ τὸν ὑπερήφανον Φαρισαῖον».

— Διότι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

114. Τὰ οἰκιακὰ ζῶα.

Ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, τὸ πρόβατον, ἡ ὄνος καὶ ὅσα ἄλλα ζῶα μένουσι πλησίον τοῦ ἀνθρώπου λέγονται οἰκιακὰ ζῶα.

Τὰ οἰκιακὰ ζῶα. πρὶν συνηθίσωσι νὰ συγκατοικῶσι μὲ τὸν ἀνθρώπον, ἦσαν ἄγρια καὶ κατόικουν εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ ὄρη. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁμως ὁ ἀνθρώπος τὰ ἐξημέρωσε καὶ τὰ εἶχε πλησίον του, διὰ νὰ τὰ μεταχειρίζεται εἰς τὰς ἀνάγκας του. Ὁ ἀνθρώπος ἀγαπᾷ καὶ περιποιεῖται τὰ οἰκιακὰ ζῶα. Κατασκευάζει δι' αὐτὰ ἐπίτηδες κατοικίαν, φροντίζει διὰ τὴν τροφήν των καὶ ὅτι ἄλλο χρησιμεύει εἰς αὐτά. Καὶ αὐτὰ ὁμως δὲν εἶναι ἀχάριστα· γνωρίζουσι τὰς περιποιήσεις τοῦ κυρίου των καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀγαπῶσιν, ὑπακούουσιν εἰς αὐτὸν καὶ ἐργάζονται, διὰ νὰ ὠφελήσωσι τὸν κύριόν των.

Ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ὁ ἡμίονος, ἡ κάμηλος καὶ ὁ βοῦς μᾶς ὠφελοῦσι μὲ τὴν δυνάμιν των.

Τὸ πρόβατον, ἡ αἰξ, ὁ βοῦς μᾶς δίδουσι τὸ κρέας των, τὸ γάλα των καὶ τὸ μαλλίον των, καὶ ὁ χοῖρος μᾶς δίδει τὸ κρέας του. Τὰ οἰκιακὰ πτηνὰ μᾶς παρέχουσι τὰ φά των καὶ τὸ κρέας των.

Ὁ κύων μᾶς ὠφελεῖ μὲ τὴν νοημοσύνην του καὶ ἡ γαλῆ συλλαμβάνει τοὺς βλαβεροὺς μῦς.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀγαπῶμεν τὰ οἰκιακὰ ζῶα καὶ νὰ τὰ περιποιώμεθα. Νὰ μὴ τὰ μεταχειρίζομεθα κακῶς, νὰ μὴ τὰ βασανίζομεν, ἀφ' οὗ αὐτὰ μᾶς ἀγαπῶσι καὶ ἐργάζονται δι' ἡμᾶς.

115. Μὴ βασανίζετε τὰ ἀβλαβῆ ζῶα.

Μὴ τὰ ζῶα βασανίζης
Τάβλαβα, μὴ τὰφανίζης,
Καὶ αὐτά, ὡς σύ, ἐπίσης
Νεῦρα ἔχουσι καὶ αἰσθήσεις.

Μὴ δεικνύης ἀσπλαχνίαν
Κόπτων καὶ τρυπῶν τὴν μυῖαν.
Καθὼς θέλεις σὺ νὰ ζήσης.
Θέλει καὶ αὐτὴ ἐπίσης.

Ἄγαπᾶς νὰ σὲ κτυπῶσι
Καὶ νὰ σὲ κακοποιῶσι ;
Ν' ἀφαιρῶσι τὴν τροφήν σου ;
Νὰ πικραίνουν τὴν ψυχὴν σου ;

Ὅπως σὺ δὲν ἀγαπᾶς,
Μὴ πειράζης, μὴ κτυπᾶς
Ἄβλαβον καὶ ἀναπνέον
Ἐνυδρον, πτηνόν, χερσαῖον.

*ΑΔ. Κατακουζηνός

116. Μὴ κάμνης εἰς ἄλλον ὅ,τι δὲν θέλεις νὰ σοὶ κάμνουν.

Θέλεις νὰ σὲ ὑβρίσωσι : Μὴ ὑβρίζης καὶ σὺ. Θέλεις, ἐν ᾧ μελετᾷς ἢ γράφεις τὸ μάθημά σου, νὰ ἔλθῃ ἄλλος νὰ σὲ κτυπήσῃ : Λοιπὸν καὶ σὺ μὴ κάμνης αὐτὸ εἰς ἄλλον, διότι ὅπως σὺ θὰ λυπηθῆς καὶ θὰ στενοχωρηθῆς, οὕτω καὶ ὁ ἄλλος θὰ λυπηθῆ καὶ θὰ στενοχωρηθῆ.

— «Ὁ σὺ μισεῖς ἐτέρῳ μὴ ποιήσης», λέγει ὁ Ἰησοῦς Χριστός.
— «Ὅπως θέλεις νὰ φέρονται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πρὸς σέ, νὰ φέρῃσαι καὶ σὺ ὁμοίως πρὸς αὐτούς», λέγει τὸ Εὐαγγέλιον

117. Τὰ ἄκαρπα δένδρα.

Ὁ διδάσκαλος ἐνὸς χωρίου παρήγγειλεν ἡμέραν τινὰ εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι τὴν ἐπομένην ἡμέραν θὰ ἐξέλθωσιν εἰς περίπατον καὶ θὰ μείνωσιν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐξοχήν. Τὴν ἄλλην ἡμέραν πολὺ πρῶι ἦλθον οἱ μαθηταί. ὁ καθείς μὲ ἐν σακκιδίον. ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε τὰς τροφάς του.

Ὁ διδάσκαλος ὠδήγησε τὰ παιδιά ἔξω τοῦ χωρίου εἰς μέρος κατάλληλον, διὰ νὰ παίξωσι.

Ἐκεῖ πλησίον ἦτο μία μεγάλη πλάτανος καὶ ἄλλα ἄκαρπα δένδρα.

Ὅτε ἦλθεν ἡ μεσημβρία, ὁ διδάσκαλος καὶ οἱ μαθηταὶ ἐκάθισαν νὰ φάγωσιν ὑποκάτω τῆς πλατάνου.

Μετὰ τὸ φαγητὸν εἰς τῶν μαθητῶν λέγει πρὸς τὸν διδάσκαλον·

« Ἄν αὕτη ἡ πλάτανος ἦτο δένδρον καρποφόρον, θὰ ἐτρόγομεν τώρα ὀλίγους καρπούς. Δὲν ἤξεύρω διατί ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὰ ἄκαρπα δένδρα ». « Ὁ Θεός, παιδί μου », ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος, « ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν πλάτανον καὶ σὲ καὶ ἐμὲ καὶ τὸν κόσμον ὅλον, γνωρίζει πολὺ περισσότερα ἀπὸ σὲ καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς σοφωτέρους ἀνθρώπους. Παρατήρησον πόσαι φωλεαὶ πτηνῶν εἶναι κατεσκευασμέναι εἰς τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου τούτου ! Ἄκουσον πόσα πουλάκια καθήμενα ἐπὶ τῶν κλάδων κελαδοῦν γλυκύτατα ! Πόσοι βοσκοί, γεωργοὶ καὶ ταξειδιῶται ἔρχονται καὶ ἀναπαύονται ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου τούτου ! Πόσα ἐπιπλα καὶ ἄλλα χρήσιμα πράγματα κατασκευάζονται ἐκ τῶν κλάδων καὶ τοῦ κορμοῦ τῶν ἀκάρπων δένδρων ! Ἐνόησες διατί ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὰ ἄκαρπα δένδρα ; Πολλὰ πράγματα θεωροῦμεν ἡμεῖς ὡς ἄχρηστα, καὶ ὅμως εἶναι χρησιμώτατα. Ὅλα, παιδιά μου, ὅσα ἔκαμεν ὁ Θεός, εἶναι χρήσιμα ».

118. Ὁ κακὸς ποιμὴν.

Μίαν ἡμέραν εἰς λέων κατεδίωκε μίαν ἔλαφον. Ἡ ἔλαφος, διὰ νὰ σωθῆ, εἰσηλθεν εἰς τὸ δάσος καὶ ἐκρύφθη ἐντὸς πυκνῶν θάμνων. Τὴν ἔλαφον, ὅτε ἐκρύφθη, εἶδεν εἰς ποιμὴν. Ὁ λέων ἠρώτησε τὸν ποιμένα ἂν διῆλθεν ἐκεῖθεν ἔλαφος· ὁ ποιμὴν, ἐν ᾧ διὰ τῆς φωνῆς ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶδε τὴν ἔλαφον, διὰ τῆς χειρὸς του ὅμως ἐδείκνυε τὸ μέρος, ὅπου ἐκρύφθη αὕτη. Ὁ λέων εὐθύς ὤρμησε καὶ κατέφαγε τὴν δυστυχῆ ἔλαφον.

— *Μπροστὰ τὸν φίλον, κί' ἀπὸ πίσω τὸν σκύλλον*

119. Κύω καὶ πρόβατον.

Εἰς ποιμὴν εἶχεν ἀρκετὰ ποίμνια καὶ ἓνα κύνα. Ἠγάπα δὲ καὶ περιποιεῖτο πολὺ τὸν κύνα του, τὸν ἐθώπευε καὶ ἔρριπτεν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ ἰδίου του ἄρτου καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου του φαγητοῦ.

Τὰ πρόβατα ἔβλεπον τὰς περιποιήσεις αὐτὰς τοῦ κυρίου των πρὸς τὸν κύνα καὶ ἐλυποῦντο. Μίαν ἡμέραν λέγουσι πρὸς τὸν κύριόν των· « Δὲν εἶναι καλὸν αὐτό, τὸ ὁποῖον κάμνεις. Εἰς ἡμᾶς, τὰ ὁποῖα παρέχομεν εἰς σὲ τὰ ἑορῖά μας καὶ τὰ ἀρνία καὶ τὸν τυρόν μας, τίποτε δὲν δίδεις. Εἰς δὲ τὸν κύνα, ὅστις τίποτε δὲν σοι δίδει, δίδεις καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου σου ἄρτου ».

Ὁ κύων ἤκουσε τὰ παράπονα ταῦτα τῶν προβάτων καὶ εἶπε πρὸς αὐτά.

«Δὲν ἔχετε δίκαιον νὰ παραπονήσθε ἐναντίον μου, διότι ἐγὼ σᾶς φυλάττω ἀπὸ τοὺς κλέπτας καὶ ἀπὸ τοὺς λύκους, καὶ ἄνευ ἐμοῦ δὲν δύνασθε οὔτε πρὸς βοσκὴν νὰ ἐξέλθῃτε φοβούμενα μήπως ἀπολεσθῆτε».

Τὰ πρόβατα ἐπεισθήσαν ὅτι ὁ κύων εἶναι χρήσιμος εἰς αὐτὰ καὶ ἐδέχθησαν νὰ προτιμᾷ αὐτὸν ὁ κύριός των.

120. Ὁ σιδηρουργός.

Τὸ ἄροτρον, ἡ δίκελλα καὶ τὰ περισσότερα ἐργαλεῖα τοῦ κτίστου καὶ τοῦ κηπουροῦ εἶναι κατεσκευασμένα ἐκ σιδήρου.

Ἄνευ τοῦ σιδήρου οὔτε ὁ γεωργὸς θὰ ἠδύνατο νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν, οὔτε ὁ ξυλοκόπος νὰ κόπῃ τὰ δένδρα καὶ νὰ σχίξῃ αὐτὰ εἰς σανίδας. Ὁ σίδηρος λοιπὸν εἶναι τὸ χρησιμώτατον ὄλων τῶν μετάλλων.

Ὁ σιδηρουργὸς κατεργάζεται τὸν σίδηρον, ἀφ' οὗ θέσῃ αὐτὸν εἰς τὴν κάμινον καὶ θερμανθῆ τόσον, ὥστε νὰ γίνῃ ἐρυθρός. Τότε λαμβάνει αὐτὸν μὲ τὴν μακρὰν πυράγραν καὶ τὸν θέτει ἐπὶ τοῦ ἄκμονος. Ἐκεῖ κτυπᾷ αὐτὸν μὲ τὴν σφῦραν δυνατὰ καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ μὲ πολὺν κόπον κατασκευάζει ἐξ αὐτοῦ διάφορα ἐργαλεῖα.

Ὁ σιδηρουργὸς κοπιᾷ πολὺ, διότι καταβάλλει μεγάλην δύναμιν, διὰ νὰ σηκώσῃ τὴν βαρεῖαν σφῦραν καὶ καταφέρῃ βαρέα κτυπήματα εἰς τὸν σίδηρον. Ἄλλ' ὁμως δὲν παραπονεῖται. Εἶναι εὐθύμος καὶ τὴν ἐσπέραν τρώγει μὲ μεγάλην ὄρεξιν καὶ κοιμᾶται ὑπνον ἡσυχον.

Ὁ σιδηρουργὸς διὰ τῆς τέχνης του κατασκευάζει ὑνία, δικάλλας, σκαλιστήρια, ποτιστήρια, στεφάνας διὰ τὰ βαρέλια, διὰ τοὺς τροχοὺς τῶν ἀμαξῶν, καρφία, λέβητας, μαχαίρας, πριόνια, κ' εἰδωνίας καὶ ἄλλα πολλὰ χρήσιμα πράγματα.

Ὁ σιδηρουργὸς ἐργάζεται εἰς τὸ σιδηρουργεῖόν του καὶ εἶναι χρησιμώτατος τεχνίτης.

121. Αἱ μέλισσαι.

Πόσον ἀγαπηταί, πόσον πολύτιμοι εἶναι αἱ μέλισσαι! Τὰ μικρὰ αὐτὰ ἔντομα ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως τὴν

έσπέραν πετώσιν ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος καὶ μὲ ἐπιμέλειαν μεγάλην συνάζουσι μέλι καὶ κηρόν.

Κατασκευάζουσι μὲ πολλήν τέχνην τὴν κυψέλην των καὶ γεμίζουν αὐτὴν μὲ τὸ γλυκὺ καὶ εὐώδες μέλι.

Μὴ ἐνοχλήτε τὰς μελίσσας, μὴ τὰς πειράζετε, διότι, ἂν καὶ μικραὶ, εἰμποροῦν νὰ τιμωρήσωσι τὰ ἀδιάκριτα παιδιά. Τὰ καλὰ παιδιά πρέπει νὰ μιμῶνται τὰς μελίσσας εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ φρόνησιν.

Αἱ μέλισσαι γνωρίζουσι ἀπὸ ὅλα τὰ ἄνθη νὰ λαμβάνωσι μόνον ὅ,τι εἶναι καλὸν καὶ ὠφέλιμον.

Αἱ μέλισσαι καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα μένουσιν ἐγκεκλεισμέναι ἐντὸς τῆς κυψέλης των καὶ ἐξέρχονται κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοιξέως, ὅποτε ἀνοίγουσι τὰ ἄνθη.

122. Αἱ τροφαὶ καὶ τὰ ποτά

Ἄλλα τὰ ζῶα ἔχουσιν ἀνάγκην τροφῆς. Ἄνευ τροφῆς οὐδὲν ζῶον δύναται νὰ ζήσῃ. Ἡ τροφή τῶν ζῴων εἶναι διάφορος.

Μερικὰ τρέφονται μόνον μὲ χόρτα (χορτοφάγα). καθὼς ὁ βοῦς, τὸ πρόβατον, ὁ λαγὸς καὶ ἄλλα. Μερικὰ τρέφονται μὲ τὸ κρέας ἄλλων ζῴων (σαρκοφάγα), ὡς ὁ λέων, ὁ λύκος, ἡ ἀλώπηξ καὶ ἄλλα.

Ὁ ἄνθρωπος τρώγει ἀπὸ ὅλας τὰς τροφὰς (παμφάγον). Ἡ σπουδαιότερα τροφή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ἄρτος. Μετὰ τοῦ ἄρτου τρώγομεν τὰ διάφορα φαγητά, τὰ ὁποῖα κάνομεν ἀπὸ κρέας, χόρτα καὶ ἄλλα. Ὁ ἄρτος κατασκευάζεται ἐκ τοῦ ἀλεύρου. Ἐκ τοῦ ἀλεύρου κατασκευάζομεν καὶ διάφορα ζυμαρικά, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν ὡς τροφή μας.

Ὡς τροφή μας χρησιμεύει ἐπίσης καὶ τὸ κρέας τοῦ βοός, τοῦ χοίρου, τοῦ προβάτου, τοῦ λαγοῦ καὶ ἄλλων τετραπόδων ζῴων.

Ἐκ τῶν πτηνῶν τρώγομεν τὸ κρέας τῆς ὀρνιθός, τῆς χηνός, τῆς περιστερῆς, τῆς νήσσης καὶ ἄλλων.

Ἐκ τῶν ἰχθύων τρώγομεν τὴν ἀρίγγην, τὸ λυθρίνι, τὸ μπαμποῦνι καὶ ἄλλους.

Ἡ θρεπτικότερα τροφή εἶναι τὸ γάλα, τὸ κρέας καὶ τὰ φά.

Τὰ φαγητὰ ἐτοιμάζει ἡ μήτηρ μας, ἡ ὑπηρετρια ἢ ὁ μάγειρος εἰς τὸ μαγειρεῖον.

Τρώγομεν τὴν προΐαν (πρόγευμα), τὴν μεσημβριάν (γεῦμα) καὶ τὴν ἐσπέραν (δειπνον).

Ποτὰ ὀνομάζονται ὅσα πίνομεν. Τὸ ἀναγκαϊότερον καὶ ὠφελιμώτερον ποτὸν εἶναι τὸ καθαρὸν καὶ δροσερὸν ὕδωρ. Ἐκτὸς τοῦ ὕδατος πίνομεν γάλα, καφέν, οἶνον καὶ διάφορα οἰνοπνευματώδη ποτὰ

Τὰ παιδιά μόνον ὕδωρ καὶ γάλα πρέπει νὰ πίνωσιν. Ὁ πολὺς οἶνος καὶ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ βλάπτουσι πολὺ καὶ καταστρέφουσι τὴν ὑγείαν.

Πρὸ τοῦ φαγητοῦ καὶ μετὰ τὸ φαγητὸν κάμνομεν τρεῖς φορὰς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Πρέπει νὰ προτιμῶμεν τὴν ὀλίγην, ἀλλὰ καθαρὰν τροφήν. Ἐπίσης πρέπει νὰ μασῶμεν καλῶς τὴν τροφήν μας καὶ νὰ μὴ τρώγομεν με λαμαργίαν.

Τὸ καλύτερον φαγητὸν εἶναι ἡ πείνα.

123 Ὁ κόκκυξ (κουκκος).

Ὁ κόκκυξ εἶναι ἀποδημητικὸν πτηνόν. Φεύγει κατὰ τὰ τέλη Αὐγούστου καὶ ἐπανέρχεται πρῶτον ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων πτηνῶν καὶ μᾶς προαναγγέλλει τὴν ἀνοιξιν.

Τὸ μέγεθος αὐτοῦ εἶναι ὅσον τῆς περιστερᾶς. Τὰ πτερά του ἔχουσι χροῖμα στακτόχρουν, ἢ δὲ οὐρά του εἶναι μαύρη με λευκὰ στίγματα.

Ὁ κόκκυξ εἶναι πολὺ περιέργων πτηνόν, διότι οὔτε φωλεὰν κτίζει, οὔτε διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων του φροντίζει.

Τὸ θῆλυ ἐναποθέτει τὰ φᾶ του εἰς τὰς φωλεὰς ἄλλων μικροτέρων πτηνῶν. Εἰς ἐκάστην φωλεὰν ἐναποθέτει ἓν ὄν καὶ ἀφαιρεῖ ἓν ἐκ τῶν ὄντων τοῦ πτηνοῦ καὶ φεύγει. Τὸ πτηνόν, ὅταν ἐπανέλθῃ, δὲν ἐννοεῖ τίποτε, διότι ὅσα φᾶ εἶχε τόσα εὐρίσκει.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ κόκκυξ γεννᾷ τέσσαρα ἕως πέντε φᾶ, τὰ ὁποῖα ἀφίνει εἰς ξένας φωλεὰς. Τὰ πτηνὰ ἐπφάζουσι μετὰ τῶν ὄντων των καὶ τὸ ὄν τοῦ κόκκυγος. Μετὰ τινος ἡμέρας ἐξέρχεται πρῶτος ὁ μικρὸς κουκκος, ὁ ὁποῖος με τὴν οὐρὰν του ρίπτει ἔξω τῆς φωλεᾶς ὅλους τοὺς νεοσσοὺς τοῦ πτηνοῦ, καὶ οὕτω μένει μόνος του εἰς τὴν φωλεὰν. Οἱ θετοὶ γονεῖς του δὲν ἐννοοῦσι τίποτε καὶ τὸν τρέφουσι με πολλήν

στοργήν. Φέρουσιν εἰς αὐτὸν σκόληκας, κάμπας, ἔντομα καὶ γλυκεῖς καρπούς! Ὅταν δὲ πλησιάσῃ εἰς τὴν φωλεάν των κα-
νὲν ἄλλο πτηνόν, ἐκβάλλουσι φωνὰς καὶ ἀνησυχοῦσιν ὡς νὰ
κινδυνεύῃ ἰδικόν των πτηνόν.

Ὁ μικρὸς κόκκυξ μένει εἰς τὴν φωλεάν ἕως οὗτου ἀναπτυ-
χθῶσιν αἱ πτέρυγές του. Κατόπιν ἀφίνει τοὺς θετούς γονεῖς
του καὶ πετᾷ εἰς τὸ δάσος μόνος του.

Ὁ κόκκυξ εἰς ἡμᾶς εἶναι ὠφελιμώτατον πτηνόν, διότι κα-
ταστρέφει τὰ ἔντομα καὶ τὰς τριχωτὰς κάμπας, αἱ ὁποῖαι κα-
ταστρέφουσι τὰς πεύκας καὶ τὰ ἄλλα δένδρα.

Τὰς κάμπας ταύτας οὐδὲν ἄλλο πτηνόν τολμᾷ νὰ τὰς ἐγ-
γίσῃ, διότι ἔχουσι δηλητήριον. Ὅποτε πρέπει νὰ μὴ καταδιώ-
κωμεν καὶ νὰ μὴ φονεύωμεν τὸν κοῦκκου.

124. Ὁ κοῦκκος.

Ἡ γλῶσση πρᾶσινίξει γελῶν οἱ οὐρανοί,
τὴν ἀνοιξιν κηρύττει τοῦ κοῦκκου ἡ φωνή·
κούκκου, κούκκου, κούκκου.

Ὁ ζέφυρος τὴν φύσιν γλυκὰ ζωογονεῖ·
ἐξέλθετε, μᾶς λέγει τοῦ κοῦκκου ἡ φωνή·
κούκκου, κούκκου, κούκκου.

Σ' ἀφίνομεν πρὸς ὥραν, οἰκία σκοτεινή,
μᾶς προσκαλεῖ ἕς τὸ δάσος τοῦ κοῦκκου ἡ φωνή·
κούκκου, κούκκου, κούκκου.

125. Ὁ φιλάνθρωπος χωρικός.

Εἰς ἓν χωρίον συνέβη μίαν φορὰν πυρκαϊά. Οἱ χωρικοὶ ἔσπευ-
δον νὰ σώσῃ ὁ καθεὶς τὴν οἰκίαν του καὶ τὰ πράγματά του.

Τὸ πῦρ ἀπὸ τῆς μιᾶς οἰκίας μετεδίδοτο εἰς ἄλλην ἕνεκα
τοῦ πνέοντος ἀνέμου.

Τέλος μετεδόθη καὶ εἰς τὴν οἰκίαν χωρικοῦ τινος, ὅστις
ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης του ἀσθενής. Ὅλοι ἐγνώριζον ὅτι ἐν-
τὸς τῆς καιομένης οἰκίας εὗρισκετο ἄνθρωπος καὶ ὅλοι ἐλυ-
ποῦντο, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν σώσῃ.

Τὴν στιγμήν αὐτὴν φθάνει ἐκ τῶν ἀγρῶν του εἷς χωρικός,
τοῦ ὁποῦ οἱ οἰκία ἔκειτο πλησίον τῆς καιομένης οἰκίας. Οἱ

ἄλλοι χωρικοὶ ἔλεγον εἰς αὐτὸν νὰ σπεύσῃ νὰ σώσῃ τὰ πρόγμματα τῆς οἰκίας του, διότι τὸ πῦρ εἶναι ἀδύνατον νὰ σβεσθῇ καὶ θὰ μεταδοθῇ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν του. «Ὁχι», ἐφώνησεν, «ἔχω νὰ σώσω πολυτιμότερον πρᾶγμα. Ὁ δυστυχῆς γείτονα μου εἶναι ἀσθενὴς καὶ θὰ καῖ, ἐὰν δὲν σπεύσω νὰ τὸν σώσω», καὶ ἀμέσως ὁρμᾷ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν καιομένην οἰκίαν. «Μή! μή!», τῷ φωνάζουσιν οἱ ἄλλοι, «θὰ καῖς καὶ σὺ ἐντός· εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν σώσῃς». Ἄλλ' ὁ γενναῖος χωρικός δὲν ἀκούει· ἀναβαίνει εἰς τὸν ἐξώστην καὶ διὰ μέσου τῶν φλογῶν καὶ τοῦ καπνοῦ εὐρίσκει τὸν γείτονά του. Λαμβάνει αὐτὸν εἰς τοὺς ὤμους του καὶ τὸν ἐξάγει λιπόθυμον. Τὸν ἔσωσεν.

Ὅλοι ἐθαύμασαν διὰ τὴν γενναιότητα τοῦ χωρικοῦ. Ὁ χωρικός προσεπάθησε νὰ σώσῃ ὅ,τι ἠδύνατο ἐκ τῆς οἰκίας του, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν· ἐκάησαν ὅλα. Ὁ χωρικός δὲν ἐλυπήθη τόσον διὰ τὴν ζημίαν, ὅσον εὐχαριστήθη, διότι ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ προᾶξις τοῦ χωρικοῦ ἠκούσθη παντοῦ.

Ἡ Κυβέρνησις ἀπέστειλε χρήματα καὶ ἔκτισεν ὁ χωρικός νέαν οἰκίαν, οἱ δὲ πλουσιώτεροι τοῦ χωρίου διὰ συνεισφορᾶς ἠγόρασαν διάφορα ἔπιπλα καὶ τὰ ἔστειλαν εἰς τὸν φιλόανθρωπον χωρικόν.

— Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἀγαπᾷς τὸν ἑαυτὸν σου.

— Θέλω ἀγάπην μὲ ἔργα καὶ οὐχὶ μὲ λόγια.

126. Ἡ ροδῆ.

Ἡ ροδῆ εἶναι θάμνος πολύκλαδος καὶ φύεται εἰς τὰ περισσότερα μέρη τῆς γῆς. Οἱ κλάδοι τῆς ροδῆς φέρουσιν ἀκάνθιας, τὰ δὲ φύλλα τῆς εἶναι ῥοειδῆ καὶ εἰς τὰ ἄκρα ὀδοντωτά.

Τὰ ἄνθη τῆς ροδῆς λέγονται ρόδα (τριαντάφυλλα) καὶ φύονται ἀνὰ τρία ἕως 7 εἰς τὰ ἄκρα τῶν κλάδων. Τὸ χρῶμα τῶν ρόδων εἶναι κοκκινωπόν. Διὰ τῆς τέχνης ὅμως ἡμεῖς κατορθώσαμεν νὰ ἔχωμεν ρόδα διαφόρων χρωμάτων. Τὰ ρόδα εἶναι πολὺ ὠραῖα καὶ πολὺ εὐώδη ἄνθη. Δὲν ὑπάρχει κήπος ἀνευ ρόδων. Ρόδα ἔχομεν τὸν Ἀπρίλιον καὶ τὸν Μάϊον. Τὰ ρόδα χρησιμεύουσι πρὸς στολισμὸν τοῦ κήπου καὶ τῶν δωματίων.

Ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ ρόδου κατασκευάζομεν τὴν ροδοζάχα-

ριν (γλυκὸ τοῦ τριανταφύλλου), τὸ εὖοσμον ὄξος, τὸ τριανταφυλλόνερον καὶ τὸ τριανταφυλλόλαδον.

127. Τὸ τριαντάφυλλον.

Τριαντάφυλλο κλειστὸ
Εἶδ' ἓνα παιδάκι.
Ἦταν τόσο γελαστό,
Χαροπὸ καὶ μυριστὸ
Τὸ τριανταφυλλάκι,
Νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλ-
[λάκι.

— "Ἄχ! λουλοῦδι προφαντό,
Εἶπε τὸ παιδάκι,
Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστώ.
— "Ἄν μὲ κόψῃς, σοῦ κεντῶ

Τὸ μικρὸ χεράκι,
Εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριαν-
[ταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ
Τὸ τρελλὸ παιδάκι,
Τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...

Τί ἀγκάθια, τί πολλὰ
Ἦ τὸ μικρὸ χεράκι!
"Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο ἄχ!
[τριανταφυλλάκι.
"Ἄγ. Βλάχος

128. Τὰ πτηνά.

Εἰς ἓν χωρίον ὑψηρόν τόσα πολλὰ ὀπωροφόρα δένδρα, ὥστε ἀπετέλουν ἓν πυκνὸν καὶ ὠραῖον δάσος.

Οἱ φράκται καὶ οἱ κλάδοι τῶν δένδρων ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ διάφορα πτηνά, τὰ ὅποια κατεσκεύαζον ἐκεῖ τὰς φωλεὰς τῶν καὶ ἔψαλλον γλυκά. Ἦτο πολὺ εὐχάριστον νὰ βλέπῃ κανεὶς τόσα δένδρα καὶ νὰ ἀκούῃ τὸ γλυκὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν.

Τὸ ἔαρ ἦνθον τὰ δένδρα καὶ διεσκόρπιζον ὠραίαν εὐωδίαν. Κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον ἦσαν γεμάτα μήλων, ἀπίων, δαμασκίμων καὶ ἄλλων γλυκῶν καρπῶν.

Δυστυχῶς τὸ καλὸν ἐκεῖνο χωρίον εἶχε κακὰ παιδιά, τὰ ὅποια κατέστρεφον τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν καὶ κατεδίωκον καὶ συνελάμβανον τὰ πτηνά. Τὰ πτηνά ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔφυγον ἀπὸ τὸ χωρίον. Τὸ γλυκὸ κελάδημά τῶν δὲν ἤκούετο πλέον. Αἱ δὲ κάμπαι καὶ τὰ ἄλλα ἔντομα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ κατέφαγον ὅχι μόνον τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων, ἀλλὰ καὶ τὰ λαχανικά, τὰ ὅποια εἶχον οἱ χωρικοὶ φυτεύσει εἰς τοὺς κήπους τῶν.

Οἱ χωρικοὶ ἔγιναν δυστυχεῖς· διότι πρὶν ἐπώλουν τοὺς καρ-

πούς τῶν δένδρων καὶ τὰ λαχανικά καὶ συνετήρουν τὰς οἰκογενείας τῶν. Ἐν ᾧ τώρα τίποτε δὲν εἶχον νὰ πωλήσωσιν.

Εὐτυχῶς διώρθωσαν τὸ κακόν· διότι ἐζήτησαν τὴν συμβουλήν ἑνὸς γεωπόνου καὶ ἔμαθον ὅτι, ἐὰν θέλωσι νὰ ἔχωσι τὰ δένδρα δὲν πρέπει νὰ καταστρέψωσι τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα κατατρώγουσι τοὺς ἔγχθρους τῶν δένδρων.

Οἱ χωρικοὶ συμφώνησαν μεταξύ των νὰ περιορίσῃ ἕκαστος τὰ παιδιά του νὰ μὴ βλάπτωσι τὰ πτηνά. Ὅστις δὲ ἀνακαλυφθῆ ὅτι παραβαίνει τὴν συμφωνίαν ταύτην, νὰ πληρώσῃ μέγα πρόστιμον.

Οἱ χωρικοὶ ἐφύλαξαν ὅλοι τὴν συμφωνίαν ταύτην καὶ οὕτως ἐπανήλθον τὰ πτηνά καὶ τὸ χωρίον ἀπέκτησε πάλιν τὴν εὐτυλίαν καὶ τὸν στολισμὸν του.

129. Ἡ εὐεργετικὴ κόρη.

Ἡ μικρὰ Κατίνα μετέβαινε πρωίαν τινὰ εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐκράτει μικρὸν σάκκον ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε τὰ βιβλία της, καὶ μικρὸν καλάθιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε τὸ πρόγευμά της. Καθ' ὁδὸν συνήντησε δυστυχῆ τινὰ γέροντα, ὁ ὁποῖος μὲ ἡπλωμένας τὰς χεῖρας εἶπε πρὸς τὴν μικρὰν κόρην· «Καλὸν κοράσιον, δὸς μοι κάτι τι· πεινώ».

Ἡ Κατίνα εὐσπλαγγίσθη τὸν γέροντα· παρετήρησεν εἰς τὰ θυλάκιά της, δὲν εὔρε τίποτε.

Τότε ἤνοιξε τὸ καλάθιον της, λαμβάνει τοὺς καρπούς καὶ τὸ τεμάχιον τοῦ ἄρτου, τὸ ὁποῖον εἶχε διὰ τὸ πρόγευμά της, καὶ εἶπε· «Λάβε, καλὲ ἄνθρωπε, ὅ,τι ἔχω ἄς τὸ μοιρασθῶμεν», καὶ ἔδωκε τὸ ἥμισυ τοῦ ἄρτου καὶ τοὺς ἡμίσεις καρπούς. Ὁ γέρον μὲ ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρῶων εὐχαρίστησε τὴν μικρὰν εὐεργέτιδα.

Ἡ Κατίνα ἀνεχώρησε πλήρης χαρᾶς χωρὶς νὰ εἶπῃ εἰς κανένα τίποτε.

— Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανεῖζει τῷ Θεῷ.

130. Ἡ νυκτερίς

Ἡ νυκτερίς, ἂν καὶ πετᾷ, δὲν εἶναι πτηνόν· εἶναι ζῷον θηλαστικόν, διότι γεννᾷ τὰ τέκνα της καὶ θηλάζει αὐτά. Παρατηρήσατε τὴν νυκτερίδα· εἶναι ποντιζὶς μὲ πτερὰ. Αἱ

νυκτερίδες τὴν ἡμέραν εἶναι κεκρυμμένοι εἰς κοιλώματα δένδρων καὶ ὅπας τῶν τοίχων, διότι δὲν ὑποφέρουσι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ὄταν δύσῃ ὁ ἥλιος, ἐξέρχονται καὶ πετώσιν ὅλην τὴν νύκτα μὲ πολλὴν ταχύτητα.

Τὸν χειμῶνα αἱ νυκτερίδες κρύπτονται εἰς σπήλαια καὶ ἑρείπια καὶ ἐκεῖ μένουσιν ὅλον τὸν χειμῶνα κρεμάμεναι μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω. Ὄταν δὲ ἔλθῃ ἡ ἀνοιξίς, ἐξυπνοῦν καὶ ἐξέρχονται τὰς νύκτας.

Αἱ νυκτερίδες τρώγουσι πλῆθος βλαβερῶν ἐντόμων, τὰ ὅποια συλλαμβάνουσιν ἐν ᾧ πετώσιν, ὅπως καὶ ἡ χελιδὼν.

Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὰς βλάπτωμεν.

131. Ἡ διπρόσωπος νυκτερίς.

Μίαν φορὰν εἶχον συναθροισθῆ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅλα τὰ τετράποδα ζῷα. Μεταξὺ αὐτῶν ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ νυκτερίς. Τὰ ζῷα ἐδυσκολεύοντο νὰ τὴν δεχθῶσι, διότι τὴν ἐνόμιζον πτηνόν.

Ἡ νυκτερίς ἐδείκνυεν εἰς τὰ ζῷα τὰς τρίχας τοῦ σώματός της καὶ τὰ ὀτά της καὶ κατηγορεῖ τὰ πτηνά. Τὰ ζῷα τὴν ἐδέχθησαν.

Ἄλλοτε πάλιν εἶχον συνέλευσιν τὰ πτηνά. Ἡ νυκτερίς ἔτρεξε νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν συνέλευσιν. Ὁ κόσσυφος ἠθέλε νὰ διωχθῆ ἡ νυκτερίς, διότι ἀνῆκεν εἰς τὰ τετράποδα ζῷα. Τότε ἡ νυκτερίς τεντώνουσα τὰς δερματίνας πτέρυγας της ἐλέτα διὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι πτηνόν, καὶ κατηγορεῖ τὰ τετράποδα ζῷα. Ἐπὶ τέλος ὅμως ἀνεκαλύφθη ὅτι εἶναι διπρόσωπος καὶ ἐξεδιώχθη καὶ ἀπὸ τὰ πτηνά καὶ ἀπὸ τὰ τετράποδα.

132. Ὁ πειρασμός.

Ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης διήρχοντο ἡμέραν τινα πρὸ ἐνὸς κήπου. Εἰς τὸν κήπον ὑπῆρχον διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα μὲ ὠρίμους καρπούς. Πρῶτον ὀπωροφόρον δένδρον εἶδον, εἰσελθόντες ἀπὸ περιέργειαν εἰς τὸν κήπον, μίαν ροδακινεάν φορτωμένην μὲ ὠραῖα καὶ ὠρμα ροδάκινα. «Ἐδῶ δυνάμεθα νὰ φάγωμεν ὅσα ροδάκινα θέλομεν», εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης. Κανεὶς δὲν μᾶς βλέπει ἄς κόψωμεν αὐτὸν τὸν κλάδον καὶ νὰ φύγωμεν». «Ὁχι», ἀπεκρίθη ὁ Ξενοφῶν, «δὲν πρέπει

νά κάμωμεν τοῦτο, διότι ἡ ροδακινέα δὲν εἶναι ἰδική μας».

«Καὶ τί πειράζει τοῦτο», εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης· «ὁ κηπουρὸς δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡμεῖς ἐκόψαμεν τὰ ροδάκινα». «καὶ ὅμως αὐτὸ εἶναι ἄδικον», ἀπήντησεν ὁ Ξενοφῶν, «διότι δὲν πρέπει νὰ ἀφαιρῇ τις κρυφίως ξένον πρᾶγμα, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν εἶναι. Δὲν ἐνθυμεῖσαι τί μᾶς εἶπεν ὁ πατήρ μας πρὸ ὀλίγου διὰ τὸν κλέπτην, τὸν ὁποῖον ἐπέρασαν ἀλυσόδετον πρὸ τῆς οἰκίας μας ; ὅτι ἀπὸ τὰ μικρὰ ἤρχισε καὶ ἔφθασεν εἰς τὰ μεγάλα».

Ὁ Ἀλκιβιάδης ἐσκέφθη ὀλίγον καὶ εἶπεν· «Ἐχεις δίκαιον· ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀφαιρῶμεν ξένον πρᾶγμα». Ὁ κηπουρὸς ἦτο ἐπάνω εἰς τὴν πλησίον ἀγλαδέαν καὶ ἤκουσεν ὅλα, ὅσα εἶπον τὰ παιδιά. Κατέβη ἤσυχα ἤσυχα, ἦλθε πρὸς τὰ παιδιά καὶ εἶπεν· «Ἐκάματε πολὺ καλὰ καὶ δὲν ἐκόψατε μόνα σας ροδάκινα. Τότε θὰ εἰσθε κλέπται. Ἴδου τώρα ἐγὼ θὰ σᾶς δώσω περισσότερα ἀπὸ ὅτι θὰ ἐλαμβάνετε μόνα σας».

Καὶ ἔδωκεν εἰς τὰ παιδιά ἀρκετὰ ροδάκινα καὶ ἀγλάδια.

133. Μέσα συγκοινωνίας.

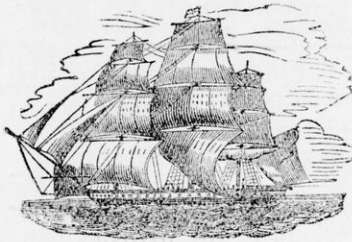
Ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τόπου εἰς ἄλλον μεταβαίνομεν ἢ ἐπὶ ζφύων ἢ ἐφ' ἀμάξης ἢ διὰ σιδηροδρόμου ἢ διὰ πλοίου.

Τὰ ζφῶα, τὰ ὁποῖα μᾶς μεταφέρουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τόπου εἰς ἄλλον, εἶναι ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ὁ ἡμίονος καὶ ἡ κάμηλος. Αἱ ἄμαξαι καὶ τὰ ἀμάξια τὰ ὁποῖα σύρουσιν οἱ ἵπποι, οἱ ὄνοι καὶ οἱ ἡμίονοι. Ὁ ὀδηγὸς τῆς ἀμάξης λέγεται ἀμαξηλάτης· ὁ ἀμαξηλάτης κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ἡνία καὶ τὴν μᾶστιγα. Μὲ τὰ ἡνία διευθύνει τοὺς ἵππους καὶ μὲ τὴν μᾶστιγα κτυπᾷ αὐτούς, ὅταν δὲν θέλωσι νὰ βαδίσωσιν.

Ὁ σιδηρόδρομος. Ἄλλαι ἄμαξαι κινοῦνται ἐπὶ σιδηρῶν ράβδων, τὰς ὁποίας ἔχομεν στρώσει ἐπὶ ὁδοῦ ὀμαλῆς. Αἱ ράβδοι αὗται εἶνε ἠνωμένοι, κεῖνται εἰς δύο σειρὰς παραλλήλους καὶ ἀποτελοῦσι τὸν σιδηρόδρομον. Αἱ ἄμαξαι τοῦ σιδηροδρόμου σύρονται ὑπὸ τῆς ἀτμομηχανῆς. Τὴν ἀτμομηχανὴν ὀδηγεῖ ὁ μηχανοδηγός. Ἡ ἀμαξοστοιχία τοῦ σιδηροδρόμου τρέχει μὲ μεγίστην ταχύτητα. Ὅταν τρέχη ἡ ἀμαξοστοιχία καὶ βλέπουσιν οἱ ἐπιβάται πρὸς τὰ ἔξω, φαίνεται εἰς αὐτοὺς

ὅτι τὰ ὄρη καὶ τὰ δένδρα φεύγουσι πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὄχι ἢ ὁμαξοτοιχία.

Τὰ πλοῖα. Τὰ πλοῖα, χρησιμεύουσι νὰ ταξειδεύωμεν ἀπὸ τὴν μίαν παράλιον πόλιν εἰς ἄλλην ἐπίσης παράλιον. Ἄλλα



(πλοῖον)

πλοῖα κινοῦνται μὲ ἰστία (πανιὰ) καὶ λέγονται ἰστιοφόρα, καὶ ἄλλα μὲ ἀτμὸν καὶ λέγονται ἀτμόπλοια. Τὰ ἀτμόπλοια τρέχουσιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης μὲ μεγάλην ταχύτητα, Μὲ πλοῖα συγκοινωνοῦσι καὶ αἱ πόλεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐκτισμέναι εἰς τὰς ὄχθας μεγάλων ποταμῶν. Τοιοῦτοι ποταμοὶ λέγονται πλωτοί.

Ἔχομεν καὶ πλοῖα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζομεθα εἰς τὸν πόλεμον. Τὰ τοιαῦτα πλοῖα λέγονται πολεμικὰ πλοῖα.

Διὰ τὰ μικρὰ θαλάσσια ταξειδία μεταχειρίζομεθα τὰς λέμβους. Ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ὁ ἡμίονος, ἡ κάμηλος, ὁ σιδηρόδρομος, τὸ πλοῖον καὶ ἡ λέμβος λέγονται μέσα συγκοινωνίας.

Τὸ καλύτερον μέσον συγκοινωνίας εἶναι ὁ σιδηρόδρομος.

134. Ἄρνάκι καὶ λύκος.

Μιά φορὰ κ' ἕναν καιρὸ
σὲ ποτάμι δροσερὸ
ἔν' ἄρνάκι τὸ καϊμένο
εἶχε πάει ξεννοιασμένο.

Ὅμως τύχη του κακή,
ἕνας λύκος φθάνει ἐκεῖ.

— «Σ' ἔλιασα! τοῦ εἶπ' εὐθύς.
«κλέπτη, θὰ τιμωρηθῆς·
ἦλθες εἰς τὸν ποταμὸ μου
καὶ μοῦ πίνεις τὸ νερό μου»
Καὶ τῷ ἄρνάκι τὸ καϊμένο
ἀπεκρίθη τρομασμένο·

— «Μὰ τῆς μάννας μου τὸ γάλα
οὔτε μιὰ δὲν ἤπια στάλα!»

— «Τὲς ψευτιὲς νὰ τὲς ἀφήσης

μήπως καὶ μετανοήσης·
κι ἂν δὲν τῶπιες τὸ 'ποθοῦσες
μὲ τὸ 'μάτι τὸ 'ροφοῦσες».

— «Ὅχι», εἶπε τὸ ἄρνάκι,
«ἔβλεπα τὸ λιβαδάκι».

— «Ὅμως πέρσι ἕνα βράδυ
μ' ἔβριζες μέσ' 'ς τὸ κοπάδι»
— «Πέρσι», εἶπε τὸ καϊμένο,
«μὰ δὲν ἤμουν γεννημένο!»

— «Καλὰ λέγεις, ἐγὼ σφάλλω·
τὸ ἀδελφί σου τὸ ἄλλο».

— «Ἀδελφάκι, σοῦ ὁμῶνω
πῶς δὲν ἔχω· εἶμαι μόνο».

— «Σ' ὅλα δίνεις ἀποκρίσεις,
τρέχα νὰ δικηγορήσης».

Καὶ τὸ στόμα τοῦ ἀνοίγει
καὶ τὸ δύστυχο τὸ πνίγει.
Καὶ τοῦ ἄσπαγος ἀκόμα.

προφασίζεται τὸ στόμα.
καὶ τὸν λάκκον σου πρὶν σκάψῃ
λέγει πῶς τὸν ἔχεις βλάψει.

135. Ἡ θάλασσα.

Ἡ γῆ ἀποτελεῖται ἀπὸ ξηρὰν καὶ ἀπὸ θάλασσαν. Ἡ θάλασσα εἶναι τρεῖς φορές μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ξηρὰν. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς εἶναι ἀλμυρὸν καὶ ὀλίγον πικρὸν. Ἡ θάλασσα λαμβάνει τὸ χροῖμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἄλλοτε φαίνεται κυανῆ καὶ ἄλλοτε μαύρη.

Ὅταν δὲν πνέῃ ἄνεμος ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης εἶναι ἥσυχος καὶ λάμπει ὡς καθρέπτῃς. Τότε λέγομεν ὅτι εἶναι γαλήνη.

Ὅταν ὅμως πνέῃ ὁ ἄνεμος, σηκώνονται κύματα μικρὰ καὶ μεγάλα ὡς βράχοι, καὶ τότε λέγομεν ὅτι εἶναι τρικυμία. Εἰς τὰς τρικυμίας τὰ πλοῖα κινδυνεύουσι νὰ πνιγῶσιν ἢ νὰ ριφθῶσιν εἰς τοὺς βράχους καὶ συντριβῶσιν. Εἰς τὰς τρικυμίας οἱ καλοὶ πλοίαρχοι διευθύνουσι τὸ πλοῖον μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ τέχνην.

Καθὼς εἰς τὴν ξηρὰν ὑπάρχουσι ζῶα, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης ζῶσι πολλὰ ζῶα μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἡ φώκη, ἡ φάλαινα, ὁ δελφίν, ὁ καρχαρίας, ὁ κέφαλος, ἡ σαρδέλλα εἶναι ζῶα τῆς θαλάσσης. Ἐπίσης ἐντὸς τῆς θαλάσσης ζῶσιν αἱ πίνναι, αἱ σηπίαι, τὰ καλαμάρια, τὰ ὀκταπόδια, τὰ μύδια, οἱ σπόγγοι καὶ ἄλλα.

Εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα καλοῦνται φύκη. Ἐπὶ τῆς θαλάσσης πλέουσι τὰ πλοῖα καὶ αἱ λέμβοι.

Κατὰ τὸ θέρος λουόμεθα εἰς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ γνωρίζῃ τις νὰ κολυμβᾷ!

Εἰς τὴν θάλασσαν βλέπομεν καὶ νήσους. Ἡ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι, ἡ Ζάκυνθος εἶναι νῆσοι τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ νησιῶται εἶναι γενναῖοι ναῦται.

136. Τὸ ναυτόπουλον.

Μὲ καρὰβι ἔς τὰ ταξείδια
τὸ ναυτόπουλο γυριᾷ
μὲ τῆς θαλάσσης τὰ φεῖδια
τὰ μικρὰτά του περναῖ.

Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάξι,
οὔτε κύματα πλατιά.

Ἐν τῇ δουλειᾷ πρωὶ καὶ βραδύ
μὲ τὸ στρόπο ἔς τὸ πλευρὸ
ἔσθ' ἔρωγει παξιμαδί,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ ὅταν τὸ ξεφτέρι
ἀναβαίνει ἔς τὰ πανιά,
καὶ μὲ ῥόζους εἰς τὸ χέρι
λύνει, δένει τὰ σχοινιά.

Ἐν τοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάει μοναχῆ
τῆς μαννούλας του ἢ λαχτάρα,
τῆς μαννούλας του ἢ εὐχή.

Ποῦ ἐλπίζει παλληκάρι
νὰ τὸ δῆ καμμιά φορὰ,
νὰ τὸ ποῦν μικρὸ Κανάρη
μέσ' ἔς τὰ θάνατα Ψαρά,

137. Ὁ γεωργός.

Ἡ γῆ μᾶς δίδει πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα. Ἀλλά,
διὰ νὰ μᾶς δώσῃ πολλὰ καὶ καλὰ προϊόντα, πρέπει νὰ
καλλιεργήσωμεν αὐτὴν καὶ νὰ σπείρωμεν σπόρους.

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ποῖος τόπος εἶναι κατάλληλος
διὰ σίτον, ποῖος δι' ἀραβόσιτον καὶ ποῖος διὰ καπνὸν καὶ
ὄρυζαν, πῶς πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν γῆν καὶ πότε
πρέπει νὰ σπείρωμεν ἕκαστον εἶδος σπόρου.

Ὅλα αὐτὰ τὰ γνωρίζει ὁ γεωργός.

Ὁ γεωργός ἔχει ζεῦγος βοῶν ἢ ἵππων, οἱ ὁποῖοι σύρουσι
τὸ ἄροτρον. Ἐνῶ οἱ βόες σύρουσι τὸ ἄροτρον, ὁ γεωργός
τὸ διευθύνει, ὥστε τὸ ὑννίον νὰ ἀνοίγῃ βαθείας αὐλακας.

Ὁ γεωργός μεταβαίνει εἰς τὴν ἐργασίαν του πρὸ τῆς
ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Σπείρει πρῶτον τὸν σπόρον καὶ ἔπειτα
ἀροτριᾷ τὴν γῆν. Τὴν μεσημβριᾶν ρίπτει τροφὴν εἰς τὰ
ζῶα του καὶ ἔπειτα τρώγει μὲ πολλὴν ὄρεξιν τὸ λιτὸν γεῦ-
μά του. Τὴν ἑσπέραν ἐπιστρέφει κατάκοπος ἐκ τῆς ἐργα-
σίας του, εὐρίσκει τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ παιδιά του,
τὰ ὁποῖα μὲ χαρὰν διηγοῦνται ὅσα ἔμαθον εἰς τὸ σχολεῖον.

Ὁ πατὴρ εὐχαριστεῖται διὰ τὴν πρόοδον τῶν τέκνων του.
Τρώγει πάλιν μὲ ὄρεξιν καὶ κατόπιν κοιμᾶται μὲ εὐχαρίστησιν.

Ὁ γεωργός κάμνει πολλὰς ἐργασίας. Καλλιεργεῖ καὶ
σπείρει τὴν γῆν, φυτεύει τὴν ἀμπελον, σκάπτει καὶ κλα-
δεύει αὐτὴν. Γνωρίζει νὰ διορθῶνῃ τὸ ἄροτρον, νὰ κτίξῃ
τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς του, νὰ κατασκευάζῃ τὰ ὑποδήματά
του ἀπὸ τὸ δέρμα τοῦ χοίρου.

Κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτὰς φορεῖ καθαρά

Οἱ γεωργοὶ κρατοῦσιν ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς ὅσα ἀναγκαιοῦσι διὰ τὴν οἰκογένειάν των, τὰ δὲ ἄλλα πωλοῦσι. Πόσον χρήσιμοι εἰς ἡμᾶς εἶναι οἱ γεωργοὶ!

138. Οἱ ἀγροί.

Τὰ μέρη τῆς γῆς, τὰ ὁποῖα καλλιεργεῖ ὁ γεωργός, λέγονται ἀγροί. Εἰς τοὺς ἀγροὺς σπεύρομεν σῖτον, κριθήν, ἀραβόσιτον, σῆσamon ὄρουζαν, ὄσπρια καὶ ἄλλους σπόρους.

Οἱ ἀγροί, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς πεδινὰ μέρη, εἶναι εὐφορώτεροι ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς τῶν ὄρεινῶν μερῶν. Τοὺς πεδινοὺς ἀγροὺς σπεύρομεν κατ' ἔτος, ἐν ᾧ τοὺς ὄρεινους τὸ ἐν ἔτος σπεύρομεν, τὸ δὲ ἄλλο τοὺς ἀφίνομεν νὰ ἀναπαυθῶσιν.

Οἱ ἀγροί εἶναι ξηρικοὶ καὶ ποτιστικοί.

Ποτιστικοὶ ἀγροί εἶναι ὅσοι ποτίζονται. Οἱ ποτιστικοὶ ἀγροί εἶναι εὐφορώτατοι, παράγουσι πολλὰ καὶ καλὰ προϊόντα.

Τὸν ἀγρὸν καθαρίζομεν ἀπὸ τὰς ἀκάνθας, τοὺς λίθους, τὸν λιπαίνομεν (σφουκίζομεν) καὶ ἔπειτα τὸν σπεύρομεν. Ὡς λίπασμα χρησιμεύει ἢ κόπρος τῶν ζῴων. Τὸν αὐτὸν ἀγρὸν τὸ ἐν ἔτος τὸν σπεύρομεν σῖτον ἢ κριθήν, τὸ ἄλλο ἔτος τὸν σπεύρομεν κουκκία ἀραβόσιτον ἢ ἄλλα ὄσπρια.

Οἱ ἀγροί τοῦ ἐνὸς ἰδιοκτῆτου χωρίζονται ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς τοῦ ἄλλου ἰδιοκτῆτου δι' ἐνὸς χάνδακος ἢ δι' αὐλακος.

Τοὺς ἀγροὺς φυλάττει ὁ ἀγροφύλαξ· τὸν ἀγροφύλακα ἐκλέγουσι οἱ ἰδιοκτῆται.

Δὲν πρέπει νὰ βλάπτωμεν τοὺς ξένους ἀγροὺς, ὅπως δὲν θέλομεν νὰ βλάψωσιν ἄλλοι τοὺς ἰδικούς μας.

Τὰ ἀκαλλιεργήτα μέρη τῆς γῆς χρησιμεύουσι νὰ βόσκωσι τὰ πρόβατα, αἱ αἶγες, οἱ βόες καὶ οἱ ἵπποι.

139. Τὸ θέρος.

Θέρος ἔχομεν τοὺς μῆνας Ἰούνιον, Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον. Κατὰ τὸ θέρος ὁ ἥλιος μένει πολλὰς ὥρας εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀνατέλλει πολὺ ἔνωρίς καὶ δύει πολὺ ἄργά. Διὰ τοῦτο αἱ ἡμέραι τοῦ θέρους εἶναι μεγάλαι καὶ αἱ νύκτες μικραί. Κατὰ τὴν πρῶϊαν πίπτει ὀλίγη δρόσος καὶ ὁ ἀήρ

πνέει δροσερός. Τὰ πτηνά κελαιοῦσι μὲ πολλὴν γλυκύτητα. Τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων εἶνε ζωηρότατα.

Ὅσον ὁμως προχωρεῖ ἡ ἡμέρα, τόσον αὐξάνεται ἡ ζέστη. Πρὸ πάντων κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἡ ζέστη εἶναι ἀνυπόφορος. Τὰ πτηνά καὶ τὰ ἄλλα ζῶα κρύπτονται ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων. Τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων χάνουσι τὴν ζωηρότητα των καὶ κλίνουν πρὸς τὰ κάτω. Οἱ ἄνθρωποι ἰδρώνουσι, παύουσι τὰς ἐργασίας των καὶ ἀναπαύονται ὑπὸ τὴν σκιάν. Μόνον ὁ ζῆλικας τερετίζει.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν ἡ ζέστη γίνεται ὀλιγωτέρα ὁ αἶθρ γίνεται ὀλίγον δροσερός. Τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων γίνονται πάλιν ζωηρά. τὰ πτηνά ἀρχίζουν πάλιν τὸ κελαιοῦσιν των· οἱ ἄνθρωποι ἐξέρχονται εἰς τὰς ὁδοὺς, εἰς τοὺς κήπους καὶ εἰς τὴν ἐξοχὴν· λούονται εἰς τὴν θάλασσαν.

Κατὰ τὸ θέρος οἱ ποιμένες ἀρίνουσι τὰ πεδινὰ μέρη καὶ ἀναβαίνουσι εἰς τὰ ὄρη. Πολλὰ οἰκογένεια ἐρχονται καὶ κατοικοῦσι καθ' ὅλον τὸ θέρος εἰς μέρη δασώδη. Ἐκεῖ ἔχουσι πάντοτε δροσερὸν ἀέρα καὶ πίνουσι διαυγές καὶ δροσερὸν ὕδωρ.

Ἡ μεγάλη ζέστη τοῦ θέρους εἶναι πολὺ ὠφέλιμος διότι ὠριμάζει τὸν σῖτον, τὴν κριθήν, τὰς σταφίδας καὶ ὅλους τοὺς καρποὺς τῶν δένδρων.

Οἱ θερισταὶ μὲ τὰ καμπύλα δρέπανά των θερίζουσι τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθήν. Ἐπειτα ρίπτουσι τὰ δεμάτιά των εἰς τὸν ἀλώνιον καὶ ἀλωνίζουσι.

Τὰ ὀπωροφόρα δένδρα εἶναι καταφορτωμένα μὲ σῦκα, βερίκοκκα, κεράσια, ἀγλάδια, πορτοκάλια καὶ μήλα. Αἱ σταφίδες ὠριμασαν καὶ τρυγῶσιν αὐτὰς οἱ ἀμπελοურγοί. Αἱ ἀμπέλοι εἶναι γεμᾶται ἀπὸ σταφυλάς, αἱ ὁποῖαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὠριμάζουσι. Τὸ θέρος εἶναι ἡ καλυτέρα ὥρα τοῦ ἔτους, διότι ὠριμάζουσιν ὅλα τὰ προϊόντα τῆς γῆς.

— «Ὁ ἕνας μῆνας τρέφει τοὺς ἑνδεκα», λέγει ἡ παροιμία

140. Τὸ καλοκαίρι.

Ἥλιθες, ἥλιθες καλοκαίρι,
κι ὁ Θεὸς πολλὰ
μὲ τὸ ἀγιό του χέρι
σχόρησε καλά.

Ἄστὲς μυρτιές κρυμμέν' ἀηδόνια
ψάλλουν λιγυρά,
καὶ πετοῦν τὰ χελιδόνια
μ' ἐλαφρὰ πτερά.

Τὰ μελίτσια μὲ φροντίδες
 ἴδω κ' ἐκεῖ πετοῦν
 καὶ μὲ χάρι αἱ χρυσαλλίδες
 τάνθη χαιρετοῦν.

Εἰς τοὺς κάμπους πρασινίζουν
 χόρτα δροσερά,

εἰς τοὺς λόφους ψιφυρίζουν
 τὰ γοργὰ νερά.

Εὐμορφ' ἄνθη ἔς τοὺς ἀέρας
 χύνουν μυρωδιά,
 κὶ ἀνθοδέσμας ἔς τὰς μητέρας
 φέρουν τὰ παιδιὰ.

Γ. Βιζυνοῦς.

141. Πηγαί. Ἰαματικά ὕδατα.

Ἐκ πολλῶν μερῶν τῆς γῆς ἀναβλύζει ὕδωρ διαυγές καὶ δροσερόν. Τὰ μέρη ταῦτα λέγονται πηγαί. Τὸ ὕδωρ τῶν πηγῶν πίνωμεν. Πηγαί ὑπάρχουσι συνήθως εἰς τοὺς πρόποδας καὶ εἰς τὰς κλιτύας τῶν ὄρεων. Ὑπάρχουσιν ὅμως πηγαί, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ εἶναι θεμιτὸν καὶ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ θεραπεύῃ πολλὰς ἀσθενείας. Αἱ πηγαί αὗται λέγονται ἰαματικά. Ἡ πατρίς μας ἔχει εἰς πολλὰ μέρη ἰαματικὰς πηγὰς. Εἰς τὴν Αἰδηψόν, τὸ Λουτράκι, τὰ Μεθάνα, τὴν Ὑπάτην καὶ ἄλλα μέρη.

Ὅπου ὑπάρχουσιν ἰαματικά πηγαί, οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι κατασκευάσει λουτήρας, ἐντὸς τῶν ὁποίων λουνοῦνται κατὰ τὸ θέρος.

142. Ὁ ἀήρ.

Ἄνευ ἀέρος δὲν δύναται νὰ ζήσῃ οὔτε ζῶον οὔτε φυτὸν. Ἄν κλείσωμεν ἐν ζῶον ἢ ἐν φυτὸν εἰς μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει ἀήρ, θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ ζῶον θὰ ἀποθάνῃ καὶ τὸ φυτὸν θὰ μαρανθῇ. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐπλήρωσε τὰ πάντα ἀέρος.

Ἄηρ ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀποθνήσκουσιν οἱ ἰχθύες καὶ τὰ ἄλλα ζῶα τῆς θαλάσσης.

Τὸν ἀέρα δὲν βλέπομεν, εἶναι ἀόρατος, αἰσθανόμεθα ὅμως τὴν ἀντίστασιν αὐτοῦ, ὅταν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅταν κινῶμεν τὸ βιβλίον ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου μας.

Τὸν ἀέρα εἰσπνέομεν διὰ τῶν ρωθίωνων καὶ διὰ τοῦ στόματος. Ὁ ἀήρ ὠφελεῖ τὴν ὑγίαν, ὅταν εἶναι καθαρὸς. Καθαρὸς ἀήρ ὑπάρχει εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ εἰς τὰ μέρη, ὅπου ὑπάρχουσι δένδρα.

Ἀκάθαρτος ἀήρ ὑπάρχει ἐκεῖ, ὅπου λιμνάζουσιν ὕδατα, εἰς τὰ δωμάτια, ὅπου μένουσι πολλοὶ ἄνθρωποι ἢ ζῶα. Διὰ τοῦτο δὲ πρέπει νὰ ἀνοίγωμεν συχνὰ τὰ παράθυρα τῶν δωματίων μας, διὰ νὰ εἰσέρχεται καθαρὸς ἀήρ, καὶ ὅταν κοιμώμεθα, νὰ μὴ σκεπαζώμεν τὸ πρόσωπόν μας, καὶ προσέτι νὰ φυτεύωμεν δένδρα, διὰ νὰ καθαρίζωσι τὸν ἀέρα.

143. Οἱ ἄνεμοι.

Ὁ ἀήρ ἄλλοτε εἶναι ἐντελῶς ἀκίνητος· καὶ τότε λέγομεν ὅτι εἶνε νηνεμία. Ἄλλοτε κινεῖται ὀλίγον καὶ κινεῖ ἑλαφρῶς τὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἢ ὅποια σχηματίζει μικρὰς ρυτίδας. Ἄλλοτε φέρεται μὲ ὄρμην ἀπὸ τοῦ ἐνός σημείου τοῦ ὀρίζοντος εἰς τὸ ἄλλο. Τότε κινεῖ τὰς πτέρυγας τοῦ ἀνεμομύλου, κάμνει τὸ δάσος νὰ βοῖζη, εἰς τὴν θάλασσαν σηκώνονται κύματα, τὰ ὅποια θραύονται μὲ ὄρμην εἰς τὴν παραλίαν.

Ἄλλοτε, ἐν ᾧ πνέει πολὺ σφοδρὸς ἄνεμος, πίπτει καὶ ραγδαία βροχὴ. Τότε λέγομεν ὅτι εἶναι θύελλα.

Ἡ θύελλα προξενεῖ πολλὰ κακά. Ἐκριζώνει δένδρα, καταρρίπτει οἰκίας, ἀνατρέπει πλοῖα, τὰ ὄβει καὶ τὰ συντρίβει εἰς τοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς.

Ὁ ἄνεμος, ὁ ὅποιος πνέει ἀπὸ τοῦ βορείου σημείου, λέγεται βορρᾶς. Ὁ ἄνεμος ὅστις πνέει ἀπὸ τοῦ νοτίου, λέγεται νότος. Ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος πνέει ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ σημείου, λέγεται ἀπηλιώτης (λεβάντης), καὶ ἐκεῖνος, ὅστις πνέει ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ, ὀνομάζεται ζέφυρος (πουνέντης).

Εἰς τὴν στέγην μερικῶν οἰκιῶν καὶ ἀνεμομύλων ὑπάρχει μικρὸν τι ὄργανον, τὸ ὅποῖον δεικνύει τὸν πνέοντα ἄνεμον. Τὸ ὄργανον τοῦτο καλεῖται ἀνεμοδείκτης.

144. Ὁ ἄνεμος καὶ ὁ ἥλιος.

Ὁ ἀέρας ἠθύμωσε
μὲ τὸν ἥλιο μάλωσε·
ὁ ἀέρας ἔλεγε·

— «Εἶμαι δυνατώτερος!»

Καὶ ὁ ἥλιος ἔλεγε·

— «Σὲ περνῶ εἰς τὴ δύναμι!».

Ἐνας γέρος ἄνθρωπος
μὲ τὴ μαύρη κάπα του
εἰς τὸ χωράφι πῆγαινε.

Ὁ ἀέρας ἔλαλησε

— «Ὅποιος ἔχει δύναμι,
παίρνει ἀπ' τὸν γέροντα

πους και με τα ξιφη προξενουσι πολλην καταστροφην εις αυτους. Εχομεν και στρατιωτας, οι οποιοι πολεμουσιν απο τα πολεμικα πλοια και αποτελουσι τον ναυτικον στρατον της Ελλάδος. Οι στρατιωται τρεφονται και ενδυονται υπο του Δημοσιου και κοιωνται εις τον στραωνα.

Οι στρατιωται συνηθιζουσιν εις την εργασιαν, εις την πειθαρχιαν και εις την ταξιν. Εχουσιν ωρισμενην ωραν του φαγητου, του υπνου και της εργασιας. Τρωγουσιν ολοι το αυτο φαγητον εις την αυτην ωραν (συσσιτιον). Καθ' εκαστην γυμναζονται εις τον βηματισμον, εις την σκοποβολην και εν γενει εις ολα τα πολεμικα.

Ποσον χαίρει τις, όταν βλέπη πολλους στρατιωτας βαδίζοντας! Εμπροσθεν βαδίζουσιν οι σαλπικταί, κατόπιν ο ταγματάρχης εφιππος, οι δε στρατιωται κατά τετραδας βαδίζουσι ζωηροί και πολυ υπερήφανοι.

Τους στρατιωτας γυμνάζουσιν οι υπαξιωματικοι και οι αξιωματικοι. Ο υποδεκανεύς, ο δεκανεύς, ο λοχίας και ο επιλοχίας είναι υπαξιωματικοι. Ο ανθυπασπιστής, ο ανθυπολοχαγός, ο υπολοχαγός, ο λοχαγός, ο ταγματάρχης, ο αντισυνταγματάρχης, ο συνταγματάρχης και ο στρατηγός είναι αξιωματικοι.

Αρχηγός ολου του στρατου και της ξηρας και της θαλάσσης είναι ο Βασιλεύς.

Οι στρατιωται κατά τον πόλεμον πολεμουσι με γενναιοτητα. Μένουσιν εις την θέσιν των και προσπαθουσι να φονεύσωσι πολλους εχθρούς, να δοξασθη η πατρις και το ονομά των.

Ποσον επιθυμω να δοξασθω και να μείνη το ονομά μου αθάνατον. οπως του Κανάρη, του Ανδρουτσου, του Διακου και του Καραϊσκάκη!

147. Ο νεοσύλλεκτος.

Ο καλός ο στρατιώτης
πρέπει νάχη 'ς το πλευρό
το τουφέκι του εν πρώτοις,
και γεμάτο και γερό.

Νεοσύλλεκτο παιδί
'ς τάλογό του τραγουδεί·
«Χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ,
ΐππε, τρέχα τό γκαλόπ».

Ἴππον μ' ελαφρὰ ποδάρια
δυὸ σπηρούγια νὰ κεντοῦν
καὶ λουριὰ καὶ χαλινάρια
ἴσ' ἀν πετᾶ νὰ τὸν κρατοῦν.

Πρέπει πάντα στυλωμένο
τὸ κεφάλι νὰ κρατῆ,
τὸ μουστάκι του στερημένο
καὶ τὴ μέση του σφικτῆ.

Πρέπει νᾶχη κρεμασμένο
κι' ἓνα κοφτερὸ σπαθί,
'ποῦ μὰ μέρα γυμνωμένο
ς' ἐχθροῦ στήθος θὰ χωθῆ.

Καὶ ὁ ἦρωσ πρέπει νᾶχη
πρῶτ' ἀπ' ὅλα μὴ καρδιά,
ἄλλως, ἄλλως εἰς τὴν μάχη
τὸν γελοῦν καὶ τὰ παιδιὰ.

Ἡλ. Ταυταλίδης.

148. Ὁ τυρός.

Ἐκ τοῦ γάλακτος κατασκευάζομεν τὸν τυρόν. Ὁ τυρός κατασκευάζεται κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ρίπτουσι τὸ γάλα ἐντὸς λέβητος καὶ τὸ θερμαίνουσιν ὀλίγον. Ἐπειτα ρίπτουσι πυτίαν διαλελυμένην ἐντὸς γάλακτος. Ἀφ' οὗ ρίψωσι τὴν πυτίαν καταβιβάζουσι τὸν λέβητα ἐκ τῆς πυρᾶς καὶ μετ' ὀλίγην ὥραν τὸ γάλα πήγνυται καὶ γίνεται τυρός. Τὸν τυρόν ρίπτουσιν ἐντὸς μαλλίνων σάκκων, τοὺς ὁποίους κρεμῶσι διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ τυρόγαλα. Ἐπειτα κόπτουσι τὸν τυρόν εἰς τεμάχια καὶ τὸν ἀλατίζουσιν ἀφίγουσιν αὐτὸν τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἐπάνω εἰς μίαν σανίδα καὶ μετὰ ταῦτα θέτουσιν αὐτὸν ἐντὸς βαρελίων ἢ δερμάτων καθαρῶν. Κατασκευάζομεν καὶ ἄλλα εἶδη τυροῦ. Τὸ κεφαλοτύρι, τὸ κασέρι καὶ ἄλλα.

Τὸν τυρόν τρώγομεν ὡς προσφάγιον, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ τρώγομεν καὶ πολὺ.

149. Ἡ περιστέρα.

Ἡ περιστέρα εἶναι τὸ μικρότερον ἐξ ὄλων τῶν οἰκιακῶν ζῴων. Ἡ κεφαλὴ τῆς εἶναι μικρὰ, τὸ ράμφος λεπτὸν καὶ μαλακόν. Τὸ πτέρωμα λεῖον καὶ πολὺ καθαρόν. Αἱ πτέρυγες μακρᾶι μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς οὐρᾶς, καὶ διὰ τοῦτο αἱ περιστεραί πετῶσι ταχέως καὶ διαρκῶς.

Αἱ περιστεραί ἔχουσι διάφορα χρώματα, λευκόν, μέλαν καὶ ποικίλον. Τρώγουσι δὲ κόκκους δημητριακῶν καρπῶν, τοὺς ὁποίους εὐρίσκουσιν εἰς τοὺς ἀγρούς.

Αἱ περιστεραί ζῶσι κατὰ ζεύγη μὲ πολλὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην. Κατοικοῦσιν εἰς κοιλώματα τῶν τοίχων καὶ ὑπὸ

τὴν στέγην τῶν οἰκιῶν, ἰδίως δὲ εἰς περιστερεῶνας, τοὺς ὁποίους κατασκευάζομεν ἐκ σανίδων.

Ἐντὸς τῆς φωλεᾶς τῶν ἡ θήλεια γεννᾷ τέσσαρας ἢ ἕξ παρὰ τοῦ ἔτους ἀνά δύο ῥά, τὰ ὁποῖα ἐπαύξει ἐπὶ 16 ἢ 18 ἡμέρας. Οἱ νεοσσοὶ ἐξέρχονται ἐκ τῶν ῥῶν γυμνοὶ καὶ τυφλοὶ, τρέφονται δὲ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ὑπὸ τῶν γονέων τῶν μὲ πολλὴν στοργήν.

Τὰς περιστεράς καταδιώκουσιν ἡ γαλῆ, ἡ ἰκτίς, ἡ ἀλώπηξ, ὁ ἀετός, ὁ ἰέραξ καὶ ἄλλα ἀρπακτικὰ πτηνά.

Αἱ περιστεραὶ γυμναζόμεναι μαθηάνουσι νὰ φέρωσιν ἐπιστολάς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς ἄλλον τόπον. Τὰς περιστεράς ταύτας καλοῦμεν ταχυδρομικὰς.

Αἱ περιστεραὶ μᾶς δίδουσι τὸ κρέας τῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι τροφή νόστιμος καὶ ἐκλεκτή. Ὑπάρχουσι καὶ ἄγριαι περιστεραὶ, αἱ ὁποῖαι κατασκευάζουσι τὰς φωλεὰς τῶν εἰς τὰ κοιλώματα τῶν βράχων.

Ἡ περιστέρα ἔφερεν εἰς τὸν Νῶε τὴν εὐχάριστον εἶδησιν, ὅτι ἐσώθησαν τὰ ὕδατα καὶ ἐξῆλθεν οὗτος ἐκ τῆς κιβωτοῦ. Εἰς περιστεράν μετεμορφώθη καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅτε ἐβαπτίζετο ὁ Ἰησοῦς Χριστός, διότι ἡ περιστέρα εἶναι πολὺ ἁθῶν καὶ καθαρὸν πτηνόν.

150. Ἡ φιλοστοργία.

—Πετᾶς, περιστεράκι,
ἔς τὸν κῆπο, ἔς τὴν αὐλή.
δὲν βλέπεις τὸ γεράκι,
τὸ ἄγριο πουλί;

Νομίζω πῶς δὲν εἶσαι
πολὺ προσεκτικό·
πετᾶς καὶ δὲν φοβεῖσαι
μὴ σ' εὔρη τὸ κακό.

—Φοβοῦμαι καὶ προσέχω,
πλὴν μὲ κρατεῖ δουλειά·
πουλάκια δύο ἔχω
μικρὰ εἰς τὴ φωλιά.

*Ἀνοίγω τὰ φτερά μου
καὶ πρόθυμο πετῶ
καὶ φέρω ἔς τὰ μικρὰ μου
νερὸ καὶ φαγητό.

*Αλ. Κατακουζηνός.

151. Ἡ ἀξία τῆς υγείας.

Ὁ Βασίλειος εἶχε τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ μὴ προφυλάσῃ τὴν υγείαν του. Συνήθισε νὰ πίνῃ νερόν, ὅτε ἦτο ἰδρωμένος· νὰ εἰσέρχεται καὶ νὰ περιπατῇ ἀνυπόδητος ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ἡ μήτηρ του πολλάκις τὸν εἶχε ἐπιπλήξει, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἤκουε.

Μίαν ἡμέραν, ἀφ' οὗ ἐπαιξε πολὺ καὶ ἰδρωσεν, ἐδίψησεν. Εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, ἀρπάζει τὸ δοχεῖον τοῦ ὕδατος καὶ μὲ πολλὴν λαιμαργίαν πίνει ὅλον τὸ ὕδωρ. Ἡ μήτηρ του εἶδεν αὐτό, ἀλλ' ἦτο ἀργά.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Βασίλειος ἐξύπνησεν ἀδιάθετος καὶ μὲ πυρετόν. Οἱ γονεῖς του μὲ τρόμον ἐκάλεσαν ἀμέσως τὸν ἰατρόν, ὁ ὁποῖος, ἀφ' οὗ ἠκραάσθη τὸν Βασίλειον, εἶπεν ὅτι ἔπαθεν οὗτος ἀπὸ περιπνευμονίαν. Ἡ μήτηρ ἐνόησεν πῶθεν ἔπαθεν ὁ υἱὸς τῆς, ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ; Μὲ πολλὴν ἀνησυχίαν ἐκάθητο ἀγρυπνος νύκτα καὶ ἡμέραν πλησίον τοῦ Βασιλείου καὶ περιποιεῖτο αὐτόν. Ὁ πατὴρ ἐκ τῆς ἀνησυχίας του δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ· ἔφερε συχνὰ τὸν ἰατρόν καὶ ἐδίδεν τὴν ὠρισμένην ὥραν τὰ ἰατρικὰ εἰς τὸν Βασίλειον.

Παρήλθον 10 ἡμέραι καὶ ὁ ἰατρός εἶπεν εἰς τοὺς γονεῖς, ὅτι ὁ Βασίλειος ἐξέφυγε τὸν κίνδυνον. Οἱ δυστυχεῖς ἐδόξασαν τὸν Θεόν, ὅστις τοὺς εὐσπλαγγνίσθη καὶ ἔσωσεν τὸν υἱὸν των. Ὅτε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Βασίλειος ἐδυνάμωσεν ὀλίγον, ἐσυλλογίσθη ὅτι ἐνεκεν τῆς ἀνοησίας του ἔπαθεν ὅλα αὐτὰ καὶ μετενόησε. Τότε ἐσκέπτετο πόσον ἀξίζει ἡ υγεία καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· «Ὅτε ἤμην υγιής, δὲν εἴξευρον τί ἀξίζει ἡ υγεία. Τώρα ὅμως ἐνόησα τὴν ἀξίαν τῆς καὶ δοξάζω τὸν Θεόν, ὅστις μὲ ἔσωσεν ἐκ τοῦ θανάτου. Ἴδου τί ἔπαθον καὶ ἐγὼ καὶ οἱ καλοὶ μου γονεῖς ἐκ τῆς ἀνοησίας μου. Ἐχασα ἐπὶ τόσον χρόνον τὴν ἐλευθερίαν μου, τὰ μα-

θήματα μου, τὰ παιγνίδιά μου· ἡ μήτηρ μου ἐγένεν ἐλεεινή
καὶ ἀδύνατος ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν τῆς· ὁ πατήρ μου ἐλυ-
πήθη πολὺ καὶ ἕκαμα αὐτὸν νὰ ἐξοδεύσῃ τόσα χρήματα.
Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ὑπακούω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου μητέρα·

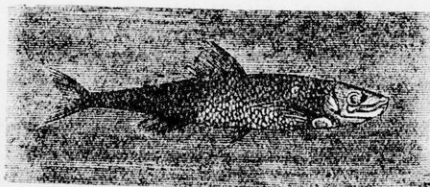
— Ἡ ὑγεία εἶναι πολύτιμος θησαυρός.

152. Οἱ ἰχθύες.

Οἱ ἰχθύες ζῶσιν ἐντὸς τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης τῶν
ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν.

Ὅπως ἡμεῖς δὲν ζῶμεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, οὕτω καὶ οἱ
ἰχθύες, ὅταν ἐξαχθῶσιν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἀποθνήσκουσιν.

Τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς τῶν ἰχθύων εἰς ἄλλους εἶναι μυ-
τερόν, εἰς ἄλλους στρογγύλον, σφαιροειδές ἢ πλατύ. Οἱ
ὀφθαλμοὶ δὲν ἔχουσι βλέφαρα καὶ τὰ ὦτα στεροῦνται ἐξω-
τερικοῦ ὠτός, βλέπουσιν ὁμῶς καὶ ἀκούουσι καλῶς ἐντὸς
τοῦ ὕδατος.



(Ἰχθύς).

Τὸ στόμα εἶναι μεγάλον, ἡ γλῶσσα μικρά, οἱ ὀδόντες
μικροὶ καὶ χρησιμεύουσι πρὸς σύλληψιν τῆς τροφῆς καὶ ὄχι
πρὸς μάσησιν. Τὸ σῶμα καλύπτεται ὑπὸ λεπίων, τὰ ὅποια
κεῖνται τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὡς αἱ κέραμοι ἐπὶ τῆς στέγης
τῶν οἰκιῶν.

Τὰ ἄκρα τῶν ἰχθύων εἶναι μεταβεβλημένα εἰς πτερύγια.
Τὰ πτερύγια μεταχειρίζονται ὡς κωπία, διὰ νὰ κινῶνται
ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἡ δὲ οὐρά χρησιμεύει ὡς πηδάλιον. Οἱ

ἰχθύες δὲν ἔχουσι πνεύμονας, ἀλλ' ἀναπνεύουσι διὰ βραγχίων· τὰ ἵποια εὐρίσκονται εἰς τὰ πλάγια τῆς κεφαλῆς. Καί· ἐπειδὴ δὲν ἔχουσι πνεύμονας, εἶναι ἄφρωνι.

Οἱ περισσότεροι τῶν ἰχθύων τρώγουσιν ἄλλους μικροτέρους ἰχθύς, ὀλίγοι δὲ τρέφονται μὲ ἔντομα καὶ φυτικάς οὐσίας. Τὴν τροφήν των καταπίνουσιν χωρὶς νὰ τὴν μασησῶσιν.

Οἱ πλεῖστοι γεννῶσιν ᾠά· τὰ ὁποῖα ἐναποθέτουσιν ἐπὶ τῆς ἁμμου εἰς μέρος ἀσφαλές καὶ ἐκεῖ ἀναπτύσσονται μόνα των.

Ἄλλοι μᾶς δίδουσι τὰ ᾠά των (χαβιᾶρι, αὐγοτάραχον). Τοὺς ἰχθύς συλλαμβάνουσιν οἱ ἀλιεῖς μὲ τὸ ἄγκιστρον, μὲ τὰ δίχτυα καὶ κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους. Τὸ κρέας τῶν ἰχθύων εἶναι πολὺ νόστιμος τροφή.

Ἐ μέγιστος καὶ φοβερώτατος τῶν ἰχθύων εἶναι ὁ καρχαρίας, ὁ ὁποῖος ἐπιτίθεται καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων.

—Τὸ μεγάλο ψάρι τρώγει τὸ μικρό.

153. Ὁ Ψαράς.

Βγαίν' ἢ βαρκοῦλα τοῦ ψαρά
Ἐπὶ τὸ περιγιάλι
Κι' ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
Τὰ δίχτυά του καὶ πάλι.
Τὸ φεγγαράκι τὸν γιάλο
Τὸν κάνει ἴσάν καθρέφτη
Καὶ κάθε ψάρι παχουλό
Μέσα ἔς τὰ δίχτυα πέφτει.

Τρώβα τὸ δίχτυ σου, ψαρά,
Κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση.
Θαρρῶ πὼς τούτη τὴ φορὰ
Χιλιάδες ἔχει πιάσει.
Πολὺ κουράστηκες, ψαρά,
Τὰ ψάρια εἶν' δικὰ σου,
Καὶ πούλα τα ἔς τὴν ἀγορὰ
Νὰ θρεῖῃς τὰ παιδιὰ σου.

154. Μῦς καὶ βάτραχος.

Εἰς μῦς καὶ εἰς βάτραχος ἔγιναν φίλοι. Μίαν ἡμέραν λέγει ὁ βάτραχος εἰς τὸν μῦν· «Διὰ νὰ εἶμεθα ἀχώριστοι, φέρε τὸν πόδα σου νὰ δέσω μὲ τὸν ἰδικόν μου». Ὁ μῦς χω-

ρίς νά υποπτευθῆ κακόν τι ἔδρασε τόν πόδα του μέ τόν πόδα τοῦ βατράχου.

Μετ' ὀλίγον ἐδίψησαν ἤλθον εἰς τὸ ἄκρον λίμνης τινός καὶ ἔπιον ὕδωρ. Ὁ βατράχος ἐσκέφθη νά πνίξῃ τόν φίλον του καὶ μέ ἐν πήδημα εὗρέθη ἐντός τοῦ ὕδατος. Μαζὺ μέ τόν βατράχον ἐρρίφθη εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὁ μῦς, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ ἦτο χερσαῖον ζῶον καὶ δέν εἴξευρε νά κολυμβᾷ ἐπνίγη καὶ τὸ σῶμά του ἐπέπλεεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ἰέραξ τις διερχόμενος ἀνωθεν τῆς λίμνης εἶδε τόν μῦν ἀμέσως ὀρμαῖ καὶ διὰ τῶν ὀνύχων του ἀρπάζει αὐτόν, ἀλλὰ μαζὺ μέ τόν μῦν ἔφερεν εἰς τὴν φωλεάν του καὶ τόν κακόν βατράχον.

155. Οἱ ἀνάπηροι.

Οἱ τυφλοὶ, οἱ χωλοὶ καὶ ὅσοι ἔχουσι σωματικὴν βλάβην λέγονται ἀνάπηροι. Πόσον δυστυχεῖς εἶναι οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι! Οἱ τυφλοὶ δέν βλέπουσι τόν οὐρανὸν μέ τὰ ἄστρα, τὴν σελήνην καὶ τόν ἥλιον, δέν γνωρίζουσι τὰ ὄρατα καὶ τὰ ποικίλα χρώματα τῶν ἀνθέων, δέν δύνανται νά περιπατήσωσιν ἄνευ ὀδηγοῦ. Δέν εἶδον ποτέ τὴν μορφήν τῶν γονέων των καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ὁ χωλὸς δέν δύναται νά περιπατῆ εὐκόλως οὔτε νά τρεῖξῃ. Τὸ χωλὸν παιδίον, ἐν ᾧ τὰ ἄλλα παιδιά παίζουσιν, αὐτὸ κἀθηται εἰς μίαν γωνίαν καὶ περίλυπον βλέπει τὰ παίζοντα παιδιά!

Οἱ κωφάλαλοι δέν ἀκούουσιν οὔτε ὁμιλοῦσι. Δέν ἀκούουσι τὴν γλυκεῖαν φωνὴν τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν των, οὔτε τὸ γλυκὺ κελεύσμα τῆς ἀηδόνος καὶ τῶν ἄλλων ὀδικῶν πτηνῶν. Δέν δύνανται νά ἐκφράσωσιν ὅ,τι αἰσθάνονται. Κλείσατε τοὺς ὀφθαλμούς σας καὶ τὰ ὄτα σας μίαν μόνον ὥραν, διὰ νά ἐννοήσητε πόσον εἶναι δυστυχεῖς οἱ ἄνθρωποι οὔτοι.

Ἄς δοξάζωμεν τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωκε τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἀκοήν μας καὶ βλέπομεν τὸν ὠραῖον κόσμον καὶ ἀκούομεν τὰ ἄσματα τῶν πτηνῶν καὶ τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων.

Ἄς εὐσπλαγχνιζώμεθα τοὺς ἀναπήρους καὶ ἄς βοηθώμεν αὐτούς. λ

156. Ἡ ἀχαριστία.

Μεταξὺ τῶν κατοίκων χωρίου τινός, ἦτο καὶ πλούσιός τις, ὅστις ἦτο πολὺ εὐσπλαγχνος ἄνθρωπος.

Ὁ πλούσιος ἔκαμνε πολλὰς εὐεργεσίας εἰς τοὺς συγχωρίους του· ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς σῖτον, κριθὴν καὶ χρήματα, τὰ ὅποια ἐπέστρεφον οἱ χωρικοί, ὅτε εἶχον. χ

Εἷς ἐκ τῶν χωρικῶν ἦλθε καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν πλούσιον 50 δραχμὰς καὶ ὑπεσχέθη μετὰ τρεῖς μῆνας νὰ τὰς ἐπιστρέψῃ. Ὁ πλούσιος, κατὰ τὴν συνθήειάν του, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι ἐζήτησεν. Ἀφ' οὗ παρήλθον οἱ τρεῖς μῆνες, ὁ χωρικός εἶπεν· «Ὁ πλούσιος θὰ ἐλησμόνησε τὰς δραχμὰς, τὰς ὁποίας μοὶ ἔδωκεν. Ἄς μὴ τὰς ἐπιστρέψω, ἂν δὲν μοὶ τὰς ζητήσῃ».

Ὁ πλούσιος δὲν τὰς ἐλησμόνησεν, ἀλλὰ οὔτε τὰς ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν ἀχαριστὸν χωρικόν. χ

Παρήλθεν ἓν ἔτος καὶ ὁ χωρικός ἐπίστευσεν ὅτι πράγματι ὁ πλούσιος τὸ ἐλησμόνησεν. Ἐρχεται πάλιν εἰς αὐτὸν καὶ τοῦ ζητεῖ ἄλλας 50 δραχμὰς. Ὁ πλούσιος εἶπεν εἰς τὸν χωρικόν νὰ ἀνοίξῃ τὸ χρηματοκιβώτιόν του καὶ νὰ λάβῃ τὰς δραχμὰς, τὰς ὁποίας ἐζήτηι. Ὁ χωρικός μὲ χαρὰν ἠνοιξεν αὐτό ἀλλὰ μὲ πολλὴν του λύπην τῷ εἶπε· «Κύριε, δὲν εὐρίσκω οὔτε μίαν δραχμὴν». Ὁ πλούσιος ἀπεκρίθη· «Ἄν ἔφερες τὰς 50 δραχμὰς, τὰς ὁποίας ἔλαβες πέρυσιν, θὰ εὐρισκες τώρα νὰ λάβῃς καὶ ἄλλας.

Ὁ χωρικός ἔμεινεν ἄρωνος· δὲν εἴξευρε πῶς νὰ δικαιω-
ποιηθῆ. Τέλος ὑπεσχέθη νὰ φέρῃ τὰς ὀφειλομένας δραχμὰς.
Καὶ πράγματι, μετὰ μίαν ὥραν ἔφερε τὰ 50 δραχμὰς καὶ
ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν εὐεργέτην του.

— Ὁ κλέπτης καὶ ὁ ψεύτης τὸν πρῶτον χρόνον χαίρονται.

157. Ὁ Θεός.

Ὁ ἐφημέριος ἐνὸς χωρίου εἶχεν ἱερουργίαν εἰς τὸν ναὸν
τοῦ Προφήτου Ἡλία. Ὁ ναὸς ἔκειτο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ
πλησίον βουνοῦ.

Ὁ ἱερεὺς ἔλαβε μαζὺ του καὶ τὸν δεκαετῆ υἱὸν του
Νίκου, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν ἱερουργίαν.

Ὁ Νίκος μὲ πολλὴν προθυμίαν ἠκολούθησε τὸν πατέρα
του. Ἦτο Μάϊος μῆν. Ὁ ἀὴρ ἔπνεε δροσερὸς καὶ καθαρὸς·
οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ λιβάδια ἦσαν καταπράσινα. Τὰ πτηνα
εἶχον ἐξυπνήσει καὶ ἐκελάδουν μὲ πολλὴν γλυκύτητα. Γλυ-
κύτερον δὲ ἔφαλλον αἱ ἀηδόνες μέσα ἀπὸ τοὺς πυκνοὺς κλά-
δους τῶν δένδρων καὶ οἱ κορυδαλλοὶ ἀπὸ τὰ ὕψη χωρὶς νὰ
φαίνωνται.

Τὸ παιδίον ἀπὸ τὴν χαρὰν του ἔτρεχε, ἐπήδα καὶ ἔτρα-
χόδει.

Μετ' ὀλίγον εὐρίσκοντο εἰς τὰς κλιτύας τοῦ βουνοῦ.
Ἐκεῖ ἔβοσκον ἀρκετὰ πρόβατα, παρέκει δὲ εἰς νεαρὸς βο-
σκὸς ἔπαιζε τὸν αὐλόν.

Ὁ Νίκος τὴν ἡμέραν αὐτὴν, ἂν καὶ περιεπάτησε πε-
ρισσότερον, δὲν ἠσθάνθη κόπον, ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς τὴν
κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. Ἀπ' ἐκεῖ ἔβλεπον πρὸς τὰ κάτω μίαν
μεγάλην καὶ καταπράσινον πεδιάδα. Ὅπισθεν τοῦ βουνοῦ
ἐφαίνετο θάλασσα, ἡ ὁποία ἔλαμπεν ὡς καθρέπτῃς. Τὸ παι-
δίον παρατήρησεν ὅλα ταῦτα μὲ πολλὴν θαυμασμόν.

Μετὰ τὴν ἱερουργίαν ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ

τινος πέτρας· τότε ὁ πατήρ ἠρώτησε τὸν Νίκον ἂν ἠύχα-
ριστήθη ἀπὸ τὸν περίπατον.

«Οὐδέποτε, πάτερ μου, ἠσθάνθην τόσην χαράν, ὅσην
ἠσθάνθην σήμεραν», εἶπε τὸ παιδίον. «Ἐχεις δίκαιον, τέκνον
μου, θὰ εἶναι τις πολὺ ἀναίσθητος νὰ μὴ αἰσθανθῆ χαράν
καὶ θαυμασμόν· ὅταν παρατηρῆ τὴν γῆν μὲ τὰ ἄνθη, τὰ
δένδρα, τὰ διάφορα ζῶα καὶ ἀκούῃ τὸ γλυκὺ κελάδημα
τῶν πτηνῶν, ὅταν βλέπῃ τὸν οὐρανόν, τὸν ἥλιον, τὴν σε-
λήην καὶ τὰ ἄστρα. Ὅλα ταῦτα, τέκνον του, εἶναι ἔργα
τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τὰ ἐχάριτεν
εἰς ἡμᾶς καὶ δὲν ζητεῖ τίποτε ἄλλο ἢ νὰ εὐλογοῦμεν καὶ
δοξάζωμεν τὸ ὄνομά του.

Καὶ ὁ ἱερεὺς ἐρώναξεν ἐκ βάθους καρδίας·

«Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ
ἐποίησας».

158. Ὁ μόνος ποιητής.

Ποῖος κάμνει τὰ φυτὰ
καὶ διατηρεῖ αὐτὰ
κ' ἐκ τοῦ ὕψους τὴν αὐγὴν
χύνει δρόσον εἰς τὴν γῆν;

Ποῖος σπεῖρ' εἰς τὰ βουνὰ
τάνθη τὰ ἔαρινά

καὶ τὸν κῆπον τὸν ξηρὸν
κάμνει πάλιν ἀνθηρόν;

Μάθε, τέκνον, μάθε τίς
εἶναι μόνος ποιητής·
εἶν' ἐκεῖνος 'ποῦ ἐκεῖ
εἰς τὰ ὕψη κατοικεῖ.

*Α2.- Κατακουζινός.

159. Τὸ πρωϊνὸν ἄσμα.

Ἡ χρυσομένη ἀνατολὴ
μαγευτικῇ ροδίξει,
ὁ ἥλιος φεγγοβολεῖ
καὶ ἡ ἡμέρ' ἀρχίζει.

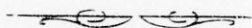
Σχορπάει μύρον κ' εὐωδιά
τὸ κάθε λουλουδάκι
καὶ παίζει μέσα ᾧς τὰ κλαδιά
τὸ ἦσυχ' ἀεράκι

Καὶ τὰ πουλιὰ φαιδρὰ πετοῦν
Ἐς τὰ δένδρ' ἀπ' τὴ φολιά των
καὶ τὴν αὐγοῦλα χαιρετοῦν
μὲ τὸ κελάδημά των.

Κ' ἐγώ, παιδάκι ταπεινό,
μὲ τὴν ἀγνή ψυχὴ μου
ἀντὶ τραγοῦδι προῶν
Θ' ἴπῳ τὴν προσευχὴ μου.

160. Προσευχή.

Βασιλεῦ, οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας,
ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θησαυρὸς τῶν
ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός, ἔλθε καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν καὶ
καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος καὶ σῶσον. Ἄγαθέ,
τάς ψυχὰς ἡμῶν. Ἀμήν!



ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἡρωϊκοὶ χρόνοι.

162. Ἡρακλῆς.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐγεννήθη εἰς τὰς Θήβας. Ἡ μήτηρ του ὠνομάζετο Ἀλκμήνη καὶ ὁ πατήρ του Ἀμφιτρώων. Οὐδείς ἦτο τόσο δυνατός, ὅσον ὁ Ἡρακλῆς, διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον ὅτι εἶχε πατέρα τὸν Δία.

Ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἦτο ἀπὸ μνηῶν, ὄρμησαν εἰς τὴν κοιτίδα του δύο ὑπερμεγέθεις ἄφεις διὰ νὰ τὸν πνίξωσιν. Ὁ Ἡρακλῆς ἤρπασεν αὐτοὺς μὲ τὰς μικρὰς του χεῖρας καὶ τοὺς ἐσφιγξε μὲ τύσην δύναμιν, ὥστε ἔμειναν νεκροί.

163. Οἱ δώδεκα ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους.

Ὅτε ἐμεγάλωσεν ὁ Ἡρακλῆς, οἱ Θεοὶ τὸν ὑποχρέωσαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Εὐρυσθεῆα τὸν βασιλέα τῶν Μυκητῶν καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι τὸν διατάξῃ αὐτός.

Ὁ Ἡρακλῆς ὑπήκουσεν εἰς τὴν προσταγὴν τῶν Θεῶν καὶ ἦλθεν εἰς τὰς Μυκήνας. Ὁ Εὐρυσθεὺς ἦτο ἐξάδελφος τοῦ Ἡρακλέους, ἀλλ' ἐφθόνηε αὐτὸν διὰ τὴν δύναμίν του.

Διέταξεν οὗτος τὸν Ἡρακλέα νὰ ἐκτελέσῃ δώδεκα δυσκολώτατα καὶ πολὺ ἐπικίνδυνα ἔργα, ἐλπίζων, ὅτι κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων θὰ εὕρισκε τὸν θάνατον ὁ Ἡρακλῆς. Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ Ἡρακλέους ὠνομάσθησαν ἄθλοι καὶ εἶναι τὰ ἑξῆς.

164. Πρῶτος ἄθλος.

Εἰς τὴν Νεμέαν εὕρισκετο φοβερὸς λέων, ὁ ὁποῖος κατέστρεφε τὴν πέριξ χώραν καὶ ἦτο ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν πέριξ κατοικῶν. Ὁ Εὐρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὸν τὴν δορὰν τοῦ λέοντος τούτου.

Ὁ Ἡρακλῆς, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατεδίωξε τὸν λέοντα τοῦτον, κατώρθωσε νὰ τὸν συλλάβῃ καὶ νὰ τὸν πνίξῃ διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του. Ἐπειτα λαβὼν αὐτὸν εἰς τοὺς ὤμους, τὸν ἔφερεν εἰς

τὰς Μυκῆνας πρὸς τὸν Εὐρυσθέα. Ὁ Εὐρυσθέας ὅτε εἶδε τὸν λέοντα τὸσον ἐφοβήθη, ὥστε ἐκρύβη ἐντὸς γαλκοῦ πίθου.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐξέδραε τὸν λέοντα, τὴν δὲ δορὰν αὐτοῦ ἐφόρει πικνότε.

165. Δεύτερος ἄθλος.

Πλησίον τοῦ Ἄργου εὐρίσκετο ἡ λίμνη Λέρνη. Ἐντὸς τῆς λίμνης ταύτης ἔκειτο ἡ Λερναία ὕδρα. Ἦτο δὲ αὕτη ὑπερμεγεθὺς ὄφις με ἐννέα κεφαλὰς, ἐκ τούτων δὲ ἡ μεσαία ἦτο ἀθάνατος. Ἡ ὕδρα ἐξήρχετο ἐκ τῆς λίμνης, κατέστρεφε τὰ ποιμνία καὶ ἠρήμωνε τὴν πέριξ χώραν.

Ὁ Εὐρυσθέας ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φανεύσῃ αὐτήν. Ὁ Ἡρακλῆς λαβὼν τὸν ἀνεψιὸν του Ἴόλακον ἦλθεν εἰς τὴν λίμνην. Ἡ ὕδρα δὲν ἐξήρχετο ἐκ τῆς λίμνης. Τότε ὁ Ἡρακλῆς ἐρριψε κατ' αὐτῆς πυρωμένα βέλη καὶ τὴν ἠνάγκασε νὰ ἐξέλθῃ. Τὸ θηρίον ὄρμησε με λύσαν κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς προχωρήσας ἀφ' ἑαυτοῦ ἔβαλε τὸν πόδα του ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς ὕδρας καὶ με τὸ δόρυ καλὸν του ἀπέκοπτε τὰς κεφαλὰς τῆς. Ἀλλὰ καθὼς ἐκόπτετο ἡ μία, εὐθύς ἐφύοντο δύο. Τότε ὁ Ἡρακλῆς ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν τὸν Ἴόλακον. Ὁ Ἴόλακος με ἀνημμένους δαυλοὺς ἔκαιε τὸ μέρος τοῦ λαίμοῦ, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐκόπτετο ἐκάστη κεφαλὴ, καὶ οὕτω δὲν ἐφύοντο νέαι. Τέλος ἦλθε καὶ ἡ σειρὰ τῆς ἀθανάτου κεφαλῆς. Ἀποκόψας αὐτήν ὁ Ἡρακλῆς ἔχωσεν ἐντὸς τῆς γῆς, ἐπ' αὐτῆς δὲ ἔθεσε βαρὺν βράχον. Τότε ἔσχιε τὸ σῶμα τῆς ὕδρας καὶ ἔβαψε τὰ βέλη του εἰς τὴν χολὴν τῆς. Ὅστις δὲ ἐπληγόνετο ἀπὸ τὰ βέλη ἐκεῖνα, ἦτο ἀθεραπευτός.

166. Τρίτος ἄθλος.

Ὁ Εὐρυσθέας ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν ζῶσαν τὴν ἱερὰν ἔλαφρον τῆς Θεᾶς Ἀρτέμιδος.

Ἡ ἔλαφος αὕτη ἐφημίζετο διὰ τὴν ταχύτητα καὶ τὰ χρυσαῖα κέρατά τῆς.

Ἐτος ὀλόκληρον κατεδίωξεν αὐτήν ὁ Ἡρακλῆς. Τέλος τὴν συνέλαβε καὶ θέσας αὐτήν ἐπὶ τῶν ὄμων του τὴν ἔφερεν εἰς τὰς Μυκῆνας.

Καθ' ὃδὸν συνήντησεν αὐτὸν ἡ Ἀρτεμις καὶ ἐπέπληξεν αὐτὸν διότι κατεδίωξε καὶ συνέλαβε τὴν ἱερὰν τῆς ἔλαφρον.

Ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἀπήντησε:

— Ὡ μεγάλη Θεά, ἂν κατεδίωξα καὶ συνέλαβον τὴν ἔλαφρόν σου, δὲν τὸ ἔκαμα ἐκουσίως οὔτε ἀπὸ ἀσέβειαν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης· διότι, ὡς γνωρίζεις, οἱ Θεοὶ με ἐπρόσταξαν νὰ ὑπακούσω εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ Εὐρυσθέως, ὁ δὲ Εὐρυσθέας με ἐπρόσταξε νὰ φέρω πρὸς αὐτὸν τὴν ἔλαφρον.

Με τούς λόγους τούτους κατεπαύθη τὴν ὄργην τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἔφερε ζῶσαν τὴν ἑλαφρον εἰς τὰς Μυκῆνας.

167. Τέταρτος ἄθλος.

Ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἐρυμάνθου ἔζη φοβερὸς κήπος, ὁ ὅποιος κατέβαιναν εἰς τὴν πεδιάδα, κατέστρεφε τοὺς ἀγρούς, τὰ ποιμνία καὶ κατέπρωγε τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ Εὐρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλῆα νὰ φέρῃ τοῦτον ζῶντα εἰς τὰς Μυκῆνας.

Ὁ Ἡρακλῆς εὗρε τὸν κήπον ἐντὸς πυκνοῦ δάσους. Με κραυγὰς τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ δάσους καὶ τὸν κατέδιωκε μέχρι τοῦ ὄρους. Ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους ἦτο χιονοσκεπὴς καὶ ὁ κήπος δὲν ἠδύνατο νὰ τρέχῃ. Τότε ὁ Ἡρακλῆς συνέλκεν αὐτὸν με βρόχον καὶ ζῶντα τὸν ἔφερεν εἰς τὰς Μυκῆνας.

168. Πέμπτος ἄθλος.

Ὁ Αὔγαιος ἦτο βασιλεὺς τῆς Ἡλείδος. Ἦτο πλουσιώτατος καὶ εἶχεν ἀνκρίθμητα ποιμνία. Εἰς τοὺς σταύλους αὐτοῦ εἶχε συσσωρευθῆ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τόση κόπρος, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὴν καθαρίσῃ.

Ὁ Εὐρυσθεὺς διέταξε τὸν Ἡρακλῆα νὰ καθαρίσῃ τοὺς σταύλους εἰς μίαν ἡμέραν. Πλησίον τῆς Ἡλείδος ῥέουσι δύο ποταμοί, ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ Ἀλφειεὺς. Ὁ Ἡρακλῆς ἔστρεψε τὸ ῥεῦμα τῶν ποταμῶν τούτων πρὸς τοὺς σταύλους. Τὸ δὲ ὀρμητικὸν ῥεῦμα τῶν ποταμῶν παρέσυρε τὰς κόπρους καὶ ἐκαθάρισε τοὺς σταύλους.

169. Ἐκτος ἄθλος.

Εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην εἶχον συνηθροισθῆ πολλὰ ὄρνεα, τὰ ὅποια ἐπροξένουν μεγάλην καταστροφὴν εἰς τὰ πέριξ.

Ὁ Εὐρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλῆα νὰ διώξῃ τὰς στυμφαλίδας ὄρνιθας.

Ὁ Ἡρακλῆς λαβὼν τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτρην ἦλθεν εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην. Ἡ λίμνη ἦτο περικυκλωμένη ὑπὸ πυκνωτάτων δένδρων. Ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἠπόρει με ποῖον τρόπον νὰ διώξῃ ἀπ' ἐκεῖ τὰ βλαβερά ἐκεῖνα ὄρνεα. Ἐξάφνα ἠσθάνθη ἑλαφρὸν κτύπημα εἰς τὸν ὤμον, ἐστράφη καὶ εἶδε τὴν Ἀθηνᾶν. Αὕτη τῷ ἔδωκε χάλκινα κρόταλα καὶ τὸν συνεβούλευσε τί νὰ κάμῃ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, τὸ ὅποιον ἦτο πλησίον τῆς λίμνης, ἔκρουσε τὰ κρόταλα. τὰ δὲ ὄρνεα φοβούμενα ἐπέτων ὑψηλὰ.

Τότε ὁ Ἡρακλῆς ἐτόξευεν αὐτὰ καὶ ἐφόνευσε πολλὰ. Τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ φόβου ἐφυγον μακρὰν καὶ οὐδέποτε ἐπανῆλθον.

170. Ἑβδομος ἄθλος.

Εἰς τὴν νῆσον Κρήτην ἐξῆ ταῦρος ἀγριώτατος καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ πλησιάσῃ αὐτόν. Ὁ Εὐρυσθέης ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ μεταβῆ εἰς Κρήτην καὶ νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν ζῶντα τὸν ταῦρον.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐπλευσεν εἰς τὴν Κρήτην καὶ ἐζήτησε τὸν ταῦρον ἀπὸ τὸν βασιλεῖα τῆς Κρήτης Μίνωα.

— "Ἄν τὸν νικήσῃς λάβε τον, εἶπεν ὁ Μίνωας.

Ὁ Ἡρακλῆς συνέλαβε τὸν ταῦρον ἀπὸ τὰ κέρατα μὲ δύναμιν καὶ δέσας αὐτὸν τὸν ἔφερον εἰς Μυκῆνας. Ἀφ' οὗ ἐδειξεν αὐτὸν εἰς τὸν Εὐρυσθέα, τὸν ἀφῆκεν ἐλεύθερον. Ὁ ταῦρος ἀφ' οὗ περιεπλανήθη εἰς τὴν Σπάρτην καὶ τὴν Ἀρκαδίαν, διέβη τὸν Ἰσθμὸν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν Μαραθῶνα. Ἐκεῖ δὲ ἠράμωσε τὴν χώραν, μέχρις οὗτο ὁ Θησεὺς ἐφόνευσεν αὐτόν.

171. Ὀγδοὺς ἄθλος.

Ὁ Διομήδης ὁ βασιλεὺς ἔθνους τινὸς τῆς Θράκης εἶχεν ἀνθρωποφάγους ἵππους. Ἐτρέφε δὲ αὐτοὺς μὲ τὰς σάρκας τῶν ξένων, ὅσοι ἤρχοντο εἰς τὴν χώραν του.

Ὁ Εὐρυσθέης ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ τοὺς ἵππους τούτους εἰς Μυκῆνας.

Ὁ Ἡρακλῆς λαβὼν καὶ ἄλλους φίλους του ἐπλευσεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐκεῖ ἐφόνευσε τὸν ἀφιλόξενον Διομήδην, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς τοὺς ἵππους, οἱ ὅποιοι ἀφ' οὗ κατέφαγον τὰς σάρκας τοῦ κυρίου των, ἔγειναν ἡμερα ζῶα. Ὁ Ἡρακλῆς ἔλαβε τοὺς ἵππους καὶ ἔφερον αὐτοὺς εἰς τὰς Μυκῆνας. Ὁ Εὐρυσθέης ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐλευθέρους, οὗτοι δὲ κατέφυγον εἰς ἓν ὄρος, ὅπου κατέφαγον αὐτοὺς τὰ θηρία.

172. Ἐνατὸς ἄθλος.

Αἱ Ἀμαζόνες ἦσαν ἔθνος γυναικῶν, καὶ ὅποιοι ἀνετρέφοντο ὡς ἄνδρες. Ὡς μόνον ἔργον εἶχον τὸν πόλεμον καὶ ἦσαν ἀρισταὶ ἱππεύτριαι καὶ τοξεύτριαι. Βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων ἦτο ἡ Ἴππολύτη, γυνὴ ὠραία καὶ ἀνδρεία. Ἐφόρει δὲ ζώνην πολύτιμον, δῶρον τοῦ θεοῦ Ἀρεως.

Ἡ θυγάτηρ τοῦ Εὐρυσθέως Ἀδμήτη, ἀκούσασα πόσον ὠραία καὶ πολύτιμος ἦτο ἡ ζώνη τῆς Ἴππολύτης, παρεκάλεσε τὸν πατέρα της νὰ προστάξῃ τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ αὐτήν.

Ὁ Ἡρακλῆς λαβὼν καὶ ἄλλους τινὰς ἐπλευσεν εἰς τὴν χώραν

τῶν Ἀμαζόνων, καὶ ἀπ' οὗ ἐφόνευσεν εἰς τὴν μάχην τὴν Ἰππολύτην, ἔλαθε τὴν ζώνην αὐτῆς καὶ τὴν ἔφερον εἰς τὰς Μυκῆνας πρὸς τὴν Ἀδμήτην.

173. Δέκατος ἄθλος.

Ὁ Γηρυόνης ἦτο ἄνθρωπος μὲ τρεῖς κεφαλάς, εἰς χεῖρας καὶ εἰς πόδας. Ἦτο δὲ ὁ βασιλεὺς νήσου τινὸς πολὺ μακρῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶχεν ἀγέλην βοῶν ἐρυθροῦ χρώματος. Τοὺς βοῦς τούτους ἐφύλαττε δικέφαλος κύων.

Ὁ Εὐρύσθευς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλῆα νὰ φέρῃ τοὺς βοῦς τούτους εἰς τὰς Μυκῆνας.

Ὁ Ἡρακλῆς, ἀπ' οὗ ἐνίκησε πολλὰ καὶ μεγάλῃ ἐμπόδιᾳ, ἐφθασεν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Γηρυόνου. Ἐκεῖ διὰ τοῦ βοσκόλου τοῦ ἐφόνευσεν τὸν δικέφαλον κύνα καὶ τὸν Γηρυόνην. Ἐπειτα λαβὼν τοὺς βοῦς ἔφερον αὐτοὺς μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις εἰς τὰς Μυκῆνας. Ὁ Εὐρύσθευς ἐθυσίασεν αὐτοὺς εἰς τὴν θεᾶν Ἥραν.

174. Ἐνδέκατος ἄθλος.

Ὅτε ἐγίνοντο οἱ γάμοι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, πάντες οἱ θεοὶ προσέφερον δῶρα. Ἡ γῆ τότε ἀνέδωκε μῆλέας, αἱ ὁποῖαι εἶχον χρυσὰ μῆλα. Τὰ μῆλα ταῦτα ἐφύλαττον τέσσαρες Ἑσπερίδες καὶ δράκων μὲ ἐκκτὸν κεφαλῆς, πάντοτε ἄγρυπνος. Ὁ Εὐρύσθευς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλῆα νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὸν τὰ χρυσὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων.

Ὁ ἄθλος οὗτος ἦτο δυσκολώτατος, διότι ὁ Ἡρακλῆς δὲν ἐγνώριζεν οὔτε ποῦ εὕρισκοντο τὰ χρυσὰ ταῦτα μῆλα.

Πολὺν καιρὸν περιεπλανήθη εἰς ξένας χώρας. Τέλος ἐφθασεν εἰς τὸν Ἄτλαντα, ὅστις ἐδάσταζεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ τὸν Οὐρανόν.

Ὁ Ἡρακλῆς λέγει πρὸς αὐτόν :

— Δός μοι νὰ κρατήσω ἐγὼ τὸν οὐρανὸν εἰς τοὺς ὤμους μου καὶ ὕπαγε σὺ νὰ μοὶ φέρῃς τὰ χρυσὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων.

Ὁ Ἄτλας ἔθεσεν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ Ἡρακλέους τὸν βαρὺν Οὐρανὸν καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν κῆπον τῶν Ἑσπερίδων ἐκεῖ ἀπεκοίμησε τὸν πολυκεφαλὸν δράκοντα καὶ ἔπειτα τὸν ἐφόνευσε. Λαβὼν δὲ τὰ χρυσὰ μῆλα ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ἡρακλῆα.

— Σ' εὐχαριστῶ διὰ τὸν κόπον σου, φίλε Ἄτλα, τῷ εἶπεν ὁ Ἡρακλῆς· ἐλθέ πάλιν εἰς τὴν θέσιν σου καὶ δός μοι τὰ μῆλα.

— Ὡ! πολὺν καιρὸν ἐδάσταζα αὐτὸ τὸ βάρος τοῦ Οὐρανοῦ, ἀπήντησεν ὁ Ἄτλας. Τώρα μείνε σὺ εἰς τὴν θέσιν μου καὶ πηγαίνω ἐγὼ τὰ χρυσὰ μῆλα εἰς τὸν Εὐρύσθεα.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐσκέφθη τότε μὲ ποῖον τρόπον νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τοῦ ἀνέλπιστον ἐκεῖνο κακῶν. Λέγει λοιπὸν πρὸς τὸν Ἄτλαντα.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

— Πολύ καλά, προθύμως, ἐγὼ μένω εἰς τὴν θέσιν σου· μόνον σὲ παρκαλῶ, κράτησε μίαν στιγμὴν τὸν Οὐρανὸν διὰ νὰ κάμω μίαν κολλοῦραν καὶ τὴν βάλω εἰς τὴν κεφαλὴν μου διὰ νὰ μὴ μὲ πληγῶνῃ τὸ βῆρος τοῦ Οὐρανοῦ.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Ἄτλας, καὶ ἀφήσας κατὰ γῆς τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων ἔλαβε τὸν Οὐρανὸν εἰς τοὺς ὤμους του.

Ὁ Ἡρακλῆς λαθὼν τότε τὰ μῆλα ἀνεχώρησε λέγων·

— Δὲν πρέπει νὰ ἀπατῶμεν τοὺς ἄλλους, φίλε μου Ἄτλα.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐπέστρεψεν εἰς Μυκῆνας καὶ παρέδωκε τὰ χρυσὰ μῆλα πρὸς τὸν Εὐρυθέα.

173. Δωδέκατος ἄθλος

Ὁ Κέρβερος ἦτο φοβερὸς κύων, ἔχων τρεῖς κεφαλὰς καὶ οὐρανὸν ἥτις ἐτελείωνεν εἰς κεφαλὴν δράκοντος. Ἐπὶ τῶν νώτων ἀντὶ τριγῶν εἶχε παντοίων ὄψεων κεφαλὰς.

Ὁ Κέρβερος ἐφύλαττε τὴν θύραν τοῦ Ἄδου διὰ νὰ μὴ φεύγωσιν οἱ νεκροί.

Ὁ Εὐρυθεὺς ἐπρόσταζε τὸν Ἡρακλῆ νὰ φέρῃ ζῶντα τὸν Κέρβερον εἰς τὰς Μυκῆνας. Τώρα πλέον ἦτο βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχῃ ὁ Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὅτι θὰ μείνῃ διὰ παντὸς εἰς τὸν Ἄδην.

Ὁ Ἡρακλῆς καταβάς εἰς τὸν Ἄδην παρουσιάσθη εἰς τὸν Πλούτωνα, τὸν θεὸν τοῦ Ἄδου, καὶ ἐζήτησε τὸν Κέρβερον, ὃ δὲ Πλούτων ἀπήντησε·

— Λάβε καὶ φέρε τον εἰς τὸν κόσμον, ἀν χωρὶς ὅπλα παλαίσῃς με αὐτὸν καὶ τὸν νικήσῃς.

— Θὰ τὸν νικήσω καὶ χωρὶς ὅπλα μὲ μόνας τὰς χεῖράς μου, εἶπεν ὁ Ἡρακλῆς.

Ὁρμήσας κατὰ τοῦ Κερβέρου περιέβαλε τὰς τρεῖς κεφαλὰς του με τοὺς ρωμαλέους βραχίονάς του καὶ τὰς ἐσφιγγε δυνατὰ. Ὁ Κέρβερος ἐπάλασε με λύσαν καὶ ἐδάγκανε τὸν Ἡρακλῆ με τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, τὸ ὅποιον ἦτο εἰς τὴν οὐρὰν του.

Ὁ Ἡρακλῆς ὄμως ἐνίκησεν αὐτὸν, καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἔφερεν εἰς τὰς Μυκῆνας καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ Εὐρυθεὺς, τὸν ἐπανέφερον εἰς τὸν Ἄδην.

Πλὴν τούτων καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα ἀνδραγαθήματα ἐπραξεν ὁ Ἡρακλῆς, διὰ τῶν ὁποίων καὶ τὴν πατρίδα του ὠφέλησε καὶ τὸ ὄνομά του κατέστησεν ἀθάνατον.

176. Θησεύς.

Ὁ Αἰγεύς ἦτο βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἔλαβε σύζυγον τὴν Αἰθρα, τὴν θυγατέρα τοῦ Πιπθεῶς. Ὁ Πιπθεὺς ἦτο βασιλεὺς τῆς Τροιζῆνος καὶ ἦτο ἀνὴρ σοφώτατος. Ὁ Αἰγεύς μετὰ τοὺς γάμους του ἔμεινε κενὸν τινα εἰς τὴν Τροιζῆνα.

Ὅτε δὲ ἤτοιμάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὰς Ἀθήνας, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μετὰ τῆς συζύγου του· ἔθηκε τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα του ἐν τῷ κοιλοτήτι, ἐκύλισεν ἐπάνω εἰς αὐτὴν ὀγκώδη πέτραν καὶ εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του·

— Ἄκουσε, Αἰθρα, ἂν τὸ τέκνον, τὸ ὅποιον θὰ γεννήσῃς, εἶναι ἄρρεν, νὰ τὸ ἀναθρέψῃς καλῶς, ἀλλὰ νὰ μὴ εἶπῃς εἰς αὐτὸ τί εἶναι ὁ πατήρ του· ἂν οὖν δὲ μεγαλώσῃ, φέρε αὐτὸ εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ ἂν δυνήθῃ νὰ ἀποκυλίσῃ τὴν πέτραν, ἃς λάβῃ τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα καὶ ἃς ἔλθῃ πρὸς ἐμέ.

Ἄφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Αἰγεύς ἀπεχωρίσθη τὴν Αἰθρα καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας.

Μετὰ τινος μῆνας ἐγεννήθη ὁ Θησεύς. Ἡ Αἰθρα καὶ ὁ Πιπθεὺς ἀνέθρεψαν αὐτὸν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν. Ὅτε δὲ ἐμεγάλωσεν, ἡ Αἰθρα ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν πέτραν καὶ ἀφοῦ ἐφανέρωσε τίς ἦτο ὁ πατήρ του τῷ εἶπε·

— Ἀποκύλισε τὸν μεγάλον τοῦτον βράχον· ὑποκάτω θὰ εὑρῇς τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα τοῦ πατρὸς σου. λάβε αὐτὰ καὶ πήγαινε εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὁ Θησεύς ἄνευ δυσκολίας ἀπεκύλισε τὸν βράχον καὶ μὲ χάριον ἔλαβε τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα καὶ ἤτοιμάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὰς Ἀθήνας.

Ἡ Αἰθρα καὶ ὁ Πιπθεὺς συνεβούλευον αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ διὰ θηλαστικῆς εἰς τὰς Ἀθήνας, διότι οἱ δρόμοι τῆς ξηρᾶς ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ ληστῶν καὶ κακούργων.

Ὁ Θησεύς ὅμως εἶχεν ἀκούσει τὰ μεγάλα κατορθώματα τοῦ Ἡρακλέους καὶ ἐξῆλεσε τὴν δόξαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ ξηρᾶς, νὰ καταστρέψῃ τοὺς ληστὰς καὶ τοὺς κακούργους καὶ νὰ δοξασθῇ καὶ αὐτός, ὡς ὁ Ἡρακλῆς. Ἀπεχωρίσθη λοιπὸν τὸν πάππον του καὶ τὴν μητέρα του καὶ ἀνεχώρησε διὰ ξηρᾶς.

177. Κατορθώματα τοῦ Θησεύς.

1. Ὁ Περιφύτης.

Ὁ Θησεύς ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Τροιζῆνος ἐφθασεν εἰς τὴν Ἐπιδαυρίαν χώραν. Ἐκεῖ συνήντησε τὸν κακούργον Περιφύτην, ὁ ὅποιος κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του σιδηρὰν κορύνην ἔθραυε τὰς κεφαλὰς τῶν διαβάτων. Ὁ Θησεύς ἐφόνευσε τὸν κακούργον τοῦτον καὶ ἔλαβε τὴν κορύνην, τὴν ὁποίαν ἔφερε πάντοτε μαζύ του.

2. Σίνις ὁ Πιτυοκάμπτης.

Προχωρήσας ὁ Θησεύς ἐφθασεν εἰς τὸν Ἴσθμόν. Ἐκεῖ συνήντησε τὸν κακούργον Σίνιν, ὅστις ἐκαλεῖτο Πιτυοκάμπτης, διότι συνέκαμπτε πίτυς, καὶ δένων τοὺς διαβάτας εἰς τὰς κορυφὰς αὐτῶν ἄφινεν ἔπειτα τὰ δένδρα. Ταῦτα δὲ μὲ ὀρμὴν ἀνορθούμενα διεμελίζον τοὺς δυστυχεῖς ὄδοιπόρους.

Ὁ Θησεύς ἐφόνευσε τὸν Σίνιν διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου.

3. Ὁ Σκείρων.

Πρὸ τῆς Μεγαρίδος πλησίον στενωπότης ἀτραποῦ περιέμενε τοὺς διαβάτας ὁ φανερός κακούργος Σκείρων. Ὁ κακούργος οὗτος ὑπεχρέωνε τοὺς δυστυχεῖς ὄδοιπόρους νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας του ἐνῶ δὲ τοὺς ἔπλυνον, ἐλάττιζε καὶ κατεκρήμνιζεν αὐτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν.

Ὁ Σκείρων ἠθέλησε νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὸν Θησεύ, ἀλλ' οὗτος ἤρπασε τὸν κακούργον καὶ τὸν κατεκρήμνισεν εἰς τοὺς βράχους. Ἀπὸ τότε οἱ ἀπόκρημοι ἐκεῖνοι βράχοι ὀνομαζόνται Σκειρωνίδες πέτραι. Τώρα δὲ καλοῦνται «Κκκὴ σκάλλα».

4. Ὁ Προκρούστης.

Προχωρήσας ὁ Θησεύς ἐφθασεν εἰς τὸ ὄρος Κορυθαλλὸν πλησίον τῆς Ἐλευσίνας. Ἐκεῖ συνήντησε τὸν Προκρούστην, ὁ ὅποιος ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ ἐξαπλώνωνται ἐπὶ τινος κλίνης, καὶ ἂν μὲν ἦσαν μακρότεροι ταύτης, ἀπέκοπτε τοὺς πόδας αὐτῶν, ἂν δὲ ἦσαν μικρότεροι, προσέκρουε (ἐτάνυε) τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οὕτω τοὺς ἐφόνευε. Καὶ τοῦτον ὁ Θησεύς ἐφόνευσε διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου.

Ὁ Θησεύς, ἂν οὐ ἐφόνευσε καὶ ἄλλους πολλοὺς κακούργους ἐφθα-

σεν εις τὰς Ἀθήνας καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Αἰγέα. Ὁ Αἰγεὺς εὐθύς ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ ζῆφος καὶ τὰ πέδιλα καὶ ἐναγκαλισθεὶς κατεφίλει τὸν υἱὸν του. Ἀμέσως δὲ προσεκάλεσε τοὺς πολίτας καὶ παρουσίασεν αὐτὸν ὡς καὶ διδάχον του. Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ μεγάλης χαρῆς ἐδέχθησαν τὸν Θεσέα, διότι εἶχον ἀκούσει τὰ κατορθώματα του.

5. Μικραθῶνος ταῦρος.

Εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μικραθῶνος ἔζη ὁ ροβερός ταῦρος, τὸν ὁποῖον ὁ Ἡρακλῆς εἶχε φέρει εἰς τὸν Εὐρυσθέα, αὐτὸς δὲ ἀπέλυσε αὐτόν. Ὁ ταῦρος οὗτος ἐπροξέει μεγάλῃν καταστροφὴν εἰς τοὺς κατοικοὺς τῶν περιχώρων. Ὁ Θεσεὺς ἀποφάσισε νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν τόπον του ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸν ταῦρον. Ἐλάβε μακρὸν δόρυ καὶ σχοινίον καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Μικραθῶνα.

Ἀφ' οὗ ἀνεκάλυψε τὸ μέρος, ὅπου εὕρισκτο ὁ ταῦρος, κατεδίωξεν αὐτόν καὶ τὸν συνέλαβε διὰ βρόχου. Ἐπειτα ἀρπάσας αὐτὸν ἀπὸ τὰ κέρατα τὸν ἔρριψε μὲ δύνκμιν ἐπὶ τῶν στιβαρῶν ὤμων του καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ λαὸς τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν περὶ χωρίων ἐξῆλθαν εἰς προὔπαντησιν τοῦ Θεσέως καὶ πάντες ὑπεδέχθησαν αὐτόν μὲ ἄσμακα καὶ μὲ χοροὺς θαυμάζοντες τὴν ἀνδρείαν του.

Ὁ Θεσεὺς ἐθυσίασε τὸν ταῦρον εἰς τὸν θεὸν Ἀπόλλωνα.

Ὁ δὲ γέρον Αἰγεὺς ἐδάκρυσεν ἐκ χαρῆς, βλέπων ὅτι οἱ θεοὶ τὸν ἠξίωσαν νὰ ἀποκτήσῃ τοιοῦτον υἱόν.

6. Ὁ Θεσεὺς εἰς τὴν Κρήτην.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐφρονευσαν τὸν υἱὸν τοῦ Μίνως, διότι αὐτὸς ἐνίκησεν ὅλους τοὺς Ἀθηναίους εἰς τοὺς ἀγῶνας. Ὁ δὲ Μίνως ὑπεχρέωσεν αὐτοὺς διὰ πολέμου νὰ στέλλωσιν εἰς Κρήτην ἕκαστον ἔτος ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ παρθέτους. Ὁ Μίνως ἔρριπτεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λαβύρινθον, ὅπου τοὺς κατέτρωγεν ὁ Μινώταυρος. Ἦτο δὲ ὁ Μινώταυρος ἀνθρωποφάγον τέρας κατὰ μὲν τὸ ἡμισυ τοῦ σώματος ἀνθρώπου, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο ἡμισυ ταῦρος.

Ὁ δὲ Λαβύρινθος ἦτο βαθὺ καὶ σκοτεινὸν σπήλαιον μὲ τόσους πολλοὺς ἐλιγμούς, ὥστε, ὅστις εἰσῆρχετο εἰς αὐτόν, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξελθῇ καὶ κατέτρωγεν αὐτόν ὁ Μινώταυρος.

Ὁ Θεσεὺς, ὅτε ἔμαθε ταῦτα, ἐλυπήθη πολὺ. Ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ σταλῶσιν εἰς Κρήτην καὶ πάλιν οἱ ἑπτὰ νέοι καὶ αἱ ἑπτὰ

παρθέναι, ὁ Θησεύς ἐδήλωσεν ὅτι θέλει καὶ αὐτὸς νὰ ὑπαγῆ εἰς τὴν Κρήτην. Ὁ γέρον Αἰγεύς παρεκάλει τὸν υἱὸν του νὰ μεταβάλῃ γνώμην, ἀλλ' ὁ Θησεύς ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Ἔλεγε δὲ ὅτι θὰ φονεύσῃ τὸν Μινώταυρον καὶ θὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τὸν φοβερὸν τοῦτον φόρον.

Τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον μετέφερε τοὺς νέους καὶ τὰς παρθένας εἰς Κρήτην, εἶχε μέλαν ἰστίον εἰς σημεῖον πένθους. Ὁ γέρον Αἰγεύς ἔδωκεν εἰς τὸν κυβερνήτην τοῦ πλοίου καὶ ἐν λευκὸν ἰστίον καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ σωθῶσιν ὅλοι νὰ ἀπλώσῃ τὸ λευκὸν ἰστίον. Μετ' ὀλίγον τὸ πλοῖον ἐξέπλευσεν ἐκ τοῦ λιμένος. Οἱ γονεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν ἑπτὰ νέων καὶ τῶν ἑπτὰ παρθένων προσέπεμπον αὐτοὺς με δάκρυα καὶ με θρήνους, ὅλοι δὲ οἱ πολῖται παρεκάλουν τοὺς θεοὺς νὰ βοηθήσωσι τὸν Θησεά.

7. Ὁ Θησεύς φονεύει τὸν Μινώταυρον.

Τὸ πλοῖον ἐφθασεν εἰς τὴν Κρήτην, ὁ δὲ Μίνως ἐπρόσταζε νὰ βῶσιν εἰς τὸν Λαβύρινθον τοὺς ἑπτὰ παρθένας, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ τὸν Θησεά.

Κατὰ καλὴν τύχην ἢ θυγάτηρ τοῦ Μίνως, Ἀριάδνη εἶδε τὸν Θησεά καὶ ἐλυπήθη αὐτόν, ἀπεφάσισε δὲ νὰ τὸν σώσῃ.

Ἡ Ἀριάδνη ἔδωκεν εἰς τὸν Θησεά νῆμα καὶ τὸν συνεβούλευσε, ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὸν Λαβύρινθον, νὰ δέσῃ τὴν ἄκραν τοῦ νήματος εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου καὶ νὰ προχωρῇ ἐκτυλίσσων τὸ νῆμα, ἔπειτα δὲ νὰ ἐξέλθῃ ὀδηγούμενος ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Θησεύς ἐπραξέ κατὰ τὴν συμβουλὴν τῆς Ἀριάδνης· εἰσῆλθεν εἰς τὸν Λαβύρινθον μετὰ τῶν συντρόφων του· αἶφνης ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου ἤκουσθη ὁ μυκηθὸς τοῦ Μινωταύρου· οἱ σύντροφοὶ τοῦ Θησεῶς ἐκρύφθησαν τρέμοντες, ἀλλ' ὁ Θησεύς ἐπροχώρησεν ἀτρόμητος καὶ ὀρμήσας γενναίως κατὰ τοῦ Μινωταύρου διεπεράσεν αὐτόν με τὸ ξίφος του.

Οἱ ἑπτὰ νέοι καὶ ἑπτὰ παρθένοι ὀρμήσαν καὶ κατερίλουν με δάκρυα τὰς χεῖρας τοῦ σωτήρος των.

Ὁ Θησεύς καὶ οἱ σύντροφοὶ του ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ νήματος ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Λαβυρίνθου. Ὅτε δὲ εἶδον πάλιν τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου, ὕψωσαν με χαρὰν τὰς χεῖρας των πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ κυχάρισθησαν τοὺς θεοὺς διὰ τὴν σωτηρίαν των.

8. Ἐπιστροφὴ τοῦ Θησεῶς εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Θησεύς καὶ οἱ σύντροφοὶ του κατέβησαν ἀμέσως εἰς τὴν παρα-

λίαν, έροιψαν τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν καί, ἀρ' οὐ ἤνοιξαν τὸ ἰστιόν, ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Κρήτης. Ἄλλ' ἀπὸ τὴν μεγάλην των χαρὰν ἐλησιμόνησαν νὰ ἀλλάξωσι τὸ μελαν ἰστιόν.

Ὁ γέρον Αἰγέως ἤρχετο καθ' ἑκάστην εἰς τὴν παραλίαν, ἐκεῖ δὲ ἐκάθητο ἐπὶ ὑψηλοῦ βράχου καὶ ἔβλεπε μακρὰν τὴν θάλασσαν περιμενὼν μὲ ἀγωνίαν νὰ ἴδῃ πλοῖον.

Τέλος ἡμέραν τιὰ διέκρινε μακρόθεν πλοῖον ἐρχόμενον πρὸς τὴν Ἀττικὴν. Ὅσον ἐπλησίαζε, τόσον ἡ ἀνησυχία τοῦ Αἰγέως ἠύξανεν· τὸ ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο ἐκεῖνο, μὲ τὸ ὅποιον εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ ἀγαπητός του Θεσεύς· ἀλλὰ τὸ πλοῖον εἶχε καὶ πάλιν τὸ μελαν ἰστιόν.

— Ὁ μόνος μου υἱός, ὁ ἀγαπητός μου Θεσεύς ἀπέθανεν! ἀνεγώνησε μὲ ἀπελπισίαν ὁ δυστυχῆς γέρον.

Καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν του λύπην ἐκηρημίσθη ἐκ τοῦ βράχου εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη.

Ἐκτοτε δὲ ἡ θάλασσα αὕτη ὠνομάσθη Αἰγαίον πέλαγος.

Τὸ πλοῖον κατέπλευσεν εἰς τὸ Φάληρον· εὐθύς δὲ ὁ Θεσεύς ἔστειλε κήρυκα, ἵνα ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν πόλιν τὴν σωτηρίαν των.

Οἱ Ἀθηναῖοι, εὐθύς ὡς ἔμαθον, ὅτι ὁ Θεσεύς καὶ οἱ ἐπτὰ νέοι καὶ αἱ ἐπτὰ παρθέναι ἐπέστρεψαν σῶοι, ἔτρεξαν πάντες, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδια καὶ ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς μὲ ἄσματα καὶ τιμὰς.

Ἡ χαρὰ τοῦ Θεσεῦς μετεβλήθη εἰς μεγάλην λύπην, ὅτε ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐπαρηγόρησαν καὶ ἀνεκήρυξαν αὐτὸν βασιλεῖα των.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεσεύς ἐγένετο βασιλεὺς, ὅχι μόνον διότι κατήγετο ἀπὸ βασιλικὸν γένος, ἀλλὰ διότι ἦτο ἀνδρεῖος καὶ ἠγάπα τὴν πατρίδα καὶ ἐπραξε τόσα κατορθώματα ὑπὲρ αὐτῆς.

178. Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία.

1. Φριξὸς καὶ Ἑλλη.

Εἰς τὸν Ὀρχομενὸν τῆς Βοιωτίας ἦτό ποτε βασιλεὺς ὁ Ἀθάμας, ὅστις εἶχε σύζυγον τὴν Νεφέλην.

Ὁ Ἀθάμας μὲ τὴν Νεφέλην ἀπέκτησε δύο τέκνα, τὸν Φριξὸν καὶ τὴν Ἑλλη.

Ἀρ' οὐ ἀπέθανεν ἡ Νεφέλη, ὁ Ἀθάμας ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον, τὴν Ἰνώ. Ἡ Ἰνώ δὲν ἠγάπα τὸν Φριξὸν καὶ τὴν Ἑλλη καὶ προσεπάθει μὲ πάντα τρόπον νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτὰ. Ἐπεισε τὰς γυναῖκας. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦ Ὀρχομένου νὰ φρυγανίζωσι τὸν πρὸς σποράν σίτον κρυφίως ἀπὸ τοὺς ἄνδρας τῶν.

Ἡ γῆ μὲ τοιοῦτον σπῆρον σπειρομένη δὲν εἶδιδε τοὺς ἐτησίους καρποὺς καὶ οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ πεινῶσι.

Τότε ὁ Ἀθάμας ἐστείλε νὰ ἐρωτήσῃ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν τί πρέπει νὰ κάμῃ διὰ νὰ καρποφορήσῃ ἡ γῆ. Ἡ Ἰνώ ἔπεισε μυστικῶς τοὺς ἀπεσταλμένους νὰ εἰπῶσιν, ὅτι τὸ Μαντεῖον ἔδωκε τὸν ἐξῆς χρησμὸν «Ἡ ἀκαρπία τότε θὰ πύσῃ, ὅταν ὁ Ἀθάμας θυσιάσῃ τὸν Φριζὸν καὶ τὴν Ἑλλην».

Ὁ Ἀθάμας, ὡς ἤκουσε τὸν χρησμὸν, ἐταράχθη καὶ δὲν ἐδέχετο νὰ θυσιάσῃ τὰ ἀγαπήτᾳ του τέκνα. Τότε ἡ κακὴ Ἰνώ διέδωκε τὸν ψευδῆ χρησμὸν καὶ οἱ κάτοικοι ἀναγκαζόμενοι ὑπὸ τῆς πείνης ἐζήτουν μὲ φωνὰς παρὰ τοῦ Ἀθάμαντος νὰ θυσιάσῃ τὸν Φριζὸν. Ὁ δὲ Ἀθάμας ἠναγκάσθη νὰ ἀποφασίσῃ τὴν θυσίαν τοῦ υἱοῦ του.

Ἄλλ' ἡ Νεφέλη ἐχάρισεν εἰς τὸν Φριζὸν χρυσόμαλλον κριὸν καὶ τῷ εἶπε νὰ ἀναβῆ μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Ἑλλης ἐπὶ τοῦ κριοῦ καὶ θὰ τοὺς ὑπάγῃ οὗτος εἰς μακρὸν τόπον, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ τοὺς βλάψῃ ἡ κακὴ Ἰνώ. Ὁ Φριζὸς καὶ ἡ Ἑλλη ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ κριοῦ, οὗτος δὲ διέσχισε τὸν ἄερα καὶ διήρχετο ὑπεράνω πεδιάδων καὶ κοιλάδων καὶ ποταμῶν. Ὅτε ἕμως ἐφθασεν εἰς τὸ κατὰ τὴν Θερκικὴν χερσόνησον στενὸν τῆς θαλάσσης, ἡ Ἑλλη ὠλισθήσεν ἐκ τοῦ κριοῦ καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ὁ Φριζὸς προσεπάθησε νὰ σώσῃ τὴν ἀδελφὴν του, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ἢ δυστυχῆς Ἑλλη ἐβυθίσθη εἰς τὰ κύματα καὶ ἐπνίγη. Ἐκτοτε δὲ ἡ στενὴ ἐκείνη θάλασσα ὠνομάσθη Ἑλλήσποντος.

Ὁ Φριζὸς ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τοῦ κριοῦ τὸν δρόμον του, μέχρις οὗ ἐφθασεν εἰς τὴν Κοχλίδα, ἔνθα ἐβασίλευεν ὁ Αἰγῆτης.

Ὁ Αἰγῆτης ὑπεδέχθη φιλοφρόνως τὸν Φριζὸν. Οὗτος ἐθυσίασε τὸν κριὸν εἰς τὸν Δία, τὸ δὲ χρυσόμαλλον δέρμας τοῦ κριοῦ ἀφιέρωσεν εἰς τὸ ἱερὸν ἄλσος τοῦ Ἄρεως. Τὸ πολῦτιμον τοῦτο δέρμας ἐφύλακτεν ἐκεῖ ἀγρύπνως φοβερός δράκων.

2. Ἰάσων καὶ Ηελίας.

Ὁ Ηελίας ἦτο βασιλεὺς τῆς Ἰωλκοῦ, πόλεως τῆς Θεσσαλίας· εἶχε δὲ λάβει χρησμὸν τινα νὰ φοβῆται τὸν μονοσάνδαλον.

Ὁ Ηελίας κατὰ τινα ἐορτὴν τοῦ Ποσειδῶνος προσέφερεν εἰς αὐτὸν θυσίαν ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ προσεκάλεσεν εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλους Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πολλούς και τὸν συγγενῆ του Ἰάσονα. Ὁ Ἰάσων ἐδέχθη ἐφόρεσε τὴν δαρὰν τοῦ πάνθηρος, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος εἶχε φονεύσει, ἔλαβε δύο μακρὰ δόρατα καὶ ἤρχετο εἰς τὴν Ἰωλκὸν.

Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν Ἄνακυρον ποταμόν, εὔρεν εἰς τὴν ὄχθην μίαν γραίαν, ἣ ὁποία τὸν παρεκάλεσε νὰ περάσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἀντικρυνὴν ὄχθην. Ὁ Ἰάσων προθύμως ἔλαβε τὴν γραίαν εἰς τοὺς ὤμους του καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἣ δὲ γραία πύχθη εἰς αὐτὸν εὐτυχίαν. Ἀλλὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ εἶχε παρασύρει τὸ ἐν ἑκ τῶν σανδάλων του. Ὁ Ἰάσων ἐσκέπτετο νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω ἄλλ' ἣ γραία τὸν συνεβούλευσε νὰ ἐξηκολούθησῃ τὸν δρόμον του καὶ διὰ μιᾶς ἔγινεν ἄφαντος. Ἡ γραία ἐκείνη ἦτο ἡ θεὰ Ἥρα, ἣ ὁποία ἐπροστάτευε τὸν Ἰάσονα.

Ὁ Ἰάσων ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἐφθασεν εἰς τὴν Ἰωλκὸν καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἀγορὰ ἦτο πλήρης ἀνθρώπων. Πάντες δὲ ἐστρεψαν καὶ παρετήρουν μὲ θαυμασμόν.

Ὅτε ὁ Πελίας παρετήρησεν, ὅτι ὁ Ἰάσων ἦτο μονοσάνδαλος, ἐνεθυμήθη τὸν χρησμὸν καὶ ἐταράχθη. Ἐκρυψεν ὁμοῦ τὴν ἀνησυχίαν του καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς θυσίας παρεκάλεσε τὸν Ἰάσονα καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν:

— Ἰάσων! τί θὰ ἔκκμηες, ἂν χρησμός τις σοῦ ἔλεγεν ὅτι κινδυνεύεις ὑπὸ τινος τῶν πολιτῶν;

Ὁ δὲ Ἰάσων ἀπεκρίθη:

— Θὰ τὸν ἐστελλον νὰ μοι φέρῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

Καὶ ὁ Πελίας εἶπε:

— Αοιπὸν καὶ ἐγὼ σὲ προστάζω νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Κολχίδα καὶ μοι φέρῃς τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

3. Οἱ Ἄργοναῦται.

Ὁ Ἰάσων προσεκάλεσεν τὸν Ἄργον, τὸν υἱὸν τοῦ Φρίξου, καὶ κατασκευάσῃ πλοῖον, οὗτος δὲ κατὰ τὴν ὁδηγίαν τῆς Ἀθηνῆς κατασκευάσας πλοῖον, τὸ ὁποῖον ὑπ' αὐτοῦ ὀνομάσθη Ἀργώ, οἱ δὲ ἐπιβάντες αὐτοῦ Ἄργοναῦται.

Εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἠκούσθη ὅτι ὁ Ἰάσων θὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Κολχίδα. Ἐσπευσαν δὲ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν αὐτὴν ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκτης, ὁ Ἡΐτης καὶ ὁ Κάλαις, οἱ υἱοὶ τοῦ Βορρᾶ, ὁ περίφημος μουσικὸς Ὀρφεύς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὀνομαστοὶ ἦρωες.

Ἄρ' οὐ ἤτοιμάσθη τὸ πλοῖον, οἱ Ἀργοναῦται ἐπιβάντες αὐτοῦ ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Ἰωλκοῦ καὶ διηυθύνοντο πρὸς τὴν Κολχίδα. Ὁ Ὀρφεὺς μὲ τὴν λιγυρὰν φωνὴν του καὶ μὲ τὴν μαγευτικὴν λύραν του ἐνεθουσίῳζε τοὺς ἥρωας καὶ ἡμέρωνε τὰ ἀγρία κύματα τῆς θαλάσσης.

4. Συμπληγάδες πέτραι.

Οἱ Ἀργοναῦται, ἄρ' οὐ διέπλευσαν τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἔφθασαν εἰς τὸ στενὸν τοῦ Βοσπόρου. Ἐκεῖ ἦσαν αἱ Συμπληγάδες πέτραι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἦσαν ριζωμέναι, ἀλλὰ συνεκρούοντο πρὸς ἀλλήλας, τόσον ταχέως, ὥστε καὶ εἰς τὰ πτηνὰ αὐτὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ διάβασις.

Ἄλλ' ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἐκείνον ἔσωσε τοὺς Ἀργοναῦτας ὁ τυφλὸς ναύτης Φινεύς.

Ὁ Φινεύς συνεβούλευσε τοὺς Ἀργοναῦτας νὰ ἀφήσωσι νὰ διέλθῃ διὰ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν περιστερά, καὶ ἂν ἴδωσι ὅτι αὕτη διέρχεται ἀβλαβῆς, νὰ διαπλεύσωσι καὶ αὐτοὶ ἀρόβως.

Φθάσκοντες οὗτοι πλησίον τῶν πετρῶν ἀφίνουσι ἐκ τῆς πρῶτης περιστερῆς, ἐν ᾧ δὲ αὕτη ἐπέτα, ἡ σύγκρουσις τῶν πετρῶν μόνον ταῦτα τῆς οὐρᾶς αὐτῆς ἐψαλίδισε. Προφυλάζοντες δὲ μεχρις οὐ ἀπεχωρίσθησαν αἱ πέτραι, διῆλθον διὰ μέσου αὐτῶν κωπηλατοῦντες με δύνανται καὶ μόνον εἰς τὴν πρυμνὴν ἐδλάθη ὀλίγον τὸ πλοῖον. Ἐκτοτε δὲ αἱ Συμπληγάδες ἔμειναν ἀκίνηται.

5. Οἱ Ἀργοναῦται εἰς Κολχίδα.

Οἱ Ἀργοναῦται, ἄρ' οὐ διέπλευσαν τὸν Εὐξείνιον πόντον, ἔφθασαν τέλος εἰς τὴν Κολχίδα.

— Βασιλεῦ, τὸ χρυσόμαλλον δῆρας ἀνήκει εἰς τοὺς Ἕλληνας, διότι ὁ Φοῖβος, ὅστις ἀφιέρωσεν αὐτὸ εἰς τὸν Ἄρηνα, ἦτο Ἕλληνα. Με ἔστειλεν λοιπὸν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰωλκοῦ νὰ λάβω καὶ ἐπαναφέρω αὐτὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶπεν ὁ Ἰάσων.

Ὁ δὲ Αἰήτης ἀπήντησε:

— Ἔνε, δύνασαι νὰ λάβῃς τὸ δῆρας καὶ ἐπαναφέρῃς αὐτὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν ζεύξῃς τοὺς δύο ταύρους μου, τοὺς ὁποῖους μοὶ ἐχάρισεν ὁ Ἥφαιστος καὶ ἀποτριώσῃς με αὐτοὺς ἄγρον καὶ σπεύρῃς ἔπειτα εἰς αὐτὸν ὀδόντας δράκοντος.

Ὁ Ἰάσων ἦτο εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, διότι δὲν ἤξευρε πῶς νὰ δαμάσῃ τοὺς φοβεροὺς ταύρους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἄγριοι, εἶχον χαλκοὺς

πόδας καὶ ἐκ τῶν μυκτήρων των ἐξέβαλλον φλόγας. Ἄλλ' ἡ Μήδεια, ἡ θυγάτηρ τοῦ Αἰήτου, εἶδε τὸν Ἴάσωνα καὶ τὸν ἐλυπήθη· ἔδωκεν εἰς αὐτὸν φάρμακον καὶ τὸν συνεβούλευσε νὰ ἀλείψῃ μὲ αὐτὸ τὸ σῶμα του, τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ του καὶ οὕτω θὰ εἶναι ἀπρόσβλητος ἀπὸ πῦρ καὶ σίδηρον καὶ ἔπειτα νὰ ζευξῇ τοὺς ταύρους.

Ὁ Ἴάσων ἠλείφθη μὲ τὸ φάρμακον καὶ ἔλθων εἰς τὸ ἄλσος συνέλαβε τοὺς ταύρους καὶ ἐζευξεν αὐτούς. Οἱ ταῦροι ἐφόρμησαν κατ' αὐτοῦ φασώντες πῦρ· ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ βλάψωσι τὸν Ἴάσωνα. Ἀρ' οὐ ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος, ἀνετινάχθησαν ἐκ τῆς γῆς γίγαντες ὀπλισμένοι. Ὁ Ἴάσων πάλιν κατὰ συμβούλην τῆς Μήδειας ἐκρύφθη ὀπίσω ἀπὸ ἐν δένδρον καὶ ἀπ' ἐκεῖ, χωρὶς νὰ φαίνεται, ἔσφιψε λίθον εἰς τὸ μέσον αὐτῶν.

Οἱ γίγαντες νομίζαντες ὅτι οἱ μὲν ἤθελον νὰ φονεύσωσι τοὺς ἄλλους ἤρρισαν νὰ πολεμῶσι μεταξὺ των, καὶ τότε ὁ Ἴάσων ὀμνήσας ἐφώνησεν αὐτούς. Ἄλλ' ὁ Αἰήτης δὲν ἀπέδιδε τὸ χρυσοῦν δέρας, ἤθελε νὰ κατακαύσῃ τὴν Ἀργῶ καὶ νὰ φονεύσῃ τοὺς Ἀργοναυτὰς.

Τότε ἡ Μήδεια ὠδήγησε τὴν νύκτα τὸν Ἴάσωνα εἰς τὸ ἄλσος, ὅπου ἐφυλάσσετο τὸ δέρας, καὶ ἀπεκοίμισα μὲ φάρμακα τὸν δράκοντα.

Ὁ δὲ Ἴάσων ἀπάσας τὸ δέρας ἔφυγε ταχέως εἰς τὴν Ἀργῶ. Ἐπιβάντες δὲ ἐπ' αὐτῆς ὄλοι ἀνεχώρησαν ταχέως. Ὁ Αἰήτης κατεδίωξεν αὐτούς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς ρηάσῃ.

Οἱ Ἀργοναυτὰι, μετὰ πολλὰς περιπετεῖας ἔφθασαν εἰς τὴν Ἰωλκὸν φέροντες τὸ χρυσομάλλον δέρας. Ὁ λαὸς ὑπεδέχθη αὐτοὺς μὲ χροῦς καὶ ἄσμακτα θυμυζῶν τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀνδρείην των.

179. Δαίδαλος καὶ Ἴκαρος

Ὁ Δαίδαλος ἦτο Ἀθηναῖος καὶ ἦτο μέγιστος τεχνίτης τῆς ἐποχῆς του· ἐφεύρε πολλὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης καὶ κατασκεύασεν ἔργα θαυμαζόμενα εἰς πολλοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης.

Τὰ ἀγάλματά του ἦσαν τόσον τεχνικά, ὥστε οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον ὅτι εἶναι ἐμψυχα καὶ ὅτι βλέπουσι καὶ περιπατοῦσι.

Τὸν Δαίδαλον ἐκάλεσεν εἰς τὴν Κρήτην ὁ Μίνως, ὁ βασιλεὺς τῆς νήσου. Ἐκεῖ δὲ πλὴν ἄλλων λαμπρῶν ἔργων ὁ Δαίδαλος κατασκεύασε κατὰ παραγγελίαν τοῦ Μίνως τὸν περίφημον Λαβύρινθον διὰ τὸν Μινώταυρον.

Ἀρ' οὐ ἔμεινεν ἀρετὸν κκιρὸν ἐν Κρήτῃ, ἤθελησε ν' ἀναχωρήσῃ. Ὁ Μίνως ὅμως δὲν ἄφινεν αὐτὸν νὰ φύγῃ καὶ διέταξε καὶ τὰ πλοῖα τῆς νήσου νὰ μὴ τὸν παραλάβωσιν.

Ὁ πολυμήχανος Δαίδαλος ἐσκέπτετο τότε πῶς νὰ φύγῃ. Τέλος

μίαν πλώϊαν ἀνεφώνησε με χάραν· «Εὖρον μέσον διὰ νὰ φύγω· ὁ Μίνως ἔμπορεῖ νὰ φυλάττη τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν, ἔ ἀήρ ἔμω; μένει ἐλευθέρος. Θὰ φύγω διὰ τοῦ ἀέρος ὡς πτηνόν».

Ὁ Δαίδαλος, κατεσκεύασε δύο μεγάλας πτέρυγας με πτερὰ, τὰ ὅποια συνέδεσε καὶ προσεκόλλησε με κηρόν. Προσῆρμωσε τὰς πτέρυγας ταύτας εἰς τὸ σῶμα του καὶ κινῶν αὐτάς διὰ τῶν χειρῶν του ἐπέτα ὡς πτηνόν.

Κατεσκεύασε καὶ ἐν ἄλλο ζεῦγος διὰ τὸν υἱόν του τὸν Ἴκαρον· τὰς ἔδωσε με ἐπιτηδειότητα εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ τὸν ἐδίδαξε πῶς νὰ κινῆ. Τὸν συνεβούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομακρύνηται ἀπὸ πλησίον του καὶ μήτε πολὺ ὑψηλὰ νὰ ἀναβαίη διὰ νὰ μὴ τῆξη τὸν κηρόν ἢ θερμότης τοῦ ἡλίου, μήτε πολὺ χαμηλὰ πρὸς τὴν θάλασσαν νὰ καταβαίη, μήπως βροχῶσιν αἱ πτέρυγές του καὶ γείνωσι βαρύτεραι. Ὁ Δαίδαλος, ἀφ' οὗ ἔδωκε τὰς ὁδηγίας ταύτας εἰς τὸν υἱόν του, ἐπέταξε πρῶτος, κατόπιν δὲ αὐτοῦ ὁ Ἴκαρος. Διέσχίζον καὶ οἱ δύο τὸν ἀέρα με τὰς μεγάλας πτέρυγας των καὶ ἄφρινον ὀπίσω τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Κρήτης. Ὑποκάτω αὐτῶν ἐξηπλοῦτο ἡ θάλασσα. Οἱ ναῦται, οἱ ὅποιοι ἐκωπηλάτουσαν εἰς τὰ πλοῖά των, οἱ ἀλιεῖς, οἱ ὅποιοι συνελάμβανον ἰχθῦς με τὰ δίχτυά των, οἱ γεωργοὶ τῆς νῆσου οἱ ὅποιοι ὄργωνον τοὺς ἀγρούς των, ἔμενον ἐκπληκτικοί. Ἐπαυον τὴν ἐργασίαν των καὶ ἔβλεπον με θαυμασμόν τὰ δύο παράδοξα καὶ πρωτοφανῆ ἐκεῖνα πτηνά.

Ὁ Ἴκαρος κατ' ἀρχὰς ἐπέτα κατόπιν τοῦ πατρὸς του, ἔπειτα ἔμω; λαβὸν θάρρος ἀνέβη ὑψηλὰ· ἐλησμώνησε τὴν συμβουλήν τοῦ πατρὸς του, ἀλλ' ἐτιμωρήθη σκληρῶς.

Ἐκεῖ ὑψηλὰ ὁ κηρός των πτερύγων του ἐτάκη ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, τὰ πτερὰ διεχύθησαν καὶ διεσκορπίσθησαν καὶ ὁ Ἴκαρος ἤρχισε νὰ καταπίπτῃ βαρὺς ὡς λίθος καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Δαίδαλος ἐστράφη διὰ νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του· ἀλλὰ δὲν τὸν ἔβλεπε καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ·

— Ἴκαρε! Ἴκαρε! Ποῦ εἶσαι, τέκνον μου;

Ἐν ᾧ δὲ με ἀγωνίαν παρεθέρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὁ δυστυχῆς Δαίδαλος, διακρίνει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης τὰ πτερὰ τοῦ υἱοῦ του φερόμενα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ των κυμάτων.

Τότε ἐνόησεν ὅτι ἐπνίγη ὁ ἀγαπητός του Ἴκαρος. Ἀπαρηγόρητος καταβαίνει εἰς μίαν ἐκεῖ πλησίον νῆσον, ἀναζητεῖ εἰς τὰς ἀκτὰς καὶ εὐρίσκει τὸ πτώμα τοῦ Ἰκάρου, τὸ ὅποιον εἶχον ρίψει ἔξω τὰ κύματα.

Ὁ Δαίδαλος ἐθαψε με θρήνους καὶ ὀδυρμούς ἐπὶ τῆς νῆσου τὸν μονογενῆ υἱόν του. Τὸ δὲ πέλαγος, ὅπου ἐπνίγη ὁ Ἴκαρος ὠνομάσθη Ἰκάριον Πέλαγος.

Ἄριθ. { Πρωτ. 41133
 { Διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1921



ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Δημ. Ἀγγελάκον

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι τὸ συμφώνως τῷ νόμῳ 2678 ὑποβληθὲν πρὸς κρίσιν εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐπιτροπὴν ὑμέτερον βιβλίον Ἀναγνωσματάριον διὰ τὴν Β' τάξιν ἐνεκρίθη καὶ ὅτι ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἐκανονίσθη κατὰ τὰ ἐν τῇ συνημιμένῳ ἀποφάσει ἡμῶν ὀριζόμενα.

Ὁ Ὑπουργὸς

Θ. ΑΓΓΕΛΑΚΟΣ

